

GOEDGEKEURDE CONGRESTEKST

CDV & -VERNIEUWINGSCONGRES

28-29 SEPTEMBER 2001

XPO KORTRIJK

CD&V-VERNIEUWINGSCONGRES
28-29 SEPTEMBER 2001
XPO KORTRIJK

Goedgekeurde congresstekst

Inhoudstafel

Inleiding	p. 3
Elke mens telt	p. 4
Opdrachtverklaring Vlaamse christen-democraten	p. 12
Verantwoord ondernemerschap.....	p. 13
Oranje levensloop	p. 19
Boeiende scholen voor iedereen.....	p. 23
Mobiliteit.....	p. 29
De vrijwilliger	p. 34
Elke relatie telt. Elk kind verdient een warme thuis	p. 37
Meer rechtszekerheid	p. 41
Vlaanderen.....	p. 47
Interculturele samenleving	p. 50
Zorgen voor elkaar.....	p. 55
Oranje buurt	p. 62
Absolute prioriteit voor de armen en zwaksten in de samenleving	p. 66
Goedgekeurde actualiteitsmoties.....	p. 69

Beste lezer,

Op 28 en, 29 september 2001 hebben we in Kortrijk de basis gelegd voor ons CD&V project. Het was een schitterend congres. De zaal bruide van enthousiasme. Tot laat in de avond voerden onze leden discussies over de voorliggende teksten. Het resultaat van dat harde, maar vruchtbare werk vindt U in dit bundel.

We leven in een maatschappij waarin vele mensen meer dan ooit voordien kansen krijgen. Mensen kennen meer vrijheid, genieten van meer welvaart. En toch zijn we niet echt gelukkiger. De keerzijde van de medaille oogt minder fraai. Veel individualisme en materialisme. Mensen worden enkel nog consument, of klant, kijker of object. Teveel mensen horen nergens meer bij, sociale contacten brokkelen af, het buurtgevoel is weg en gezinsverbanden verbleken. Het regeringsbeleid volgt deze tendens van alles moet kunnen, van individualisme.

De christen-democraten durven resoluut kiezen voor een tegenbeweging. Wij kiezen voor waarden, voor kwaliteit en voor duurzaamheid in een vluchtige wereld. We willen meer verbondenheid tussen de mensen. Samen met anderen voelen mensen zich pas echt zeker en veilig. We durven ons binden aan elkaar. In een verbonden samenleving is vrijheid geen voorrecht van de sterken, geniet elke mens bescherming en krijgt iedereen ontplooiingskansen. De verbondenheid tussen mensen bepaalt de kwaliteit, de sterkte en de samenhang van een maatschappij. Wij stellen de menselijke waardigheid boven alles. Dat doen we op drie verschillende manieren.

We erkennen het unieke in elk mens: mensen zijn geen nummers, maar personen met talenten en kwetsbaarheden.

We willen verbondenheid versterken. Wij willen daarom investeren in het sociale kapitaal van de samenleving: gezinnen, verenigingsleven, vrijwilligerswerk, levende buurten. Verbondenheid geldt ook tussen generaties. Daarom kiezen wij radicaal voor duurzaamheid.

We moeten ook de menselijke zekerheid vergroten. Menselijke zekerheid neemt toe naarmate mensen zich kunnen ontplooien. Zekerheid heeft ook te maken met een samenleving op maat van elke mens. Dat betekent meer 'personaliseren' in plaats van 'individualiseren'.

Wij zijn echt Christen-democratisch & Vlaams. Wij kiezen voor een politiek die de mens centraal stelt. Voor verbondenheid en samenhang, die haaks staan op het libertaire denken en handelen. We zullen elke dag opnieuw moeten aantonen wie we zijn door wat we doen, en hoe we het doen. In de congresstukken die we goedkeurden in Kortrijk, vindt U alvast terug wat we daarover afgesproken hebben.

Stefaan De Clerck
Algemeen voorzitter

<p>Elke mens telt Het christen-democratisch antwoord</p>
--

1. Veel welvaart veel kansen

Nog nooit leefden we in een maatschappij waarin zoveel mensen zoveel kansen krijgen om zich te ontplooien. We kennen een hoge welvaart, een sterke sociale bescherming, een goed uitgebouwde welzijns- en gezondheidszorg, een kwalitatief hoogstaand onderwijsaanbod. De voorbije decennia heeft Vlaanderen meer zelfstandigheid verworven, zijn de openbare financiën gezond gemaakt en is onze economische slagkracht verhoogd. Vlaanderen is één van de meest welvarende regio's van Europa.

Bij het begin van deze eeuw bieden de wetenschap, de kenniseconomie en de nieuwe technologieën het perspectief van nog meer welvaart en nog meer kansen, ook voor meer mensen. Die kansen zullen we meer dan ooit moeten benutten.

Toch ligt niet daar onze eerste roeping. Ondanks al die welvaart en al die kansen blijft de politiek, samen met andere actoren in de samenleving (economie, media, belangengroepen) achterop ten aanzien van de fundamentele vragen van de mens. Er blijft een tekort aan zorg, aan verantwoordelijkheid en wederzijds respect. De tendens van eenzijdig streven naar geld, macht en succes leidt onmiskenbaar tot een puur individualistische en louter materialistische ik-maatschappij, waarbij de mens gereduceerd wordt tot consument, kijker, klant of object. Alles wat niet in geld uit te drukken is, komt hierdoor in de verdrinking: het gezin, de buurt, het verenigingsleven. Dit leidt tot toenemende vereenzaming en onzekerheid. Steeds meer mensen horen nergens meer bij: sociale contacten brokkelen af, de buurten ontrafelen en gezinsverbanden verbleken.

Een politiek die vertrekt vanuit een puur individualisme, een alles-kan-en-alles-mag-maar-niets-meer-moet-mentaliteit, een gebrek aan respect en bewustzijn van rechten en plichten tegenover elkaar, roept op tot verzet. Er is nood aan meer burger-, gemeenschaps- en verantwoordelijkheidszin. Zulke houding is het cement voor een nieuwe sociale samenhang en voor de opbouw van een enthousiaste, positieve samenleving.

Oplossingen om deze tendensen te keren zijn niet te vinden in een terugkeer naar het verleden of in een blinde vlucht vooruit. Ze zijn ook niet te vinden in alleen méér vrijheid of méér gelijkheid, waarbij geen rekening wordt gehouden met de eigenheid van elke mens.

Een veel grondigere correctie is absoluut nodig. De voorbije vijftig jaar is er een fundamentele sociale correctie doorgevoerd waarbij de uitbouw van de verzorgingsstaat en de sociale zekerheid passende oplossingen zijn gebleken. We moeten onze aandacht voor onder meer een sterke en brede sociale zekerheid en voor de problemen van ongelijkheid en uitsluiting levendig houden en mogen niet berusten in goede resultaten. Dankzij een institutionele correctie hebben we de staatsstructuren meer aangepast op basis van het subsidiariteitsbeginsel, is de

Europese Unie uitgebouwd geworden en heeft Vlaanderen een grote mate van autonomie verkregen. Nu komt het er op aan een stevig antwoord te geven op de eenzijdig economische globalisering, enerzijds door meer politieke, sociale en levenskwaliteitsbevorderende globalisering en anderzijds door lokalisering. De ecologische correctie heeft de aandacht voor de ecologische gevolgen van economische en politieke beslissingen verscherpt. Het komt er nu op aan de juiste balans te blijven opzoeken tussen regels, controle en resultaten.

Deze correcties moeten bestendig onze aandacht krijgen en in de toekomst permanent geëvalueerd en zo nodig aangepast worden. Maar hiernaast is het nu vooral tijd voor een fundamentele menselijke correctie. De vele mogelijkheden en kansen van deze tijd moeten worden ingezet voor meer menselijkheid en authenticiteit, voor een herstel van de balans tussen het materiële en het immateriële.

Deze menselijke correctie moet ook gericht zijn op het creëren van meer verbondenheid tussen mensen door het leggen van verantwoordelijkheid bij de mensen, voor zichzelf en voor de ander. Het is vanuit dit verantwoordelijkheidsbesef dat de verbondenheid tussen mensen versterkt kan worden. De mens is immers in de eerste plaats een sociaal wezen, verbonden met anderen. De vrijheid van elke mens gaat samen met de verantwoordelijkheid om van deze vrijheid gebruik te maken. En echte ontplooiing gebeurt maar samen met anderen.

Dit brengt mee dat we de rol van de overheid telkens opnieuw moeten aflijnen, op zoek naar de balans tussen beschermen waar nodig en ruimte laten voor eigen initiatief en risico waar het kan, tussen eigen verantwoordelijkheid en rechtszekerheid, tussen duidelijkheid en rechtvaardigheid.

2. De kernopdracht van de vernieuwde christen-democratie

Hier ligt onze unieke opdracht: we moeten de menselijke waardigheid en wat voor mensen waardevol is boven alles stellen. De kansen die vandaag geboden worden moeten worden omgezet in een menselijke vooruitgang voor iedereen. Elke mens telt. Elke mens is uniek en levert een eigen, onvervangbare bijdrage aan de samenleving, elk met eigen talenten en eigen beperktheden. Daarom verdient elke mens fundamenteel respect. Het unieke van elke mens moet, waar nodig, beschermd worden en gestimuleerd worden om zijn eigen ontplooiing in handen te nemen.

Het enerzijds ontplooien en anderzijds beschermen van elke mens vereist een sterke **verbondenheid** tussen mensen. We leven niet op eilanden, los van elkaar. We worden pas onszelf in relatie met anderen. Samen met anderen voelen we ons pas echt veilig en zeker. Samen met anderen komen we pas echt tot actie en engagement. Deze verbondenheid is het cement in een samenleving en het is een politieke opdracht deze verbondenheid te stimuleren. Daarom zijn wij de resolute verdedigers van alle duurzame *samenlevingsverbanden*: het gezin is immers de plaats, waarin ook kinderen tot een evenwichtige ontplooiing kunnen komen, is de hoeksteen van een gezonde maatschappij, stevig gesteund op de fundering van de familie, de buurt en het verenigingsleven. Ook verbondenheid met en respect voor natuur en leefomgeving maken onverbrekelijk deel uit van de christen-democratische kernopdracht. Dit refereert

aan het begrip 'rentmeesterschap'. Daarnaast vraagt de ontplooiing en de bescherming van elke mens meer dan ooit een klimaat van vertrouwen en zekerheid. Want onze samenleving wordt gekenmerkt door een toenemend gevoel van onzekerheid. De zekerheid van één en dezelfde job tijdens de ganse professionele loopbaan, van één en dezelfde levenspartner, van spontane zorg van ouders voor kinderen en van kinderen voor ouders, ... dit kan niemand nog garanderen. Deze onzekerheid kan niet volledig worden omgezet in zekerheid, maar moet wel gekanaliseerd worden in het verhogen van **menselijke zekerheid**.

Onze uitgangspunten zijn bijzonder actueel. Zij werden in onze beschaving gebracht door het christendom en stoelen op een ethisch draagvlak. We bepleiten waarden als vrede en gerechtigheid, solidariteit, authenticiteit, vrijheid en verbondenheid, ... Die kunnen erkend en gedeeld worden door door christenen zowel als anderen. Zij kunnen ze activeren en verdiepen vanuit hun eigen overtuiging. De christendemocratie biedt een breed draagvlak voor gemeenschappelijke ideeën en acties. Zij vormt een open beweging waar iedereen die deze waarden deelt welkom is en een volwaardige plaats kan innemen.

3. Hoe kan dit nu worden bereikt?

3.1. Het unieke in elke mens erkennen

Kiezen voor een christen-democratische invalshoek betekent in de eerste plaats het unieke in elke mens erkennen. Mensen zijn geen nummers, maar hebben elk hun eigen talenten en zwakheden.

Ons streven moet uitgaan van het unieke in elke mens, het waardevolle van elk menselijk leven. Ook als we zelf de waarde daarvan niet vatten. Daarom gaan christen-democraten zeer omzichtig, zorgzaam en betrokken om met situaties die te maken hebben met leven en dood (o.a. abortus, euthanasie, ...). Elk menselijk leven verdient waardering, aandacht en bescherming. Deze nood aan bescherming van het leven wordt het scherpst gevoeld in het stervensproces. De waarde van dit leven wordt echter niet alleen bepaald door de eigen individuele beoordeling ervan. Voor de christen-democraten moet een verantwoordelijke, solidaire en verbonden samenleving het mogelijk maken dat mensen op een waardige manier kunnen sterven. Ethisch-medische vragen zijn voor de christen-democraten geen louter private zaak, maar worden mede bepaald door het beeld van de mens en zijn plaats in de samenleving. Het zelfbeschikkingsrecht en de autonomie van de mens worden pas optimaal gerealiseerd indien hij in verbondenheid in deze samenleving wordt opgenomen, ook indien hij zwak is. Het antwoord op medisch-ethische vragen is niet waardenvrij. Elke medische toepassing en vooruitgang (onder meer op het vlak van de biotechnologie) die de mens en het beginnend leven instrumentaliseren en enkel als technisch middel beschouwen, zijn voor de christen-democraten niet aanvaardbaar, omdat zij het unieke en waardevolle van het menselijk leven negeren. Daarom bejegenen we elke mens met respect. Daarom hebben we een open houding naar alle mensen, waar ook ter wereld.

Initiatieven die mensen zelf ontplooiën moedigen wij aan en ondersteunen wij. Verenigingen van mensen zijn een rijkdom die we moeten koesteren.

Verslaving beneemt de mens van zijn vrijheid, van zijn eigenheid. Daarom willen we mensen beschermen tegen verslavingen, zeker wanneer die de gezondheid bedreigen of de samenleving ontwrichten.

Wat mensen zelf doen moeten we niet vanuit de staat willen regelen. We moedigen mensen aan om verantwoordelijkheid op te nemen. Voor zichzelf, voor hun omgeving, voor de samenleving.

3.2. Verbondenheid versterken

De keuze voor verbondenheid betekent fundamenteel kiezen voor gesprek en dialoog, voor overleg en samenwerking. Wij geloven niet in een zogenaamde burgerdemocratie die mensen de illusie geeft dat de overheid een supermarkt is waar iedereen – liefst gratis – zijn mandje kan vullen. Tussen de burger en de overheid staan mensen en groepen die overleg willen plegen en gesprekspartner willen zijn. Zij vormen het sociaal kapitaal waarmee een maatschappij zichzelf kan versterken. Democratie is maar levendig en dynamisch wanneer de betrokkenheid van veel mensen en groepen is gegarandeerd. Directe democratie volstaat dus niet. De mens is geen pure consument van de politiek. In plaats van de democratie te herleiden tot een directe – maar numeriek onbetekenende – relatie tussen burger en politiek, waardoor de kloof alleen maar groter wordt, moet het brede maatschappelijke middenveld geherwaardeerd worden. Democratie betekent het laten opnemen van maatschappelijke verantwoordelijkheid. In de versterking van mensen spelen verenigingen een onvervangbare rol. Deelnemen aan een plaatselijke vereniging geeft een snelle integratie van nieuwe inwoners in een gemeenschap. Via een vereniging kunnen mensen ook opkomen voor de belangen van mensen aan het andere eind van de wereld .

Een prioritaire opdracht inzake maatschappelijke verantwoordelijkheid is de zorg voor elkaar. Vanuit ons uitgangspunt, namelijk het unieke van elke mens, betekent dit dat de eerste aandacht uitgaat naar de kwetsbare mens, verbonden met zijn eigen omgeving. De belangrijkste opdracht van de overheid is hierbij niet dat hij alles zelf moet voorzien en organiseren, maar in de eerste plaats die mensen, die zorg willen verlenen, coördineren en ondersteunen. Dit kunnen zowel gezinnen, vrijwilligers als professionele ver'zorg'ers zijn.

Het investeren in het 'sociale kapitaal' van een samenleving is cruciaal en is de echte motor voor een menselijke ontplooiing en een democratische samenleving.

- Het gezin blijft ook in de 21ste eeuw de hoeksteen van de samenleving. Een engagement voor een duurzame relatie, met rechten en plichten, is in de huidige maatschappij een moedige keuze die dan ook onze voorkeur geniet en waardering en ondersteuning verdient.
- Elke mens, elk kind is volwaardig partner in de maatschappij. Verbondenheid vereist ook betrokkenheid. Kinderen moeten de kans krijgen deze betrokkenheid al doende te leren. Er moeten instrumenten en een houding zijn die kinderen de kans geven zich te uiten, gehoord te worden en te kunnen participeren aan hun samenleving.
- Het verenigingsleven, het middenveld en het vrijwilligerswerk zijn uitingen van belangeloze inzet, van participatie en solidariteit die bijdragen tot de ontplooiing van elke betrokkene en die een aantal belangrijke maatschappelijke opdrachten vervullen.

- Sterke lokale leefgemeenschappen en buurten zijn een antwoord op de toenemende sociale vervreemding en globalisering, en een plaats van ontmoeting en verbondenheid.
- Zonder een waarheids-of waardeoordeel te vellen over gelijk welke religie, staat de christen-democratie positief tegenover de religies en niet-confessionele levensbeschouwingen, voor zover zij een scheiding tussen de staat enerzijds en godsdienst of levensbeschouwing anderzijds aanvaarden, en voor zover zij alle religieus of ideologisch geïnspireerd geweld verwerpen. De christen-democratie waardeert hen om hun bijzondere plaats in het maatschappelijk middenveld: zij zijn scheppers van menselijke verbondenheid rondom ultieme zingeving en rondom morele waarden, en bovendien ook onmisbare bronnen van onvoorwaardelijke inzet voor medemensen. Zij moeten zich bijgevolg maatschappelijk kunnen manifesteren in organisaties en instellingen met eigen identiteit.
- Mensen houden van hun leefomgeving. Ze willen zich er thuis voelen. De stad moet meer dan nu een aangename woonomgeving worden, het platteland moet zijn eigenheid kunnen bewaren. Die eigenheid zit bij de stad in een evenwicht tussen een bruisende culturomgeving, goede werkomgeving en aantrekkelijke woonmogelijkheden voor iedereen. Dat evenwicht is soms zoek en moet hersteld worden. Op het platteland ligt de eigenheid in een symbiose tussen landbouw, leefomgeving en bewoning. Om het platteland leefbaar te houden moet een stabiel evenwicht gevonden worden, inbegrepen een duurzame landbouw met toekomst.
- Vlaanderen is een open en herkenbare cultuurgemeenschap waaraan we een belangrijk stuk van onze identiteit ontleen en is als politiek niveau mee verantwoordelijk in het beter en gericht ondersteunen van gemeenschapsvorming. Binnen de Vlaamse Gemeenschap vinden wij de taal, de beelden, de landschappen, de afbeeldingen en het hele patrimonium die wij nodig hebben om uitdrukking te geven aan onze identiteit. Daar ook vinden wij gemeenschappelijke projecten en ambities die wij samen willen waarmaken. Zij reikt ons een warme en bergende bijzonderheid aan waardoor wij beter weten wie wij zijn. Wij vinden er een afbakening van veiligheid, continuïteit, samenhang en hoop.
- Als open Vlaamse cultuurgemeenschap en vanuit ons geloof in het unieke van elke mens is de interculturele samenleving een verrijking. Mensen moeten daarom gelijke kansen krijgen, wanneer zij zich integreren en in onze samenleving wensen te participeren.
- Europa is niet enkel een economische Unie, maar moet ook een nog sterkere sociale en politieke Unie worden, die een rol kan spelen in de wereld om onze waarden uit te dragen.
- Ons antwoord op de eenzijdig economische globalisering is méér globalisering en lokalisering. Wij steunen een sterk middenveld van NGO's die de problemen aanpakken op wereldvlak. Wij zoeken naar sterkere structuren en een politieke pijler op hetzelfde niveau om de aangekaarte problemen op te nemen en op te lossen. Wij willen ook een krachtigere handhaving van de vastgelegde internationale regels. Lokalisering is de ontwikkeling van politieke hefboomen dicht bij mensen, doelgroepen, wijken, plaatselijke ondernemingen en lokale bewegingen, om hun participatie aan het wereldgebeuren en hun weerbaarheid bij veranderingen te verhogen. Lokaliseren in Vlaanderen gaat hand in hand met lokaliseren in ontwikkelingslanden.

De keuze voor verbondenheid houdt ook een verantwoordelijkheid in voor de toekomstige generaties. Daarom kiezen wij radicaal voor duurzaamheid. De economie, de overheid, het gerecht, de politiek zijn middelen om mensen tot hun recht te laten komen. De mens in zijn waardigheid en verbondenheid is het uiteindelijke doel van onze politiek.

Een duurzame menselijke samenleving kent een dynamische ondernemingscultuur als garantie voor de verdere ontwikkeling van de welvaart, respect voor het leefmilieu is hierbij een evidentie. Diegenen die risico's nemen en innovatief zijn worden ondersteund en aangemoedigd. De duurzame menselijke samenleving wordt bepaald door de inzet en het engagement van mensen en groepen die zich verantwoordelijk weten voor de toekomst van onze samenleving. Wij willen investeren in onderwijs, in onderzoek en ontwikkeling, in een menselijke leefomgeving. Wij willen een grotere prioriteit geven aan onze leefwereld. Wij kiezen voor een verdere schuldafbouw om het stelsel van de sociale zekerheid te kunnen vrijwaren en om de komende generaties niet op te zadelen met een onbetaalbare schuldenlast.

3.3. Menselijke zekerheid vergroten

Zowel de markt, de overheid als het middenveld hebben een opdracht in het versterken van meer menselijke zekerheid. De zuivere markteconomie werkt echter volgens de wet van de sterkste en is niet steeds de juiste partner om onzekerheid te minimaliseren. Het verzekeren tegen onzekerheid is enkel weggelegd voor hen die de minste kans op onzekerheid lopen. Maar ook de overheid slaagt er onvoldoende in om deze onzekerheid te verminderen.

In de globaliserende wereld zijn wij voorstanders van de globalisering van sociaal gecorrigeerde markteconomie. De materiële onzekerheid die wij altijd bestreden hebben door een sociaal gecorrigeerde markt, wordt nu meer en meer bedreigd door een ongecontroleerde mondiale vrije markt.

Samen met de overheid en de markt, dragen de mensen en draagt de civiele maatschappij een grote verantwoordelijkheid in het creëren van een grotere menselijke zekerheid. Dit is een gedeelde verantwoordelijkheid waarbij elkeen rechten maar ook plichten heeft. Dit is het concept van een zorgzame samenleving.

Een eerste opdracht voor het vergroten van menselijke zekerheid is datgene stimuleren wat prioriteit geeft aan de menselijke ontplooiing.

- Scholen voor het leven en leefscholen: scholen zijn niet enkel leerinstituten voor kennisoverdracht, maar brengen jongeren ook ethische, culturele en democratische vaardigheden bij. Onderwijs biedt niet alleen vorming voor 'later'. De leerscholen moeten ook leefscholen zijn, waar jongeren leren omgaan met elkaar en leren samen-werken. Zij leren er niet alleen kennis bij, maar ook maatschappelijke vaardigheden die hen vertrouwen geven in hun later leven. Omwille van het grote belang van onderwijs moet dit nog verder worden gedemocratiseerd, zodat iedereen werkelijk gelijke kansen heeft hieraan te participeren.
- Ook arbeid draagt bij tot de menselijke ontplooiing. Een belangrijke uitdaging hierin bestaat in de personalisering van de eigen loopbaan. Deze loopbaan zal in de toekomst niet enkel meer uit een lineaire carrière bestaan, maar zal worden afgewisseld met momenten waarop men meer tijd aan het gezin, de opleiding of de vrije tijd wil besteden. Omdat mensen in verbondenheid met anderen leven, vraagt dit in bepaalde levensfasen meer tijd voor het gezin, de

zorg of een ander vrijwillig engagement. Dit houdt ook een nieuw sociaal contract in tussen mannen en vrouwen.

- Zorg opnemen en verzorgd worden versterkt mensen in hun zekerheid, neemt onzekerheid weg. Hoe meer deze zorg door de directe omgeving van de zieke of zorgbehoevende mens kan opgenomen worden, hoe meer daardoor de verbondenheid tot uiting komt, en hoe groter het versterkende effect.

Een tweede opdracht bestaat erin de veiligheid en rechtszekerheid van elke mens te garanderen:

- op internationaal vlak moet actief meegewerkt worden aan initiatieven die de vrede in de wereld kunnen bevorderen. Vrede is een werkwoord, elke mens kan er zich voor inzetten. Dit impliceert een positieve participatie van elke mens en het opnemen van zijn verantwoordelijkheid in de samenleving en de wereld;
- het verzekeren van de fysieke veiligheid van iedere mens. Zeker in een globaliserende wereld betekent dit: meer aandacht voor een preventieve (politie) aanpak, internationale samenwerking, de organisatie van een behoorlijk bestuur en een gespecialiseerde aanpak van fenomenen zoals georganiseerde criminaliteit;
- de overheid moet in staat zijn om de kwaliteit van het voedsel en de leefomgeving te waarborgen;
- de juridisering van onze maatschappij bedreigt de verbondenheid tussen mensen. Hier dragen zowel de mensen zelf, de wetgever als het gerecht een belangrijke verantwoordelijkheid. De mensen moeten weten dat door onderlinge dialoog en overleg vaak rechtvaardiger en billijker oplossingen kunnen worden gerealiseerd, die ook duurzamer zijn. Daarom moet prioriteit gegeven worden aan bemiddeling en conflictbeheersing in plaats van onmiddellijk te grijpen naar juridische middelen die vaak leiden tot schijn- in plaats van een rechtszekerheid.

De wetgever moet instaan voor duidelijke en heldere wetten, terwijl het gerecht kordaat, efficiënt en geloofwaardig optreedt.

Ten derde willen we een samenleving op maat van elke mens. Daartoe moeten we meer 'personaliseren' dan 'individualiseren' waardoor het unieke van elke mens wordt erkend, bevorderd en beschermd.

- Op het vlak van mobiliteit betekent dit dat het hele mobiliteitsbeleid vertrekt vanuit de bescherming van de zwakke weggebruiker. Maatregelen voor verkeersveiligheid en mobiliteit moeten in de eerste plaats ten goede komen aan voetgangers en fietsers.
- Op economisch vlak betekent dit een menselijke economie, waarbij verantwoord en duurzaam ondernemerschap, gericht op sociaal, ethisch, ecologisch en democratisch ondernemen wordt gestimuleerd.
- Op het vlak van de zorg willen we instellingen en voorzieningen op mensenmaat. Bovendien moet – in de mate van het mogelijke – de zorg thuis verleend worden.
- Armoede willen we uitsluiten, mechanismen die armen in een vicieuze cirkel houden moeten we doorbreken.
- Een essentiële voorwaarde voor een gepersonaliseerde aanpak is de uitbouw van een behoorlijk bestuur op alle niveaus. Wetgeving moet verstaanbaar zijn en niet alleen door specialisten te ontcijferen. De overheid moet verstaanbare taal gebruiken, geen ambtenarees. Rechtsregels zijn belangrijke afspraken in

onze maatschappij. Ze moeten rechtvaardig en eerlijk, relevant en toepasbaar zijn, maar ook gecontroleerd worden.

Ten vierde willen we dat de overheid het recht van elke mens op bestaansmiddelen en de toegang tot een kwaliteitsvolle en betaalbare zorg en hulpverlening verzekert.

4. Een nieuwe houding

Voor ons moet het in de samenleving en in de politiek altijd om 'meer mens' gaan. De waarden die wij bepleiten kunnen zowel door christenen als niet-christenen gedeeld worden. Wij behouden bewust de 'C' in onze naam omdat die normen en waarden die ons politiek handelen inspireren verankerd zijn in de christelijke traditie. Wij staan open voor iedereen die wil dialogeren over de waarden die we willen verdedigen. Iedereen, welke zijn godsdienst of levensovertuiging ook moge zijn, die onze zorg voor de menselijke persoon in zijn verbondenheid met de anderen, de gemeenschap en de omgeving deelt, is bij ons welkom.

We willen mensen steunen in hun persoonlijke ontwikkeling en in hun relatie met anderen. We zetten ons af tegen het libertaire denken en handelen. Elke mens heeft recht op respect en solidariteit. Elke mens heeft nood aan verbondenheid en vertrouwen.

Als moderne waardenpartij willen wij de samenleving mee sturen en richting geven, in plaats van er passief de gevolgen van te ondergaan. De Vlaamse christen-democraten hebben een positief mens- en maatschappijbeeld, dat mensen steunt in hun zoektocht naar identiteit, verbondenheid, geluk, meer leefkwaliteit, volwaardige ontplooiing en zingeving. De christen-democraten willen deze waarden dan ook uitdrukkelijk als uitgangspunt en grondhouding nemen voor elke beleidskeuze en in het concrete politieke handelen.

Wij hebben de ambitie het voortouw te nemen in een strijd voor meer menselijke zekerheid in een democratie van sterke verbondenheid.

OPDRACHTVERKLARING VLAAMSE CHRISTEN-DEMOCRATEN

Voor ons telt elke mens. Elke mens is uniek en levert een eigen, onvervangbare bijdrage aan de samenleving. Iedere persoon heeft eigen talenten en eigen beperktheden. Elke mens verdient fundamenteel respect. Het is onze opdracht de menselijke waardigheid te beschermen waar nodig en te versterken waar mogelijk. Elke mens is verbonden. Mensen worden pas zichzelf in relatie met anderen. Alleen als mensen zich met elkaar verbinden, kan een samenleving vooruitgaan. Het is onze opdracht om die verbondenheid, die gestalte krijgt in engagement en dialoog, te stimuleren en te ondersteunen.

Vanuit die overtuiging willen we een geëngageerde waardenpartij zijn die de politieke stem is van een brede, open beweging, die meer menselijke zekerheid tot stand brengt en die radicaal kiest voor de democratie van verbondenheid. Wij willen bouwen aan een menselijker Vlaanderen in een betere wereld.

Wij willen deze ambitie realiseren door:

- niet als machtspartij maar als ideeënpartij te fungeren.
- op basis van een programma, te participeren aan de democratische verkiezingen en de politieke besluitvorming op alle beleidsniveaus. Onze mandatarissen zullen de opdrachtverklaring en het programma actief mee helpen realiseren en zullen de partij mee als beweging uitbouwen;
- het politieke debat te stimuleren en mensen aan te moedigen om zich vanuit een christen-democratische en Vlaamse overtuiging te engageren in de samenleving;
- via een open en democratische besluitvorming en vanuit een bereidheid tot overleg en dialoog, antwoorden te formuleren en standpunten in te nemen met betrekking tot maatschappelijke uitdagingen en noden en hierrond acties te ondernemen.

Wij willen een ledenbeweging zijn van vrijwilligers, ondersteund door professionelen, die zich richt tot iedereen voor wie we op elk beleidsniveau verantwoordelijkheid dragen. We willen zowel jongeren als ouderen, gelovigen als niet-gelovigen, kortom elke mens met zijn specifieke eigenheid zoals allochtonen, holebi's, personen met een handicap,... enthousiast maken en betrekken bij de realisatie van deze opdrachtverklaring.

Daarnaast zijn onze mandatarissen de kern van de beweging. Zij hebben een dubbele taak: zij staan voor wederzijdse dialoog tussen de mensen en de overheid en moeten onze standpunten in het beleid vertalen.

We streven naar een gelijke participatie van mannen en vrouwen in onze structuren en in onze politieke vertegenwoordiging.

De Vlaamse christen-democraten willen, vanuit een fundamenteel respect voor ieders verantwoordelijkheid, in voortdurende dialoog treden met verenigingen en organisaties uit het maatschappelijk middenveld. Wij willen hierbij bevoorrechte relaties onderhouden en ontwikkelen met alle groepen die zich herkennen in de christen-democratische visie op mens en samenleving.

Verantwoord ondernemen

ANALYSE

Het creëren van welvaart gebeurt in onze samenleving door slagvaardige ondernemingen, met goede en hardwerkende bedrijfsleiders en medewerkers. De context van het ondernemen is de voorbije jaren snel geëvolueerd door technologische vooruitgang en de globalisering van de economische markten. Die evolutie biedt veel groeikansen maar creëert ook nieuwe uitdagingen. De economie evolueert naar een kennis- en kunde-economie. Enerzijds ontstaan daardoor nieuwe kansen voor kleinschalig ondernemen en is er sprake van een 'netwerk' economie. In deze omstandigheden is meer dan ooit nood aan ondernemingszin. Ondernemers moeten meer en meer rekening houden met een toenemende concurrentiedruk en met een maatschappelijke omgeving die snel verandert, zowel binnen als buiten hun bedrijf. Anderzijds brengt deze evolutie mee dat de druk op de werknemers toeneemt: permanente bij-scholing, verhoogde flexibiliteitseisen, minder stabiliteit en meer stress zijn er het gevolg van. Werknemers zijn niet langer uitvoerders van opdrachten, maar mensen die creatief en veel autonomer dan vroeger toegevoegde waarde leveren. Naast (het behoud van) een doorgedreven sociale bescherming vragen werknemers meer flexibiliteit voor hun gezin en voor zichzelf. Ook de samenleving en de consumenten worden veeleisender. Zij komen op voor eerlijke wereldhandel, milieuvriendelijke en sociale productietechnieken en voor de bescherming van de rechten van de consumenten. Allemaal eisen waaraan de ondernemer en zijn medewerkers (in de ruimste zin) moeten beantwoorden en die het ondernemen er niet eenvoudiger op maken.

VISIE

Vlaamse christen-democraten willen het ondernemen in Vlaanderen alle kansen geven. Voor ons is ondernemen steeds een 'verantwoord ondernemen' een 'ethisch' en 'duurzaam ondernemen'. We kunnen dat samenvatten in het woord SEED. Ondernemen moet Sociaal, Economisch, Ecologisch en Democratisch zijn. Dit betekent eveneens 'ondernemen in solidariteit en verbondenheid met de omgeving': de werknemers, de overheid, de buurt, de klanten, de leveranciers... Daarbij moet de onderneming niet alleen winst creëren voor het voortbestaan en de ontwikkeling, hij moet ook voor alle betrokkenen (werknemers, klanten, omgeving, buurt ...) een meerwaarde scheppen. Enkel als er tussen de verschillende betrokkenen vertrouwen en wederzijdse dialoog bestaat, zullen ondernemers hun rol als drijvende kracht in de samenleving kunnen waarmaken: het gaat dan zowel over kaderpersoneel in grote bedrijven, als over zij die hun zelfstandige zaak of KMO leiden. Slechts één voorbeeld: de overheid moet garant staan voor juridische zekerheid en voor economische stabiliteit. Ondernemen moet in Vlaanderen worden gestimuleerd en maatschappelijk omkaderd. CD&V wil een duidelijk signaal geven aan de ondernemer door het oprichten van een ondernemingsforum binnen de vernieuwde partij.

De ondernemer in land- en tuinbouw

Land- en tuinbouw blijft een belangrijke economische sector in Vlaanderen. Het is een sector die de nodige ruimte vraagt en die ook ernstige inspanningen levert omtrent duurzame ontwikkeling.

Het land- en tuinbouwbeleid moet steunen op 3 belangrijke pijlers:

- de sector als economische drager
- de sector als ruimtelijke drager
- de sector als duurzame producent

Uiteindelijk vertaalt dit alles zich in 4 maatschappelijke opdrachten:

1. Strategische opdracht: voedselzekerheid en –veiligheid
2. Economische opdracht: bijdragen in het bruto nationaal product en zorgen voor een redelijk inkomen
3. Sociale opdracht: in werkgelegenheid voorzien en de plattelandsleefbaarheid behartigen
4. Ecologische opdracht: de vrijwaring, onderhoud en het beheer van het platteland en openruimte.

ACTIEPUNTEN

Ondernemen en Overheid

Verankering van de economische besluitvorming in Vlaanderen

- De overheid moet een gesloten vennootschapsstructuur mogelijk maken waardoor grotere controle op het behoud van de onderneming mogelijk wordt.

Minder administratieve rompslomp

- Zinloze verplichtingen moeten geschrapt worden.
- We willen bepaalde procedures beter op elkaar afstemmen en zoveel mogelijk integreren (bv. Bouwaanvraag en sociaal-economische machtiging voor distributiebedrijven).
- De overheid heeft de plicht een virtueel loket uit te bouwen. De bedrijven hebben een recht op elektronische communicatie met de overheid via dit virtueel loket waar alle administratieve handelingen kunnen worden verricht en waar het traject van een dossier bij de administratie permanent kan worden gevolgd (= geen-loketsysteem).
- De overheid is verplicht de informatie die ze over individuele bedrijven nodig heeft, eerst in haar eigen schoot te zoeken voor ze zich tot de betrokken bedrijven wendt.
- De overheid is verplicht, administratieve procedures binnen een vooraf bepaalde termijn af te handelen op straffe van een automatisch gunstige afhandeling van het dossier voor de aanvrager indien de termijn wordt overschreden

Meer ruimte voor ondernemen

- Bestaande bedrijfsgronden moeten bereikbaar en beschikbaar zijn.
- De overheid moet inspanningen leveren om bedrijventerreinen toegankelijker te maken voor het openbaar vervoer.
- Aan de zonevreemde bedrijven moet zo snel mogelijk rechtszekerheid gegeven worden. Dit betekent dat zij weten of zij op hun eigen locatie kunnen blijven, binnen welke grenzen zij nog kunnen uitbreiden, en indien een

oplossing ter plaatse onmogelijk is, naar welke naburige bedrijvenzone zij kunnen verhuizen. Structurele oplossingen moeten uitgewerkt worden via sectorale BPA's, o.a. via financiële ondersteuning van de herlocalisatie of via andere wegen. De overheid heeft de plicht om het hergebruik van leegstaande bedrijfspanden te stimuleren.

- Bestaande bedrijven (inclusief landbouwbedrijven) die beschikken over een geldige stedenbouwkundige vergunning moeten de zekerheid krijgen dat zij in het beginsel hun bestaande activiteiten mogen voortzetten.
- Ook in niet-economische knooppunten ruimte creëren voor kleine ambachtelijke bedrijven.

Lastenverlaging

- Lasten op arbeid moeten verminderen tot het niveau van de buurlanden, d.w.z. onze belangrijkste handelspartners. Daarbij mag de beschikbare marge voor de sociale zekerheid niet aangetast worden en moet er dus worden voorzien in een alternatieve financiering van de sociale zekerheid. Bovendien moet de aanpassing aan het niveau van de buurlanden blijvend zijn: als de lasten daar verlagen, moeten ze bij ons ook terug verlagen financiering van de sociale zekerheid.
- De verlaging van de vennootschapsbelasting mag geen operatie zijn waarbij de tarieven voor de grote ondernemingen worden gereduceerd en waarbij de budgettaire kost wordt gedragen door de KMO's. De Vlaamse christen democraten willen dat de vennootschapsbelasting zodanig wordt verlaagd dat onze KMO's er ook volop van meegenieten. Daarbij moet de totale lastendruk (sociaal, veiligheid, preventie) voor KMO's in acht worden genomen. Het behoud van een verlaagd basistarief voor KMO's is daarbij essentieel.
- Wij willen een verbetering van het sociaal statuut van de zelfstandigen zonder een toename van de parafiscale druk op de zelfstandigen.
- In het kader van de hervorming van de vennootschapsbelasting moeten KMO's fiscaal worden gestimuleerd om winsten te reserveren. Daardoor versterken ze hun financieel draagvlak en vergroten ze hun groeimogelijkheden.
- Ook de personenbelasting dient verlaagd te worden. Vooral voor de laagste inkomensschalen is de aanslagvoet te hoog.

Betere faillissementswetgeving en wetgeving van collectieve schuldbemiddeling

- Wie een faillissement meemaakt en te goeder trouw is, moet daar niet heel zijn/haar leven moeilijkheden van ondervinden. Bij falings moet men kunnen terugvallen op een volwaardig sociaal statuut.
- Bij dreiging van falings moet de ondernemer beroep kunnen doen op goed uitgebouwde preventiecellen die hem begeleiden en de schade inperken. In die preventiecellen moet de idee van het peterschap worden geïncorporeerd: ervaren managers, die de begeleiding van ondernemingen in moeilijkheden op zich nemen
- Bij een falings dienen curatoren zich te laten bijstaan door mensen uit het bedrijfsleven. Dit kunnen managers zijn, die zich ook in het kader van de preventiecellen over ondernemingen in moeilijkheden ontfermen.
- Ondernemers dienen garanties te krijgen tegen banken, die plots de kredietlijnen stilleggen.

Heffing voor de Derde Wereld

- De overheid moet bij de supranationale instellingen aandringen op het invoeren van een heffing op de internationale kapitaalstromen (nl. de Tobin-taks) waarvan de opbrengst moet gaan naar structurele investeringsprojecten in de Derde Wereld-landen.

Omgevingsfactoren

- De overheid moet een ondernemingsvriendelijk klimaat creëren, waarbij ondermeer het rechtszekerheidsbeginsel en het vertrouwensprincipe gehanteerd wordt. Hiervoor moeten de publieke en private investeringen in onderwijs, vorming, onderzoek- en ontwikkeling stijgen, net als de investeringen in infrastructuur.
- De synergie tussen onderwijs en onderneming moet verhogen, bijvoorbeeld door meer gerichte stages voor laatstejaarsstudenten.

Ondernemer

Informatie aan de aandeelhouder

- De aandeelhouders, ook de kleine, moeten relevante en verstaanbare informatie krijgen om zware financiële tegenslagen beter te helpen voorkomen.
- Er moet een regeling worden uitgewerkt voor allen die publiek financiële informatie verspreiden over ondernemingen. Deze regeling slaat onder andere op financiële analisten en omvat een aansprakelijkheidsregeling en een sanctieregeling voor het verspreiden van opzettelijk verkeerde of ongefundeerde informatie.

Bevordering ondernemerschap

- Jongeren moeten gesensibiliseerd worden voor het ondernemerschap. Opleidingen moeten meer gericht worden op het ontwikkelen van creativiteit en het durven nemen van berekende risico's.
- KMO's en starters in het bijzonder moeten tegen normale voorwaarden leningen kunnen afsluiten. Ze moeten meer kansen krijgen door een versterkt systeem van achtergestelde leningen vanwege de overheid op basis van inhoudelijke waarde van projecten en niet langer op basis van zakelijke zekerheden. Ook de voorwaarden voor een tussenkomst van het Vlaams waarborgfonds moeten worden versoepeld.
- Groeiërs moeten beroep kunnen doen op trajectbegeleiding.
- Vrouwelijk ondernemerschap moet gestimuleerd worden, o.a. door een betere toegang tot krediet, netwerking, een volwaardig statuut van de meewerkende echtgenoten.

Risicokapitalen een verbeterde autofinanciering

- Het economisch beleid in Vlaanderen moet niet alleen werk maken van starters, maar ook groeiende bedrijven continu bijstaan. Het is een volwaardige beleidsdoelstelling om meer grote, gezonde en stabiele Vlaamse bedrijven te krijgen.
- Een normale kredietverlening voor kleine en middelgrote ondernemingen moet mogelijk worden. De toegang van kleine en middelgrote ondernemingen tot risico- en groeikapitaal moet nog meer worden begunstigd. Projecten die hun

rendabiliteit kunnen bewijzen, vinden op dit ogenblik meestal de nodige fondsen. Dat is nog niet altijd het geval voor meer risicovolle toekomstgerichte projecten. Er moet een kader komen voor dit soort 'zaaigeld'. Nieuwe initiatieven zijn ook nodig om bij kleine ondernemingen de verwerving van risicokapitaal te stimuleren, zodat zij sterk genoeg staan om de toenemende Europese concurrentie aan te kunnen.

Ondernemer – Werknemer

Het sociaal overleg promoten

- Het Vlaams economisch beleid moet opgebouwd worden vanuit de verschillende streekoverlegstructuren met deelname van de streekeigen sociaal-economische en politiek levende krachten. De invulling van de loonarbeidsvoorwaarden moet op de eerste plaats toevertrouwd worden aan afspraken tussen sociale partners (nationaal, sectorieel en op ondernemingsniveau); het al te gemakkelijk beroep op lineaire maatregelen wordt afgewezen.
- Het belang van sociale (overleg)organen (e.g. ondernemingsraad, CPW, preventieadviseur ...) kan niet genoeg worden benadrukt. We pleiten in dit verband voor een dringende coördinatie en vereenvoudiging van de bestaande wetgeving.

De democratische onderneming

- In de onderneming van de eenentwintigste eeuw moet de rol van de werknemer als één van de onmisbare partners erkend worden via een versterking van de overlegmechanismen die eigen zijn aan ons sociaal overlegmodel. Vanuit hun dagelijkse ervaring als 'mede-werker' en 'mede-ondernemer' leveren zij een belangrijke bijdrage aan ideeën voor het beter functioneren van de onderneming. De ondernemingen dienen te evolueren naar meer democratische organisaties. Het bestaand overlegmodel is een goed referentiepunt dat aangepast kan doorgetrokken worden naar de KMO's.

Paritaire economie

- Er moet gestreefd worden naar een gelijke deelname van vrouwen in economische besluitvorming en bij het sociaal overleg.

Het levenslang leren

- Naast de basisopleidingen moet iedereen tijdens zijn of haar actieve loopbaan de mogelijkheid krijgen en aangemoedigd worden tot bijkomende of geactualiseerde vorming en opleiding. Voor werknemers kan dit gebeuren door het systeem van vormingskredieten (cf. oranje levensloop). Daartoe dienen het tweedekansonderwijs en initiatieven van permanente vorming in een structureel verband te worden gegoten.
- Wij willen voor werknemers een fiscale aftrek (of desgevallend afschrijving) van kosten voor bijkomende opleiding buiten het directe kader van hun arbeidsovereenkomst, in surplus op het forfaitaire bedrag voor hen die het wettelijk forfait toepassen.

Kwalificatie van de arbeid

- We moeten ernaar streven, dat het aantal niet-gekwalificeerde schoolverlaters (in 2000: 12 %) tegen 2006 gehalveerd wordt. Eveneens moeten we ernaar

streven, dat het aantal laaggeschoolden in de beroepsbevolking tegen 2006 teruggebracht wordt tot het gemiddelde van onze voornaamste handelspartners. Alternierend leren en werken moet een nieuwe stimulans krijgen. Bedrijfs- en jobstages moeten systematisch ingepast worden in het onderwijs.

- Er moet een effectief beleid gevoerd worden om de feitelijke discriminatie van vrouwen op de arbeidsmarkt weg te werken. Minimum vier indicatoren moeten verbeterd worden:
 - 1) loonkloof m/v
 - 2) segregatie op de arbeidsmarkt
 - 3) hogere werkloosheidsgraad van vrouwen
 - 4) hogere activiteitsgraad van vrouwen

Slachtoffers van pesteringen en ongewenste intimiteiten moeten daadwerkelijk beschermd worden.

- Personen met een handicap moeten zich inzake tewerkstelling optimaal kunnen ontplooiën, d.w.z. in een toegankelijke werkomgeving, met aanpassing van de functieomschrijvingen, en zonder discriminerende aanwervings- en promotievereisten.

De ondernemer en zijn buurt

Kortere procedure op voorwaarde van dialoog

- De relatie met de omgeving moet verder naar een overlegmodel waarbij ondernemingen worden gestimuleerd om de dialoog met de omwonenden aan te gaan.

Bescherming van de consument

- We willen verder de rechtsbescherming van consumenten uitwerken en de effectieve afdwingbaarheid, ook van relatief kleine geschillen, waarborgen.

Bescherming van het milieu

- De kapitaalgebonden fiscale steunmaatregelen richten op gedragssturende maatregelen zoals investeringen met een ecologisch of energiebesparend doel.
- Opstellen van basiscriteria voor de auditing van bedrijfsprocessen m.b.t. de mate van verantwoord ondernemen (vb. elementen in rekening nemen als inspraak werknemers, gezinsvriendelijkheid, overleg met omgeving, respecteren van milieu e.d.) en incentives voorzien voor de ondernemingen die deze auditing toepassen en openbaar maken.
- Een Europese CO₂-energieheffing, waarvan de opbrengst wordt gecompenseerd door de daling van de werkgeversbijdrage in de sociale zekerheid, gedifferentieerd met een bonus voor milieuvriendelijke investeringen.
- Bevorderen van ecologische verbeteringen in ondernemingen via het technologiebeleid.

Oranje levensloop. Want het leven is meer dan werken alleen

ANALYSE: DE SAMENLEVING VERANDERT

Het begrip loopbaan en de invulling ervan zijn niet meer wat ze vroeger waren. Binnen een gezin draait het niet langer om de loopbaan van één persoon (traditioneel de man) maar om die van beide partners. Voor het groeiend aantal alleenstaanden, met of zonder kinderen is betaald werk en de uitbouw van een loopbaan een noodzaak. Het gezinsleven komt onder druk. Ook het vast stramien van opleiding-werken-pensioen valt meer en meer weg.

De loopbaan van de toekomst is er een met een groter aantal overlappende **levensfasen** (gespreid over een langere activiteitsperiode (b.v. tot aan de leeftijd van 65 jaar). Waarbij periodes van hoofdzakelijk arbeid afgewisseld worden met periodes van meer aandacht voor vorming, gezin, zorg, vrije tijd of vrijwillig engagement. Telkens zijn mensen terecht op zoek naar een eigen **evenwicht tussen werk en niet-werk**. Na de huidige pensioenleeftijd stopt dit proces niet.

Tegelijk vraagt de welvaartsgroei aan werknemers meer flexibiliteit en actuele kennis in de werksituatie.

Het vinden van een nieuw evenwicht tussen de verhoogde flexibiliteit gevraagd door werkgevers en de nood van werknemers naar een loopbaan op hun maat, naar meer aandacht en tijd voor 'kwaliteit van het leven' is één van de belangrijkste maatschappelijke en politieke uitdagingen.

Onze maatschappelijke organisatie en ons economisch leven is onvoldoende aangepast aan deze nieuwe noden. We voelen dit aan als een menselijk tekort.

VISIE: MENSEN ZIJN UNIEK, HUN LEVENSLOOP EN LOOPBAAN OOK

Omdat iedere mens uniek is, moeten mensen de **eigen loopbaan kunnen personaliseren**. Elkeen moet momenten kunnen kiezen voor meer levenskwaliteit, om meer aan levenslang leren of vrije tijd te wijden. Mensen leven ook in verbondenheid met anderen. Ook die band met anderen vraagt in bepaalde levensfasen meer tijd voor het gezin, zorg of ander vrijwillig engagement.

Iedereen heeft het recht op menselijke ontplooiing. Voor zichzelf en in relatie met anderen. Arbeid blijft hierin een belangrijke factor. Daarom mag een mens-werknemer nooit gereduceerd wordt tot louter 'arbeidskracht' of 'kostenpost'. Werk ontplooit, maar ontplooiën is meer dan werken. Daarom gaan christen-democraten steeds op zoek naar nieuwe mogelijkheden om werk beter te combineren met volledige ontplooiing van elke mens en met de kwaliteit van het leven.

In de eerste plaats moet er een verhoogde wederzijdse flexibiliteit tussen werkgever en werknemer tot stand komen, op basis van een hernieuwd wederzijds vertrouwen in het sociaal overleg. Zodat mensen ruimte krijgen om

het werk tijdelijk of gedeeltelijk op te schorten voor studies, het gezin, zorg, ... Maar ook om de strakke lijn tussen werk en pensioen soepeler te maken. Kortom om hun eigen loopbaan mee vastleggen. Daarbij moet er de zekerheid zijn dat verworven sociale rechten niet verloren gaan.

Ten tweede moeten individuen en gezinnen effectief en efficiënt ontlast worden van een aantal taken via de bestaande diensten en een verder uit te bouwen diensteneconomie. Zo krijgt de werknemer effectief de mogelijkheid zijn eigen loopbaan mee te bepalen.

Het recht op arbeid is essentieel voor ons als christen-democraten. Wij willen dat iedereen daadwerkelijk voor een arbeidsloopbaan kan kiezen. Dit wil zeggen dat we maatregelen willen nemen om arbeidsplaatsen te creëren en arbeid fiscaal interessanter te maken, zowel voor werkgever als werknemer. Door de afstand tussen bruto- en nettoloon te verkleinen, worden mensen die vandaag niet beroepsactief zijn, aangemoedigd toe te treden tot de arbeidsmarkt. Bovendien zullen daardoor meer werknemers geneigd zijn aan het werk te blijven. Essentieel hierbij is de bestrijding en de ontrading van het zwartwerk en het oneigenlijk gebruik van de sociale regelgevingen.

Sommige mensen kunnen ondanks alle inspanningen niet doorgroeien naar een arbeidsplaats op de reguliere arbeidsmarkt. Speciaal voor hen moet er blijvende aandacht zijn om hen in te schakelen in kwaliteitsvolle tewerkstellingsprojecten die hen een degelijk sociaal statuut garanderen.

CONCRETE ACTIES

Op basis van deze analyse pleit CD&V voor een drieledige aanpak van de situatie: (i) instrumenten voorzien om ieder een flexibele loopbaan te garanderen, (ii) een kwalitatieve loopbaan verzekeren; en (iii) organisatie van de dienstverlening in buurtdiensten.

Aan de sociale partners moet gevraagd worden om de volgende actievoorstellen concreet op te nemen in de agenda van sociale onderhandelingen:

Flexibele Loopbaan

- Invoering van een overkoepelend en transparant systeem van tijdskrediet waarbij iedereen een **sociale protonkaart** krijgt waarop men bijhoudt welke kredieten men heeft opgebouwd, of nog overhoudt van een initieel krediet. Er wordt gestreefd naar een win/win situatie, naar concrete identificeerbare voordelen voor werknemer én werkgever. Het tijdskrediet begint te lopen bij de start van een loopbaan.
- Mensen bepalen – in overleg tussen werknemer en werkgever – zelf in welke levensfasen ze de nadruk leggen op werken of een sabbat inlassen.
- Het opnemen van kredieten gebeurt in overleg met de werkgever. Tijdens de periode van inactiviteit op arbeidsvlak geniet iedereen van een vervangingsinkomen.

- De arbeidsloopbaan kan vaker onderbroken worden. Maar mensen kunnen ook niet verplicht op inactiviteit worden gezet eens ze de huidige pensioenleeftijd bereikt hebben. Uiteraard hebben ze wel het recht op rust te gaan wanneer ze een volledige loopbaan voltooid hebben. Het opgenomen krediet telt mee voor het berekenen van een volledige loopbaan.
- De oranje landing op het einde van de loopbaan is een zachte en flexibele landing. Het niet-benutte deel van het basiskrediet van de sociale protonkaart kan gebruikt worden voor geleidelijke overgang van volledig werken naar volledig pensioen. De modaliteiten van de landing worden via sociaal overleg en sector per sector ingevuld, waarbij het basiskrediet van de sociale protonkaart kan omgezet worden in niet-werktijd.
- Het krediet op de sociale proton omvat:
 - Een basiskrediet voor het onderbreken van de beroepsloopbaan wegens redenen van persoonlijke of familiale aard zoals die tussen werkgevers en werknemers worden afgesproken
 - Opvoedingskrediet: voor de opvoeding van elk kind (zowel bij vader als bij moeder, ook voor adoptiekinderen) wordt er een opvoedingskrediet toegekend.
 - Extra zorgkrediet komt er voor een kind met een handicap, een zorgbehoevend kind, ouder, familielid of buur. Na verloop van tijd (bv.vijf jaar) komt er extra krediet (bv.drie maanden). Ook zorgouders kunnen dit krediet opbouwen
 - Vrijwilligerskrediet: per vijf jaar professionele loopbaan bouwt men een krediet op van 3 maanden, dat men in één aaneengesloten periode van loopbaanonderbreking (niet cumuleerbaar) aan vrijwilligerswerk kan wijden.
 - Vormingskrediet: na de basisopleiding bouwt iedere persoon een vormingskrediet op met mogelijke studiefinanciering. Hierin wordt zowel tweedekansonderwijs als permanente vorming geïntegreerd
- Invoering van EEVC (Erkenning van Elders of niet schools Verworven Competenties), die de verworven ervaring en/of opleiding specifiek en objectief beschrijft. EEVC's worden verplicht afgeleverd door de werkgever of het opleidingscentrum. Zij bieden werknemers, vrijwilligers, herintreders en nieuwkomers certificaten en vrijstelling van bepaalde opleidingsonderdelen op basis van werkervaring of eerder gevolgde opleidingen (binnen of buiten de school). Dit maakt het mogelijk om via verkorte opleidingen een volledige kwalificatie te behalen.
- In Centra voor loopbaanbegeleiding kan men terecht voor professioneel advies en begeleiding bij de inrichting van de eigen loopbaan en opleidingen.
- Een betere afstemming van alle statuten (ambtenaren, bedienden, arbeiders, zelfstandigen en landbouwers) die moet leiden tot een gelijkwaardige en afdoende sociale bescherming ongeacht het beroepsstatuut, een zo ruim mogelijke afschaffing van allerlei bestaande nepstatuten. De negatieve consequenties van de nepstatuten moeten worden weggenomen, en omgezet naar volwaardige jobs.

- Er moeten structurele maatregelen genomen worden opdat mannen actief gestimuleerd worden om zorgetaken op te nemen en meer gebruik maken van de kredietregelingen ten voordele van hun gezin.
- De belastinghervorming in de personenbelasting moet vooral de laagste inkomens ten goede komen.
- Tal van activiteiten en taken met maatschappelijk nut zijn door de jaren heen geëvolueerd van niet-arbeid naar volwaardige arbeid. Wie vandaag volwaardige arbeidsprestaties levert, moet daarvoor kunnen rekenen op een volwaardig sociaal statuut.

Kwalitatieve Loopbaan

- Leven is meer dan werken alleen, maar leven is óók werken. Dus moet meer aandacht besteed worden aan de kwaliteit van het werk en de werkomgeving.
- Modernisering van de wet op het thuispersoneel. Zwartwerk tiert welig in deze sector: diegenen die erin zitten, zijn verstoken van sociale bescherming. Een grondige herziening rekening houdend met de noden van een 21e eeuwse gezin dringt zich op.

Dienstverlening in buurtdiensten

Diensten die de combinatie werk/gezin/vrijwillig engagement ondersteunen worden bij voorkeur in de eigen buurt georganiseerd. Op die manier wordt enerzijds de verbondenheid met de buurt gestimuleerd. Deze diensten mogen niet concurrentievervalsend zijn en kunnen ondermeer omvatten:

- Boodschappendiensten, was- en strijkdiensten, poetsdiensten en ander huishoudelijke taken.
- Kortopvang zoals een betaalbaar en ruim aanbod aan kinderopvang, dagopvang voor zorgbehoevende familieleden, alleenstaande ouderen, ...
- Specifieke dienstverlening en maatregelen om laaggeschoolden en alleenstaanden in gezinnen met kinderen meer kans te geven tot volwaardige tewerkstelling.

Boeiende scholen voor iedereen

1. Boeiende scholen...

ANALYSE: SCHOLEN ZIJN MEER DAN BETUTTEL-DE LEERINSTITUTEN

De meeste leerkrachten en scholen doen ontzettend veel inspanningen om tegemoet te komen aan de hoge verwachtingen die de samenleving, ouders en leerlingen aan het 'onderwijs' opleggen. Sommige mensen zien scholen nog te veel als leerinstituten of kennisfabriekjes. Zij zien de school alleen als een plaats waar er gestudeerd wordt, waar kennis wordt opgedaan en waar jonge mensen worden voorbereid op 'latere' leven. Jonge mensen leven nochtans niet alleen 'later', maar ook nu. Een school maakt voor een groot deel uit van dit jonge leven.

Scholen worden ook te zeer gevangen in een wettelijk en reglementair harnas. Bovendien miskent de overheid te vaak de eigen autonomie en professionaliteit van leerkrachten en directies. Overigens zijn de ouders niet steeds meer de evidente bondgenoot van de school. Tot slot is de democratisering van vooral het hoger onderwijs, maar ook van de levenslange vorming, het 'levenslang leren' dat steeds belangrijker wordt, nog steeds geen feit.

Veralgemeende en permanente toegang tot levenslang leren is vitaal voor een duurzame participatie in de kenniseconomie. Levenslange en levensbrede vorming is essentieel in het sociale, economische en culturele leven van de lokale, nationale en Europese gemeenschappen en voor de ontwikkeling van de democratische instellingen.

ONZE VISIE: BOEIENDE LEEFSCHOLEN

Scholen moeten creativiteit bij jonge mensen aanmoedigen en hen volwaardig leren leven en samenleven. Zij moeten alle ruimte krijgen voor waardenoverdracht en -beleving volgens een eigen, zelf verder in te vullen project. De CD&V erkent en onderschrijft het gelijkwaardig naast elkaar bestaan van vrije, door de overheid gesubsidieerde instellingen, en door de overheid georganiseerd onderwijs.

De CD&V wil aldus de inbreng van het vrij initiatief ter zake steunen en bestendigen, omdat dit de creatieve eigenheid en complementaire verscheidenheid in het onderwijsveld kan stimuleren.

De onderwijsnetten moeten het recht behouden hun eigen pedagogisch model en leerplannen te blijven invullen. Dit zijn waarborgen voor de eigenheid en verscheidenheid in het onderwijs en garandeert de kwaliteitszorg en de vrije schoolkeuze. Samenwerkingsverbanden tussen de netten op materieel en infrastructuur vlak moeten mogelijk zijn in zoverre ze niet leiden tot netvervaging.

Dit sluit evenwel niet uit dat er bepaalde vormen van samenwerking tot stand komen op materieel en infrastructuur vlak bijv. gezamenlijk gebruik van sportinfrastructuur.

Boeiende scholen doen volop beroep op hun enorme sociale kapitaal aan (jonge) mensen, en brengen de democratie van verbondenheid in de praktijk. Het onderwijsmodel van de toekomst is radicaal participatief: leerlingen, leerkrachten, ouders en directie overleggen als partners over de school die ze samen willen zijn. De school mag geen eiland zijn maar is ingebed in buurt en samenleving.

Scholen moeten rekening houden met de eigenheid van elke jongere door meer 'maatwerk' in het onderwijs. Het evaluatiesysteem moet leerlingen stimuleren en niet bestraffen. Er moet bijzondere aandacht gaan naar de 3B's (basisonderwijs, beroepsonderwijs en bijzonder onderwijs) Daarbij stellen we wel dat alle onderwijsvormen evenwaardig zijn.

De rol van de overheid

De overheid waakt over de verwezenlijking van leer- en vormingsdoelen die ze bepaalt of goedkeurt.

Ze stelt de nodige middelen ter beschikking opdat onderwijsinstellingen hun opdracht in goede, realistisch aanvaardbare omstandigheden kunnen realiseren.

Ze houdt toezicht op het geëigend gebruik van de te beschikking gestelde middelen.

Ze onthoudt zich van inmenging in de leermethodes en de pedagogische of organisatorische aspecten van scholen of schoolnetten die ze niet zelf beheert.

Er dient blijvend respect te zijn voor elk specifiek aspect van elk net, om netvervaging tegen te gaan.

Wezenlijk voor elk onderwijsproject is het behoud van de lessen godsdienst of zedenleer of cultuurbeschouwing ter ondersteuning van de maatschappelijke zingeving, en het verhogen van de ethische, emotionele en geestelijke weerbaarheid van elk kind of jongere.

CONCRETE ACTIEPUNTEN

Onderwijs: gericht op de samenleving

- Vak- en leerjaaroverschrijdende projectwerking met gemeenschapsvormende doelstellingen (gericht op vrijwilligerswerk, derde en vierde wereld, veiligheid van de schoolomgeving, ...).
- Betere integratie en afstemming van vakken op resultaatgerichte en levensnabije projectwerking; nog meer dan vandaag moeten bedrijven investeren in onderwijs: via stimulansen (bv. machines, infrastructuur). Er moet een betere aansluiting naar de industrie en dienstensector komen door bv. een stage-ervaring.
- Stimuleren van teamwerk en complementariteit (niet iedereen moet alles kunnen; met iedereen moeten we wel alles aankunnen).
- Het voortgezet onderwijs moet over voldoende middelen beschikken om ook aan wetenschappelijk onderzoek te doen aangezien onze hersenen onze enige grondstof zijn.

Onderwijs met een voet in de buurt en in de wereld

Scholen moeten in contact staan met de ouders, de buurt/wijk/dorp en haar vrijwilligers, het vrije tijdsaanbod, bedrijven, ... Onderstaande acties kunnen deze verbondenheid stimuleren:

- Scholen kunnen ook na de lesuren een ontmoetingsplaats zijn voor buurtbewoners, verenigingen en jeugdorganisaties. Begeleiding, verzekering en financiële ondersteuning zullen voorzien worden.
- Binnen de grootschaligheid van scholen moet aandacht zijn voor kleine entiteiten.
- Naschoolse kinderopvang moet meer kunnen zijn dan alleen maar opvang. Er moeten middelen worden voorzien voor georganiseerde sport- of spelactiviteiten en begeleide zelfstudie (avond- of middagstudie).
- Ouders en buurtbewoners worden gestimuleerd in het mee verfraaien van de schoolgebouwen. Omgekeerd worden met de scholen afspraken gemaakt over het proper houden van de schoolomgeving.
- Alle scholen dienen zoveel mogelijk een afspiegeling te zijn van onze samenleving.. Gemengde scholen worden gestimuleerd en financieel en materieel ondersteund. Alle scholen dienen een afspiegeling te zijn van de samenleving waar ze zijn gevestigd. Gemengde scholen (ook gemengd qua doelgroepen (allochtone en kinderen met een handicap) in de maatschappij) worden gestimuleerd en financieel (voor assistentiepersoneel) en materieel (voor hulpmiddelen en aanpassingen) ondersteund. Inschrijvingen dienen te geschieden op basis van relevante normen. Het pedagogisch project van een school is één van die relevante normen. Het kan echter niet langer zijn dat, een leerling geweigerd wordt op basis van ras, afkomst, godsdienst, uiterlijk of wat dan ook.
- Indien geen van beide ouders het Nederlands machtig zijn, moet één van hen zich engageren tot het volgen van een cursus Nederlands.
- Scholen moeten ondersteund worden om een eigentijdse leeromgeving uit te bouwen (bijvoorbeeld hedendaagse kaarten, ergonomisch verantwoorde schoolbanken, ...).
- Er moeten verdere inspanningen worden geleverd om het onderwijs voldoende roldoorbrekend te maken. Tegelijkertijd in lessen en in lesmateriaal en dit in een eigentijdse vormgeving.
- Leerkrachten krijgen de kans en worden gestimuleerd om gedurende een langere periode ervaring op te doen in het (verre) buitenland en deze in te brengen in zijn les.
- Uitwisselingsprojecten in binnen- en buitenland van leerlingen worden op grote schaal uitgebouwd. De Europese en de Vlaamse overheid moeten de mogelijkheid uitbreiden voor uitwisselingsprojecten.
- Verder hebben alle scholen een voorbeeldfunctie te vervullen in verband met duurzame ontwikkeling in de ruimste zin van het woord: leefmilieu, materieel en materiaal, (verplicht aan te kopen) handboeken, gezonde voeding,...
- Kinderen en studenten met een handicap moeten zoveel mogelijk naar school kunnen in de gewone school.

Het volledige schoolteam bestaat uit gemotiveerde mensen die sterk ondersteund moeten worden

- Leerkrachten krijgen de ruimte om zelfstandig en in team vorm te geven aan hun vak. Zij mogen geen slaaf zijn van handboeken en programma's.

- De middelen voor nascholing en voor didactisch comfort voor leerkrachten worden merkbaar opgetrokken. Zowel in de scholing als de bijscholing komt aandacht voor het bijbrengen en omgaan met de taal en de cultuur van de jongeren, ook van de maatschappelijk kwetsbare jongeren.
- Alle juridische en statutaire obstakels (verlies anciënniteit) voor een flexibele loopbaan (stages in het buitenland, in het bedrijfsleven, socio-culturele organisaties...) worden weggewerkt.
- Herwaardering van het leraarsambt (financiële waardering, stressverlichting, betere logistieke ondersteuning).
- Herwaardering van het leraarschap (minder administratieve rompslomp, meer administratieve ondersteuning, zeker in de basisschool, meer tijd voor persoonlijk leerlingencontact, wederzijdse lerarencoaching, meer ruimte voor waardenuitwisseling en -uitklaring). In welbepaalde situaties moet de school juridische bescherming bieden aan het leraarsambt en de aansprakelijkheid dragen. Bovendien moeten er extra middelen komen om de extra taken te vervullen. Zo bijvoorbeeld moet voor bijkomende opdrachten zoals milieucoördinator, preventieambtenaar,... de nodige omkadering voorzien worden.
- Gezien de specificiteit van het lerarenberoep wensen wij de geëigende uitstapmogelijkheden – als keuzemogelijkheid – voor het onderwijzend personeel te behouden
- Tijdens de lerarenopleiding moet er voldoende aandacht besteed worden aan interculturaliteit, engagement in de ruime zin van het woord en permanente aandacht voor de zwakkeren.

Leerlingen bouwen mee aan hun school

- De scholen bouwen volgens eigen inzichten aan een volwaardige participatie van de leerlingen, en dit vanaf de basisschool.
- Scholen werken een model uit voor de kwaliteitsbeoordeling van de leeromgeving door de leerlingen.
- Scholen spreken leerlingen aan op hun verantwoordelijkheid bij het hele onderwijsgebeuren.
- Ruimte voor gerichte projecten van leerlingenbeheer (sportcompetities; muziekoptredens; uitwisselingsprojecten; derdewereldwerking; ...)

Een oranje contactmoment

- Er moet ruimte voorzien worden in het lessenrooster om gezamenlijke binnen- en buitenschoolse initiatieven te bespreken, spanningen en conflicten in de klas uit te praten en voorstellen uit te werken om het (school)leven aangenamer te maken. Dit kan om te beginnen door het lestijdenpakket waar een school recht op heeft, volledig toe te kennen, in plaats van onvolledig zoals nu.
- Een school mag door haar grootschaligheid haar warmte en kindvriendelijkheid niet verliezen. Leerlingen en studenten mogen niet als een puur economisch gegeven beschouwd worden.

Positieve evaluatie op maat

- De leerlingenbegeleiding moet gericht zijn op het sociale, persoonlijke en intellectuele welbevinden van de leerling om hem/haar optimaal kansen te

geven binnen het onderwijsaanbod. Gerichtte leerlingenbegeleiding om de cascade van ontgoochelingen (van ASO naar TSO naar BSO) te vermijden. Dit vergt ook een andere mentaliteit in onze samenleving in het algemeen en in concreto ook bij de ouders. Er is nood aan een functionele opwaardering van het technisch onderwijs, het bijzonder onderwijs en het beroepsonderwijs, zowel voor leerlingen en ouders als voor leraars. Uiteraard moeten gezinnen in hun schoolkeuze vrij blijven.

- Een betere regeling voor tijdelijke leerkrachten.

Ouders gaan ook naar school

- Alle ouders worden gestimuleerd en krijgen de ruimte om mee te investeren in de school van hun kinderen, ook de moeilijkst bereikbare ouders.
- De school moet op gepaste ogenblikken voor alle ouders voorzien in aangepaste overleg- en infomomenten.
- Ouders hebben inspraak over binnen- en buitenschoolse activiteiten die supplementaire kosten vergen.
- Iedereen, ook ouderen moeten een leven lang het nodige kunnen leren om zich zelfstandig te kunnen bewegen in de samenleving en om positief en creatief te kunnen bijdragen aan de samenlevingsopbouw.
- Leervoorzieningen moeten voor ouderen openstaan en toegankelijk worden.

Democratisch hoger onderwijs in een Europese ruimte

Het Vlaams hoger onderwijs dient zich, in een context van levenslang leren, in te schakelen in de opbouw van één open, kwaliteitsvolle Europese onderwijsruimte.

Dit veronderstelt niet alleen dat de structuur van ons hoger onderwijs afgestemd wordt op Europese afspraken, maar evenzeer dat de regelgeving flexibiliteit, mobiliteit en modularisering mogelijk maakt.

Vanuit het oogpunt van kwaliteitsbewaking vergt dit een degelijk systeem van accreditering op Europees niveau dat voor alle actoren – studenten, docenten, arbeidsmarkt – transparant is.

De overheid moet afspraken maken over de gelijkwaardigheid van de onderwijsdiploma's binnen de grenzen van ons land en van de Europese Unie.

Tenslotte moet erover gewaakt worden dat de komende evolutie de democratisering van ons hoger-onderwijsbestel niet aantast, maar integendeel versterkt.

2. ...voor iedereen

ANALYSE: KOSTENLOOS ONDERWIJS BESTAAT NIET IN DE PRAKTIJK

Toegang tot het onderwijs, leerboeken en schoolbehoeften zijn wettelijk gezien kosteloos in het kleuter- en basisonderwijs. In werkelijkheid is dit onderwijs echter helemaal niet gratis: een kind in de lagere school kost de ouders gemiddeld 14.158 frank (350,97 €) per jaar. Dit bedrag varieert nauwelijks

naargelang de hoogte van het gezinsinkomen. Voor gezinnen met een laag inkomen zijn dat zware uitgaven, zeker als er verschillende schoolgaande kinderen zijn.

VISIE: ELK KIND IS GELIJK

Omdat de christen-democraten veel belang hechten aan de ontplooiing van de unieke talenten van elke mens, vinden zij dat kinderen hierin een goede start moeten krijgen door volledig gratis kleuter- en basisonderwijs. Gemiddeld investeren geïndustrialiseerde landen 5,7% van het BNP in onderwijs, Vlaanderen slechts 4,6%. We mogen dus best wat meer investeren in onderwijs. Het secundair en zeker het hoger onderwijs en het levenslang onderwijs moeten ook écht en radicaal toegankelijk worden voor iedereen, ongeacht afkomst en financiële draagkracht.

CONCRETE VOORSTELLEN

- Leerplichtonderwijs moet daadwerkelijk gratis zijn.
- Omdat kennis onze enige grondstof is, moet budget voor onderwijs in de Vlaamse gemeenschap een hogere stijging kennen dan de stijging van het BNP.
- Binnen een periode van vijf jaar worden alle consequenties van de resultaten van de studie over de objectieveerbare verschillen tussen het gesubsidieerd en het gemeenschapsonderwijs in beleidsdaden omgezet en wordt de lat tussen beide netten echt gelijk gelegd. De investeringskredieten moeten verhoogd worden om het schoolpatrimonium te vernieuwen.
- Het toekennen van 'sociale voordelen' (toelagen voor bustoezichten, zwemondericht, ...) gebeurt voor alle kinderen op eenzelfde basis, onafhankelijk van het net waar zij schoollopen.
- Het is absoluut nodig, dat een grote inhaalbeweging wordt gerealiseerd inzake betoelaging van de infrastructuur van het gesubsidieerd vrij onderwijs, en het kan niet langer dat er daarvoor verder beroep gedaan moet worden op inkomsten van feesten en tombola's.
- Mensen met een handicap moeten waar gewenst zoveel mogelijk naar school kunnen in de gewone school (inclusief onderwijs), zonder afbreuk te doen aan de eigenheid van het buitengewoon onderwijs. Binnen de gewone school moet de draagkracht hiertoe worden verhoogd.
- Gelijkwaardigheid naar onderwijsvorm en onderwijsnet, betekenen ook een effectief gelijke financiering.

MOBILITEIT

Het STOP -principe in het verkeer: voor een nulslachtofferbeleid en een duurzame mobiliteit

ANALYSE: VERKEER ALS BRON VAN ERGERNIS EN ONVEILIGHEID

Mobiliteit is een rijkdom. De mogelijkheid om te bewegen biedt de mens een waaier van mogelijkheden. Er zijn echter ook negatieve gevolgen. We denken dan vooral aan de effecten van het gemotoriseerd verkeer. Onderzoek duidt het autoverkeer aan als grootste bron van ergernis in ons land. De enorme toename van het autogebruik en vrachtvervoer over de weg zorgt voor meer files, milieuvervuiling, ruimtebeslag, geluidshinder. De leefbaarheid van vele buurten komt in het gedrang. Door de eenzijdige afstemming op de auto bevordert ons vervoersysteem zelfs de dualisering in de samenleving.

De toename van het gemotoriseerd verkeer leidt ook tot een groot aantal verkeersslachtoffers. Op dit moment vallen er elke dag 5 doden in het verkeer, en jaarlijks belanden honderden (ook jonge) mensen definitief in een rolstoel na een ongeval. Men voelt zich niet meer veilig: sommige mensen durven amper nog de straat oversteken en ouders houden hun hart vast om hun kinderen naar school te laten fietsen.

Daarnaast vallen er ook slachtoffers tengevolge van de luchtverontreiniging en de milieuvervuiling, er is ook een manifeste impact op de volksgezondheid.

VISIE VAN DE CHRISTEN-DEMOCRATEN: HET STOP-PRINCIPE

STOP aan deze negatieve evolutie, zeggen wij als christen-democraten. Want elke mens telt, ieder verkeersslachtoffer is er één te veel. Ons doel is een nulslachtofferbeleid. Daarvoor is een geïntegreerd pakket van maatregelen nodig die slaan op mens, machine en infrastructuur, in hun onderlinge samenhang.

STOP ook aan de filevorming, de luchtverontreiniging, de verkommering van de woonomgeving, de vervoersarmoede. We trekken daarbij niet ten strijde tegen de auto. Maar onze maatregelen moeten wel leiden tot een selectief, verantwoord en veilig gebruik van de auto. Elkeen heeft recht op mobiliteit. Mobiliteit is méér dan automobilititeit.

STOP op de EERSTE PLAATS door de verplaatsingsbehoeften af te remmen. We moeten ons meer bewust worden van de mobiliteitsverspilling in onze samenleving. De overheid, de werkgevers, de werknemers en recreanten moeten aangemoedigd worden om de principes van modern mobiliteitsmanagement toe te passen: deze zijn: 1) verminder de noodzaak om een rit te maken 2) maak de rit korter 3) maak de rit zonder motorvoertuig 4) maak de rit met het voor iedereen bereikbaar, toegankelijk en gebruiksvriendelijk openbaar vervoer 5) maak de rit samen 6) vermijd de spitsuren 7) vermijd de opstoppingsgebieden

STOP op de tweede plaats door de vervoerscapaciteit optimaal te benutten. Binnenvaart en spoorvervoer moeten gepromoot worden als volwaardig

alternatief voor de vrachtwagen. Stimuleringsmaatregelen kunnen een groot deel van de vrachtwagens van de weg afhalen.

STOP op de derde plaats door een beleid dat de traditionele rangorde op zijn kop zet:

Eerst de **S**choenen (voetgangers)
dan de **T**rappers (fietsers),
daarna het **O**penbaar (en collectief) Vervoer,
dan het **P**rivé-vervoer (**W**agen).

Dit uitgangspunt heeft zware consequenties, maar wij moeten kleur bekennen. Wij willen het STOP-principe vertalen in de onze politieke discussie, naar elk bevoegdheidsniveau (nationaal, gewestelijk, provinciaal en lokaal), in de organisatie van de betrokken overheidsadministraties, in de selectie van de prioriteiten en de projecten. Dat betekent keuzes maken, omdat de budgetten nooit oneindig zijn. Dit alles moet kunnen gebeuren met de volle medewerking van de bevolking, die bij een lokaal aanspraakpunt terecht moet kunnen met haar concrete vragen en suggesties.

Op het vlak van verkeersveiligheid moet een strenge en kordate handhaving van de wettelijke normen het beleid echt effectief maken.

Dringende responsabilisering van elke weggebruiker dringt zich op. Intense verkeersopvoeding is een noodzaak en is een taak van iedereen. Het is een zaak van rechten én plichten.

CONCRETE ACTIEPUNTEN

Voor een mobiliteit waarbij voetgangers en fietsers primeren

Het STOP-principe in de praktijk:

- Voetgangers en fietsers zijn de belangrijkste weggebruikers
 - een regelmatige evaluatie en bijsturing van het verkeersreglement, met prioriteit voor nieuwe ideeën inzake fietsers- en voetgangersverkeer;
 - zone 30 in elke buurt en aan scholen en plaatsen waar veel mensen samenkomen (bv. sportterreinen)
 - belangrijke fietsroutes, onder andere naar school, omvormen tot fietsstraten waar fietsers altijd voorrang hebben op auto's. Fiets- en voetpooling promoten en ondersteunen
 - selectief intelligente verkeerslichten plaatsen die voor de auto's automatisch op rood springen zodra er overstekende voetgangers naderen
 - verminderen van de BTW-aanslagvoet op de aankoop van fietsen tot 6 %
 - verplichten van schoolvervoerplannen en het inrichten van 1 autovrije schooldag per schooljaar
 - Verkeersonderricht ondersteunen waarbij de praktijkervaring essentieel is.
 - voor de versnelde aanleg van fietspaden moet de wet op de onteigeningen vereenvoudigd worden.

- Voertuigen moeten veiliger zijn, vooral voor voetgangers en fietsers
 - op termijn moeten alle voertuigen uitgerust worden met intelligente snelheidsbegrenzers, systemen die automatisch afstand bewaren en een zwarte doos
 - speciale spiegels of camerasystemen op alle zware voertuigen en sferische spiegels op de andere voertuigen, zodat de chauffeur volledige zichtbaarheid rondom heeft (geen dode hoek).

- Inrichten van de openbare ruimte volgens het STOP-principe
 - autovrije en autoluwe straten, speelstraten (autovrij tijdens de vakantie), sijpelstraten (waarin bussen en auto's wel mogen rijden maar aan een aangepast tempo – stapvoets – en waar voetgangers en fietsers voorrang krijgen), fietsroutenetwerken
 - bij herinrichting kruispunten streven naar conflictvrije kruispunten.
 - ook andere openbare en publieke gebouwen en plaatsen dienen van bij het ontwerp tot en met de ingebruikname voor de volledige bevolking toegankelijk te zijn en er dient steeds over gewaakt dat deze steeds toegankelijk blijven.
 - een aangepast parkeerbeleid
 - m.b.t. de beveiliging van de wegen moeten de middelen voor fietspaden, herinrichting van doortochten, beveiligingen van kruispunten (rotondes e.d.) drastisch opgetrokken worden. In 2010 moet heel het wegennet in Vlaanderen aangepast zijn in functie van veiligheid en leefbaarheid.
 - brede en obstakelvrije voet- en fietspaden, vlot toegankelijk voor rolstoelen en kinderwagens. Ze worden niet onderbroken door de rijbaan, maar zijn een drempel voor het autoverkeer.
 - goede en overdekte fietsstallingen aan ieder gebouw met een publiek karakter, net als aan elk station en bushalte aparte stroken voor fiets en bus,
 - doorstromingsfaciliteiten voor tram en bus om de commerciële snelheid op te drijven

Stimuleren van het gebruik van alternatieven voor de auto en vrachtwagen (andere mobiliteit)

- Openbaar vervoer moet flexibeler beschikbaar zijn , en aangepast aan de behoeften.
 - trein, tram en bus alsook hun haltes dienen voor iedereen toegankelijk, bereikbaar en bruikbaar te zijn
 - een voldoende uitgebouwd openbaar vervoersnet op het platteland met regelmatige verbindingen naar de dorpskernen en de dichtstbijzijnde stad
 - voor senioren en mensen met een zware handicap dient er in de regio's waar het openbaar vervoer witte vlekken vertoont, een belbusdienst aanwezig te zijn
 - stimulansen voor minder-mobielencentrales voor gehandicapten en hoogbejaarden;
 - optimale benutting van de bestaande vervoerscapaciteit bv. door de bevordering van carpooling, het sturen van de verkeersstromen via wegen waar zich geen filevorming voordoet enz.
 - busvervoer 's nachts waar dit nodig blijkt (onder meer in de weekendnachten)
 - treinen voor en na massa-evenementen

- wie te voet, per fiets of met het openbaar vervoer naar het werk gaat moet hetzelfde fiscaal voordeel krijgen als een autogebruiker
 - de uitbouw van voorstedelijke trein- en/of sneltramnetten
- Bedrijfsvervoerplannen en bedrijfsinvesteringen in gemeenschappelijk vervoer moeten fiscaal aantrekkelijker worden. Hiertoe moeten mobiliteitsplannen aangepast worden, waarbij aandacht moet gegeven worden aan beter openbaar vervoer naar industrieterreinen en bijzondere maatregelen voor het goederenvervoer'
 - Het gebruik van de fiets bij kinderen voor de schoolverplaatsing moet aangemoedigd worden
 - Wil men dat kinderen en jongeren opnieuw meer met de fiets naar school gaan, dan moet men de sluiting van dorpscholen op het platteland tegengaan.
 - Veilige fietspaden in dorpskernen en langs gewestwegen als eerste vereiste voor de promotie van de fiets
 - Bedrijfs- en schoolvervoerplannen worden verplicht
 - betere afstemming van trein, tram, bus en metro: kortere wachttijden en één ticket
 - Afzetzones aan de stations uitbouwen
 - Bevordering van het goederenvervoer met het gecombineerd vervoer, met de kustvaart, het (binnen)schip en per spoor, bv. met fiscale gunstmaatregelen;

Stimuleren van initiatieven die lange woon-werk verplaatsingen overbodig maken (minder mobiliteit)

- vrijstelling van registratierechten voor de enige woning
- promoten van deeltijds en/of vrijwillig thuiswerken (ook voor personen met een handicap die zich moeilijk kunnen verplaatsen en grote aanpassingen van de werkpost behoeven) en satellietkantoren, door gebruik te maken van de nieuwe communicatiemiddelen. De overheid moet hier een voorbeeldfunctie vervullen.
- massale stadskernvernieuwing, de uitbouw van satellietkantoren, de invoering van een mobiliteitseffectenrapport bij bouwaanvragen voor belangrijke verkeersverwekkende vestigingen...

Voor een nulslachtofferbeleid

- Effectief en afdoend straffen bij asociaal en agressief verkeersgedrag, met nadruk op alternatieve straffen.
- Meer (in kwantiteit) en sneller gaan straffen bij verkeersovertredingen.
- Een administratieve afhandeling van een groot aantal verkeersovertredingen.
- Invoering van het rijbewijs met punten.
- De inbeslagname van het voertuig (dat het moordwapen is).
- Helpen bij opvang verkeersslachtoffers.
- Een betere ongevalregistratie en doelgerichte analyses per ongeval om de structurele oorzaken van ongevallen snel en efficiënt weg te nemen.
- Een systematisch beleid ten gunste van de verkeersslachtoffers en hun familie (reorganisatie van de spoedgevallendiensten in de klinieken, een beter opvang van verkeersgehandicapten, begeleiding van families, verzekeringsproblematiek ...).
- Meer aandacht voor opvang en begeleiding van verkeersslachtoffers, op korte en lange termijn.

- Een aangepaste mobiliteitseducatie, ook in het secundair onderwijs.
- Een effectieve bestraffing van onverzekerd rijden en de garantie op de verzekeraarbaarheid.
- Gemeenten stimuleren om een opfrissingscursus rijvaardigheid en verkeersreglement in te richten.
- Een hervorming van de rijopleiding, betaalbaar én van hoge kwaliteit.

Vlotte en veilige bereikbaarheid van ondernemingen, bedrijventerreinen en economische centra

- De ondernemingen, de bedrijventerreinen en de economische centra moeten vlotter en comfortabeler bereikbaar maken worden gemaakt voor de werknemers. Dat moet kunnen met de fiets, via carpooling of bedrijfsvervoer of met het openbaar vervoer.
- Voor fietsende werknemers vergt dit vlotte en veilige fietsroutes naar bedrijventerreinen, goede fietsinfrastructuur (fietswegen, oversteekplaatsen...) op de industrieterreinen zelf en voldoende fietsvoorzieningen (stallingen, douchemogelijkheid...) bij de ondernemingen.

Op het vlak van het openbaar vervoer moeten buslijnen, -trajecten en -haltes veel beter aangepast worden aan de ligging van ondernemingen en aan de flexibele werkuren van de werknemers. Ook het natransport (met de bus of met de fiets) tussen het dichtstbijzijnde spoorwegstation en de ondernemingen moet bijzondere aandacht krijgen.

Effectieve handhaving

De controle en de handhaving van het verkeersreglement is één geheel en betekent onder meer:

- de oprichting van een daadwerkelijke federale verkeerspolitie;
- opgedreven en doelgerichte controles om de pakkans te verhogen op alle weggebruikers: meer onbemande camera's, strenge alcohol, drugs- en medicatiecontroles, ook overdag, ...
- een kordaat en geloofwaardig optreden van politie en justitie, waarbij een belangrijk deel van die overtredingen administratief worden afgehandeld zodat seponeren wordt uitgesloten;
- een kordaat optreden van de politie vereist ook een even kordaat optreden van de rechters die de zaak achteraf behandelen;
- lokale boetes zijn voor lokale besturen. Ze dienen aangewend te worden om de verkeersinfrastructuur voor zwakke weggebruikers te verbeteren.

Effectieve bevoegdheden

De lokale overheden moeten bevoegdheden en middelen krijgen om, zelfstandig of samen met de burgemeester, autonome en creatieve STOP-initiatieven te realiseren.

Vrijwilligers zijn er nooit genoeg

ANALYSE: VEEL VRIJWILLIGERS, ONVOLDOENDE ONDERSTEUNING

Jeugdbegeleiding, sportbegeleiding, beheer van natuurgebieden, organiseren van culturele activiteiten, zieken bezoeken, buurtwerk, dienstverlening, etc. zijn slechts enkele voorbeelden van engagement dat door vrijwilligers wordt opgenomen. 1 op 5 Vlamingen engageert zich vrijwillig en vervult op die manier spontaan een aantal belangrijke maatschappelijke noden. Daarnaast beseffen wij dat heel wat mensen in alle stilte, los van elke organisatie, zich inzetten voor anderen. Vrijwilligers mogen terecht fier zijn op hetgeen ze realiseren, helaas worden ze in de praktijk soms ontmoedigd door financiële, juridisch-administratieve en organisatorische hindernissen.

Er is een verschuiving aan de gang waarbij het vrijwillig engagement van mensen minder voorspelbaar wordt, korter lopend ook vaak. Deze tendensen zijn niet op zich negatief. Naast de klassieke werkwijzen van organisaties moeten er andere organisatievormen ondersteund.

ONZE VISIE: VRIJWILLIGERSWERK IS HET CEMENT VAN DE SAMENLEVING, VERENIGINGEN ZIJN DE BETONMOLENS

Als christen-democraten willen wij de talenten van iedereen die zich spontaan inzet voor vrijwilligerswerk versterken.

Vrijwilligers betekenen voor de samenleving een meerwaarde

Vrijwilligerswerk versterkt de verbondenheid, vergroot het sociaal kapitaal, bouwt netwerken uit en vormt daardoor het cement van een goed werkende democratische samenleving. Via deze belangeloze inzet zijn solidariteit en participatie geen holle woorden maar concrete daden.

Ook koesteren we het vrijwilligerswerk omdat het bijdraagt tot de persoonsontplooiing van iedere vrijwilliger. En omdat het iedereen de kans geeft zijn of haar talenten op een constructieve, nuttige manier te gebruiken.

Vaak is het vrijwilligerswerk een opstap naar een ruimer maatschappelijk engagement.

Bovendien kan een mens via vrijwilligerswerk deelnemen aan het maatschappelijk gebeuren en daar ook zelf voldoening uit putten.

Het is de taak van de overheid om vrijwilligerswerk te stimuleren en de randvoorwaarden ervoor te creëren.

CONCRETE ACTIEPUNTEN

Het wegnemen van hindernissen en ongelijkheden

1. één statuut voor de vrijwilligers

- één fiscale en sociaalrechtelijke regeling voor onkosten gemaakt in het raam van vrijwilligerswerk, met een versoepeling ten opzichte van de huidige regeling

- elke vrijwilliger verzekerd tegen burgerlijke aansprakelijkheid en lichamelijke ongevallen met een collectieve basispolis, die ook een verzekering tegen beheerdersaansprakelijkheid omvat, van de Vlaamse Gemeenschap, eventueel aangevuld door de gemeente of de provincie
- weg met de hinderpalen, rompslomp en onzekerheid voor werklozen, bruggepensioneerden, gepensioneerden, arbeidsongeschikten: eenvoudiger procedures en meer rechtszekerheid.

Dit statuut moet zo eenvoudig en eenvormig mogelijk zijn en mag niet leiden tot extra bureaucrativering van het vrijwilligerswerk, niet voor de vrijwilliger, en niet voor de organisatie of vereniging.

2. minder paperassen en meer zekerheid voor verenigingen en organisaties die met vrijwilligers werken

- vrijstelling van billijke vergoeding, SABAM en reprobel bij kleine occasionele niet-commerciële evenementen georganiseerd door vrijwilligers en ten bate van het vrijwilligerswerk
- inspanningen van fiscale controle worden niet nodeloos verspild aan verantwoordelijken van vrijwilligersorganisaties zolang grote dossiers van bedrijven niet efficiënt worden gecontroleerd
- minder bureaucratische verplichtingen voor de verenigingen, in bijzonder voor het jeugd-vrijwilligerswerk door een verdere administratieve vereenvoudiging.

Op gemeentelijk niveau moet er een vrijwilligersloket worden opgericht waar de verenigingen terecht kunnen voor alle administratieve formaliteiten opgelegd door de verschillende overheden en administraties (kan eventueel één elektronisch loket zijn met een gemeentelijke component).

Het actief ondersteunen

- Het behoorlijk en evenwichtig financieel, organisatorisch en materieel ondersteunen van het vrijwilligerswerk en het verenigingsleven.
- Niet raken aan de structurele financiering van de verenigingen, niet alleen maar via projecten subsidies geven.
- Een vrijwilligersverlof van maximum 2 halve dagen per maand, flexibel op te nemen, voor verantwoordelijken in een vrijwilligersorganisatie (groepsleider in een jeugdbeweging, ...).
- Een vrijwilligerskrediet: per vijf jaar professionele loopbaan bouwt men een krediet op van drie maanden dat men aan vrijwilligerswerk kan wijden binnen de volgende periode van vijf jaar. Voor specifieke categorieën werknemers kunnen aangepaste formules worden uitgewerkt.
- De lokaal consulteerbare VIS-computer (vrijwilligersinformatiesysteem) waarin vraag en aanbod van vrijwilligerswerk en informatie over het lokale verenigingsleven bij elkaar worden gebracht (naar analogie van de WIS-computer van de VDAB); te raadplegen op de belangrijkste lokale ontmoetingsplaatsen. Dit systeem moet verenigingen toelaten en stimuleren om voor bepaalde, duidelijk afgelijnde en tijdelijke taken een beroep te doen op vrijwilligers en moet de coördinatie bevorderen.
- De zilveren vloot: in samenwerking met lokale seniorenverenigingen initiatieven ontwikkelen om de groeiende groep ouderen actief te betrekken bij het verenigingsleven of in de buurten.

- De vrijwilligers binnen de seniorenwerking die zowel betrokken zijn in de welzijnszorg als in het algemeen verenigingsleven niet alleen adviesbevoegdheid maar ook en vooral effectieve inspraak in het beleid geven.
- Activeren van bepaalde doelgroepen: in samenwerking met lokale verenigingen en diensten van senioren, personen met een handicap, werklozen, huisvrouwen/mannen, enz., initiatieven ontwikkelen om bepaalde doelgroepen actiever te betrekken bij het verenigingsleven en/of in de buurten. Hiertoe dienen wel de (eventuele) meerkosten door de overheid gedragen te worden.
- De begeleiding: de overheid moet de professionele begeleiding en de nodige bijscholing van de vrijwilligers ondersteunen.
- De vrijwilligersmaand: in de derde graad van het secundair onderwijs worden de scholieren gestimuleerd om zich gedurende één maand in te zetten als vrijwilliger in een organisatie naar keuze.
- In alle jaren van het lager en middelbaar onderwijs moet aandacht besteed worden voor actieve beleving van vrijwilligerswerk.
- Jongeren na hun studieperiode stimuleren tot het uitvoeren van vrijwilligerswerk door dit te valoriseren via een inkorting van hun wachttijd.
- Vrijwilligersdienstjaar: afgestudeerde jongeren kunnen 1 jaar vrijwilligerswerk doen in de socio-culturele sector, waarbij ze maandelijks een vergoeding krijgen gelijk aan het bestaansminimum.
- Vrijwilligersdag: invoeren van een vaste vrijwilligersdag voor en door de partij waarbij wij, CD&V, ons inzetten in een vrijwilligersorganisatie.
- Gratis openbaar vervoer voor activiteiten georganiseerd door vrijwilligersorganisaties.

Het ernstig menen met de verenigingen en organisaties

- Via advies- en overlegorganen op alle beleidsniveaus krijgen verenigingen en organisaties van vrijwilligers reële inspraak in het beleid. Op grond van de motivatieplicht wordt duidelijkheid gecreëerd waarom adviezen niet worden gevolgd.
- De overheid moet niet zelf mensen verenigen maar mensen die zich verenigen ondersteunen, en alleen indien er geen eigen initiatieven komen, mensen aanmoedigen zich te verenigen.
- De vrijwilliger au serieux nemen betekent ook de vrijwilliger niet alleen als goedkope arbeidskracht bekijken. Zeer vaak zijn zij de eerste ervaringsdeskundigen en bestaan er tegenover hen geen drempels. Dat betekent luisteren naar de vrijwilliger en rekening houden met zijn inbreng. Dat betekent ook het gesprek met de vrijwilliger voeren op zijn maat: niet in het 'ambtenarees' of tijdens de kantooruren, ... Dit geldt zowel in de relatie tussen de overheid en de vrijwilliger, maar ook voor de relatie tussen organisatie en vrijwilliger (bijvoorbeeld in een ziekenhuis, museum, ...). Er moet een goede samenwerking tot stand worden gebracht tussen professionelen en vrijwilligers.

Het verenigingsleven moet ten volle en volwaardig ondersteund worden waarbij, naast kleinere projecten ook de bestaande en nationaal gestructureerde organisaties verder moeten worden gesteund.

Elke relatie telt. Elk kind verdient een warme thuis.

ANALYSE: VERANDERENDE SAMENLEVINGSVORMEN

Gewone twee-ouder-gezinnen zijn nog steeds de grootste groep, maar zijn niet langer de enige samenlevingsvorm. Gezinnen worden kleiner, vallen vaker en vlugger uiteen, kunnen bestaan uit partners van hetzelfde geslacht, tellen soms slechts één ouder, meer mensen leven ook een stuk van hun leven alleen, ... Daarnaast ontstaan ook heel wat nieuw samengestelde gezinnen.

Maar ondanks de steeds toenemende breuken hopen veruit de meeste mensen een gelukkige relatie te kunnen opbouwen en blijft er een grote behoefte aan duurzaamheid in deze relatie.

ONZE VISIE: ELKE RELATIE TELT; ELK KIND VERDIENT EEN WARME THUIS

Christen-democraten geloven dat een verbonden samenleving van onderuit wordt opgebouwd door mensen die ervoor kiezen samen op weg te gaan en verantwoordelijkheid in hun relatie op te nemen. Een engagement voor een duurzame relatie is in de huidige maatschappij een moedige keuze, die dan ook geapprecieerd en ondersteund moet worden.

De meest duurzame relatie tussen een man en een vrouw heeft juridisch de vorm van het huwelijk. Wie daarvoor kiest, neemt verregaande plichten op ten opzichte van zijn partner, en krijgt er ook rechten door. De samenleving heeft er baat bij het huwelijk positief te ondersteunen.

Ook holebi-koppels moeten de mogelijkheid hebben om voor duurzaamheid te kiezen. De openstelling van het burgerlijk huwelijk voor paren van gelijk geslacht moet wettelijk geregeld worden, om paren van gelijk geslacht die duurzaam samenleven voortaan de gepaste wettelijke bescherming en erkenning te bieden.

Het gezin is de plaats bij uitstek waar vader en moeder hun kinderen de kansen bieden om op te groeien tot gelukkige en weerbare mensen door hen in een aangename en geborgen sfeer op te voeden.

Wij kiezen voor een evenwichtige verdeling van gezinstaken tussen beide partners (het combinatiemodel). We willen gezinnen met kinderen op een nieuwe en andere manier bekijken en behandelen dan in het verleden. Voor ons staan de kinderen centraal. Wij willen bepaalde problemen dan ook benaderen vanuit het oogpunt van het kind, in plaats van de klassieke invalshoek vanuit de ouders.

Kinderen scheiden niet

Wij zijn ervan overtuigd dat een hechte en duurzame relatie tussen de partners essentieel is. Wanneer partners dan toch beslissen hun relatie stop te zetten, moet het belang van het kind centraal staan. Vader en moeder zijn immers 'ouders voor het leven' en moeten elk hun verantwoordelijkheid (kunnen) blijven opnemen. Kinderen kiezen niet voor een scheiding en mogen er niet de dupe van worden. Daarom moet een 'vechtscheiding' ten allen prijze vermeden worden. Het streven naar de best mogelijke toekomst van het kind moet het uitgangspunt en het doel zijn bij een scheidingsprocedure. Hun wedervaren is de ultieme toetssteen.

Kansen geven aan nieuwe banden

Kinderen groeien niet steeds op bij de (beide) biologische ouders. Ook in anders samengestelde gezinnen blijft het belang van het kind primeren. Een nieuwe partner van vader of moeder (ook wanneer deze van hetzelfde geslacht is), een grootouder, een pleegouder,... neemt vaak heel wat opvoedende taken ten aanzien van de kinderen over. De affectieve banden tussen zorgouder en kind moeten de gepaste wettelijk bescherming **op maat** krijgen, zonder evenwel afbreuk te doen aan de banden, rechten en plichten tussen kind, oorspronkelijke ouder en oorspronkelijke familie.

Kinderen zijn gewenst!

Wij wensen een samenleving waarin plaats is voor kinderen. We willen de kindervens van vele gezinnen ondersteunen. Koppels, die kiezen voor kinderen, willen we helpen hun droom te realiseren.

CONCRETE ACTIES

Duurzaamheid ondersteunen

- Het CD&V voorstel over de openstelling van het burgerlijk huwelijk moet zo snel als mogelijk worden goedgekeurd in het parlement.
- De fiscale en parafiscale benadeling van het huwelijk moeten onmiddellijk volledig worden weggenomen.
- De fiscale en parafiscale voordelen voor het huwelijk moeten worden versterkt.
- Op gezins- en familiaal vlak dient alles in het werk te worden gesteld dat personen (kind of ouder) met een handicap zolang mogelijk binnen de vertrouwde gezins- en familiale omgeving kunnen blijven functioneren. De persoon met een handicap en zijn gezins- en familieleden dienen op medisch vlak snel en steeds zo volledig mogelijk ingelicht te worden over wat nog mogelijk is en wat niet bij de aanvang van een handicap. Grotere tussenkomsten voor aangepaste woningbouw of aanpasbaar bouwen dienen prioritair te worden toegekend. Tevens moet in de uitbreiding van de financiële ondersteuning zoals persoonlijke assistentiebudget, persoonsgebonden budget en familiehelp worden voorzien. Deze uitbreiding vervolledigt de mantelzorg. Zo moeten de ouders en/of partner (zonder handicap) niet steeds voortdurend voor de hulpverlening van hun gezins- of familieleden met een handicap instaan. Ook dient ervoor gezorgd dat de partner met een handicap alle mogelijkheden krijgt om zijn/haar kinderen als een volwaardige ouder in het gezin op te voeden, dit al dan niet met assistentie van derden.
- Het overlevingspensioen voor mannen en vrouwen wordt gelijkgeschakeld.

Kinderen scheiden niet in het echt

- We willen een meer menselijke echtscheidingsprocedure in het belang van het kind en de zwakke partner, waarbij kinderen moeten uitgenodigd worden.
- Scheidingsbemiddeling (inbegrepen specifieke opvoedingsondersteuning (informatie en vorming) voor ouders) en/of neutrale ontmoetingsruimte als integraal onderdeel van de echtscheidingsprocedure.

- Kinderen hebben recht op beide ouders. Co-ouderschap moet actief gestimuleerd worden. Beide ouders moeten een eerlijke kans krijgen voor het hoederecht over hun kinderen.

Kansen geven aan nieuwe banden

- Zorgouders moeten hun verantwoordelijkheid en engagement tegenover de kinderen van de partner juridisch beter kunnen onderbouwen. Naargelang de intensiteit van de zorgrelatie kan het statuut van de zorgouder verder versterken. De rechter vertrekt vanuit het belang van het kind en weegt daarbij de belangen van ouders en zorgouders zorgvuldig af.
- De verantwoordelijkheid en het engagement van zorgouders tegenover de kinderen die ze mee opvoeden moet juridisch beter beschermd worden. Concreet betekent dit eventueel dat, wanneer dit in het belang van het kind is, zorgouders drager kunnen zijn van het hoederecht, kinderen zonder fiscale afstraffing kunnen erven van hun zorgouder, kinderen aanspraak kunnen maken op alimentatie, zorgouders bezoekrechten krijgen, enz. Wanneer één of beide oorspronkelijke ouders van het kind onbekend, overleden of uit de ouderlijke macht ontzet is, dan kan de band tussen zorgouder en kind verder versterkt worden met alle andere rechten en plichten van het ouderschap met uitzondering van de afstamming zelf: het kind blijft tot zijn oorspronkelijke familie behoren
- Zorgouders mogen niet fiscaal noch parafiscaal benadeeld worden voor de zorg die ze opnemen van kinderen uit een vorig huwelijk.

Kinderen zijn gewenst!

- Kinderbijslag is een recht van het kind, en niet afhankelijk van het statuut of inkomen van de ouders. De kinderbijslag moet drastisch verhoogd worden. De inhouding voor het eerste kind wordt opgeheven.
- De financiering hiervan dient te gebeuren vanuit de gewone fiscaliteit.
- De actieve welvaartstaat mag niet te koste van het kind uitgebouwd worden. Ouders moeten vrij kunnen kiezen om thuis te blijven en zelf voor hun kind te zorgen of om buitenshuis te werken en hun kind naar de kinderopvang te brengen. Binnen het concept van de 'oranje levensloop' kunnen ouders deze keuze maken mits de nodige wettelijke garanties wat betreft de sociale zekerheid voor de thuisblijvende ouder. Daartoe dient – voldoende – kwaliteitsvolle en voor iedereen betaalbare – kinderopvang en buitenschoolse kinderopvang voorzien te worden zodat alle kinderen er terecht kunnen. Teneinde deze vrije keuze te waarborgen pleiten wij voor de invoering van een opvoedersloon.
- Zwangerschapsverlof zonder loonverlies.
- Verhoging van het aanbod aan kinderopvang van kwalitatieve, betaalbare kinder- en tieneropvang, in het bijzonder voor kinderen met specifieke zorgbehoeften.
- Uitbouw van een flexibele opvang zoals opvang voor zieke kinderen, occasionele opvang, nacht- en weekendopvang.
- Uitbouw van tienersites: initiatieven waar jongeren terecht kunnen 'te groot voor de kinderopvang, te klein voor de jeugdclub'.
- Kinderen hebben recht op een geweldloze opvoeding.
- Wij wensen een samenleving waarin kinderen zichtbaar gewenst zijn en gehoord worden. Daarom willen wij meer speelpleinen en speelstraten creëren, maar ook zorgplaatsen (o.a. borstvoedingsplaatsen) en zorgplaatsen in openbare gebouwen waar vaders en moeders hun kind rustig kunnen verzorgen.
- Adoptie moet sneller, eenvoudiger, menselijker en goedkoper.

- Actief steunen van gezinnen met een moeilijk vervulbare kinderwens. Koppels met vruchtbaarheidsstoornissen moeten drie medische behandelingen en begeleidingen kunnen ondergaan die volledig terugbetaald worden.
- Actualiseren en vertaling in concrete wetgeving van de kinderrechten.
- Kinderen moeten een volwaardig spreekrecht krijgen in alle (gerechtelijke) procedures die hen aanbelangen.
- Wij ondersteunen met concrete maatregelen de kinderen van de 7% kansarme gezinnen en de 20% gezinnen in bestaansonzekerheid.
- Toewijzing van een jeugdadvocaat aan minderjarige kinderen die het slachtoffer zijn van misbruik, geweld en uitbuiting;
- Verplichting voor de rechter het kind op te roepen en het recht (niet de plicht!) van het kind om te spreken. Een daadwerkelijke invulling van het spreekrecht voor kinderen is enkel effectief als in een oproepingsplicht voorzien wordt. Elke minderjarige moet kunnen beschikken over een eigen daartoe opgeleide jeugdadvocaat om hem bij te staan.

Meer rechtszekerheid *Streng, maar rechtvaardig*

ANALYSE: TE VEEL WETGEVING, TE WEINIG RECHTSZEKERHEID

Te veel en te onduidelijke wetgeving

Er zijn teveel onbeduidende en warrige wetten en in het bijzonder veel onnodige strafbepalingen. In vele gevallen worden ze dan ook niet toegepast. Dat maakt mensen onzeker. Van echte en coherente rechtshandhaving is geen sprake. Dit heeft willekeur tot gevolg: wil men iemand treffen dan legt men klacht neer. Bovendien leidt de ene klacht soms wel en de andere niet tot vervolging. Wetgeving lijkt ook niet langer het resultaat van een evidente afweging en een goed evenwicht tussen rechten en verplichtingen, noch van een duidelijke optie voor de bescherming van echt fundamentele (rechts)waarden (fysieke integriteit, zwakkeren, eigendom en het algemeen belang).

Te weinig rechtszekerheid

Deze wildgroei aan vaak wijzigende regels creëert (rechts)onzekerheid: steeds meer ontstaat verwarring over wat kan en hoe het niet mag. Maar deze rechtsonzekerheid heeft ook andere oorzaken. Mensen voelen zich door de rechtsinstanties vaak niet *au sérieux* genomen: een trage en niet efficiënte rechtspraak, ergernis over te veel en te moeilijke procedures met misbruik tot gevolg, te weinig kordaat optreden tegen het overtreden van strafrechtelijke normen, een gebrek aan respect voor de menselijke waardigheid (slachtoffers, gevangenen, geesteszieken, jonge delinquenten), uitspraken die niet te begrijpen zijn. De rechtshandhaving wordt niet meer als 'rechtvaardig' ervaren: sommige misdrijven krijgen geen enkele opvolging meer, andere misdrijven monden uit in vrijspraak enkel en alleen om procedurefouten,...

Hierdoor verliezen mensen hun vertrouwen in justitie: zij voelen zich niet meer gehoord, er ontstaat een gevoel van onveiligheid. Paradoxaal genoeg doen mensen een beroep op het gerecht als eerste houvast, bij gebrek aan voldoende alternatieve vormen van conflictbeheersing- en beslechting. Dit leidt tot een over-juridisering van de samenleving.

De administratie mag zich voor beleidsbeslissingen niet in de plaats stellen van de politiek en zo elke democratische controle onmogelijk maken. O.m. inzake leefmilieu en stedenbouw is de ambtenarocratie te groot.

ONZE VISIE: MEER RECHTSZEKERHEID DOOR EEN STRENGE EN RECHTVAARDIGE JUSTITIE

De juridisering van de maatschappij bedreigt de verbondenheid tussen mensen. Door onderlinge dialoog en overleg kunnen vaak beter rechtvaardige en billijke oplossingen worden gerealiseerd, die ook duurzamer zijn ('een goed akkoord is beter dan een slecht proces'). Daarom geven we prioriteit aan bemiddeling en conflictbeheersing, alvorens juridische stappen te ondernemen.

In een verantwoordelijke samenleving wordt de zin voor individuele verantwoordelijkheid zoveel mogelijk gestimuleerd. Dat betekent dat er grenzen zijn aan wat kan of niet kan, zelfs als die niet in wetten staan. Dat betekent ook

dat mensen zelf de verantwoordelijkheid opnemen om deze grenzen niet bewust te overschrijden.

In een 'verbonden' samenleving moeten mensen vertrouwen (kunnen) hebben in het gerecht. Zij mogen zich er niet van afkeren. Hiervoor zijn duidelijke, heldere en correct gehandhaafde wetten nodig die rechtszekerheid bieden.

Een strenge en kordate aanpak door de justitie van élk misdrijf, en een rechtvaardige, efficiënte en menselijke benadering van conflicten die aan het gerecht worden voorgelegd creëren orde en zorgen ervoor dat de menselijke zekerheid effectief beschermd wordt. Mensen mogen niet in de kou blijven staan: de financiële en personele middelen voor justitie moeten daarom aangepast worden aan deze vraag en niet andersom.

CONCRETE VOORSTELLEN

Minder en betere wetten via de 'ontwettingskamer'

- Er moet stabiliteit zijn in de wetgeving. Steeds maar wetten wijzigen brengt onduidelijkheid en onzekerheid. Als we al niet weten welke normen en regels er zijn, hoe kunnen we er ons dan aan houden.
- Meer bestuurlijke discipline en het vermijden van overbodige reglementering zijn prioriteiten.
- Het aantal wetten en reglementen moet niet alleen verminderen (deregulering). Zij moeten ook worden herschreven en opnieuw geordend (her-regulering) met het oog op een betere kwaliteit, toegankelijkheid en verstaanbaarheid van de regels en dit binnen de vijf jaar.
- De wetgevende instellingen moeten professionele en (wets)technische ondersteuning krijgen. Zij moeten zich anders organiseren en een methode ontwikkelen die kwaliteit waarborgt.
- Voor onze gekozenen in het parlement en in alle besturen is deze 'ontwettings-opdracht' een topprioriteit.
- Er wordt een wetgevingsinstituut opgericht dat o.m. volgende ondersteunende diensten samenbrengt: de afdeling wetgeving, het coördinatiebureau en de referendarissen van de Raad van State, de bibliotheken van het parlement en van het Rekenhof en de bestaande cellen wetgevingstechniek binnen sommige administraties. Op basis van een samenwerkingsakkoord werkt het Instituut als een afdeling van de Senaat voor alle wet – en decreetgevers.
- Dit 'wetgevingsinstituut' moet de bestaande wetgeving evalueren, en de nieuwe regelgeving toetsen op haar noodzakelijkheid en kwaliteit. De analyse van de rechtspraak moet helpen om hiaten of tegenstrijdigheden in de wetgeving te verbeteren. Zo ontstaat regelgeving die rechtszekerheid en vertrouwen biedt.
- De overheid moet haar basiswetgeving in duidelijke brochures vertalen, zodra ze goedgekeurd zijn. Deze brochures moeten voor iedereen beschikbaar zijn (bijvoorbeeld in de lokale bibliotheek). Zo wordt het Staatsblad een mensenblad. Het Staatsblad wordt nog steeds uitgegeven op een wijze van vóór de oorlog. Men moet zich bovendien een hele opzoekingsmethodiek eigen maken om daarin iets terug te vinden. Bovendien moet men dan zelf nog eens de puzzel van de wijzigingen maken. Een eigentijdse bekendmaking van de regels is dan ook nodig.
- Vooraleer een wet wordt gestemd in de bevoegde kamers, dient een studie op financieel, materieel, organisatorisch en personeelsgebied te worden

opgemaakt zodat garanties bestaan voor de onmiddellijke toepasbaarheid (nagaan consequenties op de huidige werklust) ervan. Dit beleidsdocument wordt samen met de stemming van de wet voorgelegd en goedgekeurd.

- Er bestaan veel teveel strafbepalingen door het automatisme waarmee de niet-naleving van normen strafbaar wordt gesteld. Strafrecht wordt ten onrechte niet meer gebruikt als een doelmatig instrument van sturing van menselijk gedrag door sanctionering van ongewenst maatschappelijk gedrag. Enkel wanneer de 'strafbaarheid' steunt op duidelijke keuzes kan een realistisch maar doortastend vervolgingsbeleid worden gevoerd. Eén van de instrumenten daartoe zijn beleidsbrieven van het Openbaar Ministerie.
- De christen-democraten keren zich resoluut af van wetgeving die in ijlt tempo door het parlement wordt gejaagd.

Prioriteit voor bemiddeling en conflictbeheersing – Meer aandacht voor preventie !

- De justitieuze diensten zijn belangrijke en laagdrempelige diensten van juridische bijstand. Zij kunnen buitengerechtelijke verzoening stimuleren. Zij moeten verder uitgebouwd worden, sterker omkaderd en nog beter toegankelijk gemaakt.
- Conflictpreventie moet meer aandacht krijgen in de ganse samenleving.
- Processen voorkomen door actieve en verplichte bemiddeling:
 - de vrederechter wordt verzoeningsrechter die actief bemiddelt en duurzame oplossingen afdwingt voor conflicten tussen mensen
 - alle geschillen kleiner dan 12.500 € (504.249 fr.), en alle consumentengeschillen, particuliere huurgeschillen, burentwisten en familiale problemen worden voortaan verplicht voorgelegd aan deze verzoeningsrechter. De zaak wordt behandeld op de inleidingszitting in raadkamer. Onderzoekmaatregelen zijn mogelijk. Wie niet opdaagt wordt bij verstek veroordeeld. Indien geen akkoord kan bereikt worden, wordt de zaak zonder formaliteiten doorverwezen naar de bevoegde rechtbank. De verzoeningsrechter is nooit rechter ten gronde. Hij beschikt over uitgebreide bevoegdheden om een rechtvaardige, duurzame en menselijke oplossing van het geschil te realiseren. Tegelijk functioneert dit nieuw systeem als 'sluis' ter ontlasting van de gewone rechtbank
 - verzoeningsrechters moeten ook, *op verzoek* van politiediensten of justitieuze diensten, kunnen tussenkomen in zaken m.b.t. burgerlijke politie (familiale twisten, burenkwesties)
 - de verzoeningsgerechten moeten in hun inplanting en infrastructuur laagdrempelig zijn en beschikken over opgeleide bemiddelingsassistenten.
 - ook in andere gerechtelijke procedures moeten verplichte verzoeningsprocedures worden ingesteld voor de bevoegde rechter.
 - in strafzaken moet het parket meer bevoegdheden en mogelijkheid krijgen om te bemiddelen tussen slachtoffer en dader. Het herstel van het onrecht aan het slachtoffer en de samenleving moet het uitgangspunt zijn.
- Rechtszekerheid is niet het uitsluitend terrein van Justitie. Buitengerechtelijke rechtsbedeling is een belangrijk instrument dichtbij de mens: ombudsdiensten, geschillencommissies, bemiddelaars, moeten hun rol spelen. Omwille van de

transparantie en de garanties voor de rechtsonderhorige, moet hiervoor echter een wettelijk kader gecreëerd worden.

- Een gemeenschapsgericht politiemodel met nadruk op buurtgerichte werking. We willen – aangepast aan de noden van elke gemeente een verhoging van het aantal buurtagenten, die als vertrouwenspersonen elke dag hun ronde doen en de buurt en haar bewoners persoonlijk kennen. We zullen hieraan in de zonale veiligheidsplannen specifiek aandacht schenken.

Een efficiënt en rechtvaardig optreden van politie en justitie

snel en kordaat

- het OM moet zich richten op zijn kerntaak, te weten het opnemen voor het algemeen belang (wat meer is dan een taak als openbare aanklager die in alle geval de veroordeling van de beklaagde nastreeft);
- een geloofwaardig en vastberaden optreden van het parket bij overtreding van strafrechtelijke normen (snel, scherp, schok). Elk misdrijf moet een opvolging kennen, met een versterkt gebruik van administratieve boetes (mits doelmatig en efficiënt aangewend), zodat speculeren op seponering wordt uitgesloten;
- Het snelrecht moet geconcretiseerd worden; snelrecht en sneller recht moeten complementair de prioriteit krijgen
- een gewaarborgde snelle én duidelijke reactie op meldingen van criminele gedragingen. Investeren in de capaciteit van de lokale politie: wijkcommissariaten, politie die 24/24 ter beschikking staat, een gewaarborgde politie-interventie binnen 10 minuten na de oproep, een degelijke taak van openbare ordehandhaving;
- gespecialiseerde politie-eenheden tegen specifieke misdaadfenomenen (terrorisme, georganiseerde dievenbendes, home- en car-jacking, maffia, corruptie, financiële en economische criminaliteit, mensenhandel, informaticacriminaliteit);
- jongerenbendes moeten open en eerlijk aangepakt worden met preventieve en repressieve maatregelen; ook gesloten instellingen zijn hierbij geen taboe;
- meer eigen middelen voor politie en justitie. Een veiligheidsfonds (via de verbeurdverklaring van de inkomsten uit misdrijven) maakt het mogelijk om criminaliteit te bestrijden met de door de overheid in beslag genomen inkomsten uit criminaliteit en met boetegelden;
- Drugsverslaving moet bestreden worden. De overheid moet een geïntegreerd ontradingsstrategie voeren via verdere uitbouw van de preventie, de hulpverlening en een repressief beleid dat deze ontradende boodschap ondersteunt. Het drugbeleid van de regering, in haar onaanvaardbare libertaire maatschappij-visie, banaliseert het druggebruik en werkt daardoor drempelverlagend t.a.v. verslaving. Daartegenover staat onze preventieve aanpak die op begrijpende wijze een ontradende begeleiding bij druggebruik vooropstelt. De strafwet moet daarom ongewijzigd blijven als noodzakelijke ondersteuning voor de bestrijding van de drughandel, de eerste financieringsbron van de georganiseerde criminaliteit.
- Intrafamiliaal geweld en incest moeten uit de taboesfeer gehaald worden en kordater aangepakt.

- Een halt toeroepen aan mensenhandel/vrouwenhandel en seksslavernij en prioriteit geven aan de strijd tegen mensenhandel/vrouwenhandel en seksslavernij.

rechtvaardig en sociaal

- een procedurefout kan in geen geval leiden tot een vrijspraak, desgevallend moet de procedure herhaald worden;
- de gemiddelde termijn voor de volledige gerechtelijke behandeling van een zaak mag niet langer dan één jaar zijn;
- de rechter moet een actievere rol spelen om vertragingen tegen te gaan en partijen zekerheid te geven over de procesagenda. Sancties moeten worden uitgewerkt en toegepast om proceduremisbruik te voorkomen en te beteugelen;
- geschillen tussen overheid en burger moeten snel en degelijk worden behandeld zodat effectief rechtsherstel wordt gegarandeerd. Daarom moeten binnen de rechterlijke macht echte administratieve rechtbanken worden opgericht. Ook de Raad van State moet grondig worden hervormd (korte behandelingstermijnen, objectivering en evaluatie van benoemingen) tot een gespecialiseerde administratieve rechtbank in beroep;
- de procedures voor de beslechting van bestuursgeschillen zijn te uiteenlopend, zonder dat daarvoor nog een (goede) verantwoording bestaat. Zo lijkt de procedure voor de Raad van State een 'marathonhindernissenkoers', waarbij de kans om te verliezen vergroot naarmate men meer gelijk krijgt. Dergelijke procedures zijn onaangepast en onrechtvaardig. Als principe staat dan ook voorop dat er maar één toegang mag zijn tot de rechtsbedeling. Daarom pleiten wij voor administratieve rechtbanken en hoven binnen de rechterlijke macht;
- een nieuwe invulling van de taak van de griffier: hij moet een echte dienstverlener zijn voor de mensen, en een actieve ondersteunende rol spelen voor de rechter, onder meer in het management van de rechtbank;
- rechterlijke uitspraken moeten helder en verstaanbaar zijn voor iedereen;
- de rechter moet kunnen bogen op een goed normenarsenaal. Alleen zo kan hij zijn uitspraken degelijk kaderen, uitleggen en doen aanvaarden. In de opleiding van de magistraten moet meer aandacht besteed worden aan het leiden van een geding, beslissingvaardigheid en het uitleggen van de genomen beslissing;
- een versterking van de diensten slachtofferhulp en een verhoging van het aantal justitie-assistenten;
- er moet meer diversiteit zijn bij de federale politie welke een weerspiegeling moet zijn van de samenleving. Zo moet er ook een evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen nagestreefd worden bij de politie op alle niveaus en in alle functies;
- wij streven naar een eenvoudiger en goedkopere rechtsingang; mensen moeten vooraf duidelijk ingelicht worden over de berekeningswijze en de waarschijnlijke kosten die een rechtszaak met zich mee zal brengen;
- de aandacht voor alternatieve maatregelen en het aanbod ervan dient versterkt te worden;
- de bevoegdheid die aan de Belgische justitie werd toegewezen om staatsburgers van andere landen, voor vermeende misdaden door hen in

het buitenland begaan, te berechten moet onverwijld worden herzien in de richting van het operationeel worden van een internationaal strafrechtshof.

Naar een confederaal model: zwaartepunt bij de twee deelstaten

ANALYSE: GEEF RUIMTE AAN ELKAAR

De voorbije decennia is duidelijk geworden dat Vlaanderen en Wallonië een eigen en verschillende visie ontwikkelen inzake beleid en bestuur. Maatschappelijke problemen stellen zich anders in Vlaanderen dan in Wallonië. Ook de voorgestelde oplossingen verschillen. Als antwoord hierop hebben Vlaanderen en Wallonië instellingen, bevoegdheden en middelen gekregen om op een aantal terreinen een eigen beleid te voeren. Bij de opeenvolgende staatshervormingen sedert 1970 hebben de Vlaamse christen-democraten een doorslaggevende rol gespeeld in de uitbouw van de Vlaamse autonomie.

De nieuwe fase in de staatshervorming die met Lambermont-akkoord is ingeluid, dreigt de dynamiek van het proces naar meer Vlaamse autonomie evenwel voor lange tijd tot stilstand te brengen omdat dit een onevenwichtig akkoord is. De Franstaligen kregen zoveel financiële middelen dat ze voor vele jaren geen vragende partij zullen zijn voor een verdere verdieping van de staatshervorming. Dat is het grootste negatieve gevolg van Lambermont. Bovendien is de regeling i.v.m. Brussel bijzonder nadelig voor de Brusselse Vlamingen.

We stellen ook vast dat niettegenstaande de diverse staatshervormingen de huidige bevoegdheidsregels onvoldoende transparant en duidelijk zijn. Ze staan vaak een efficiënt bestuur in de weg of maken het onmogelijk. Door de versnippering van de bevoegdheden is er bovendien een teveel aan ministers.

De mensen willen meer duidelijkheid in de organisatie van onze staat. Hoe vaak valt het immers niet voor dat problemen niet echt opgelost geraken omdat bij nader inzien blijkt dat de bevoegdheid over verschillende niveaus verspreid is. Zo is het inschrijven van werkzoekenden een Vlaamse bevoegdheid (VDAB) en Brusselse (BGDA) bevoegdheid, maar het toekennen van werkloosheidsuitkeringen en het schorsen een federale (RVA). En zo is het opsluiten van jeugdige criminelen in een gesloten instelling een Vlaamse, maar het opsluiten van diezelfde in een gevangenis een federale bevoegdheid.

ONZE VISIE: EFFICIËNT BESTUUR STAAT 'MIDDEN DE MENSEN'

Vanuit onze keuze voor een 'democratie van de verbondenheid' is het voor de Vlaamse christen-democraten belangrijk dat politieke structuren dicht bij de mensen staan en duidelijk en eenvoudig zijn.

Een confederaal model betekent: samen kijken wat we samen doen.

In onze visie moeten de basisbevoegdheden bij de twee deelstaten liggen. Zij beslissen, in onderling overleg en met wederzijdse instemming, welke bevoegdheden, op welke wijze en door welke instellingen op het Belgisch niveau worden uitgeoefend.

Wij kiezen daarbij prioritair voor de gemeente en de gemeenschap. Vlaanderen moet voor ons het belangrijkste beleidsniveau worden. Dankzij een

gemeenschappelijke taal, cultuur en geschiedenis kunnen we hiervan het makkelijkst een warme thuis maken.

Vanuit een grensoverschrijdende verbondenheid en omwille van de menselijke zekerheid kiezen wij ook voor een objectieve, doorzichtige en omkeerbare solidariteit tussen de deelstaten.

Wij kiezen ook voor meer Vlaanderen in Europa. De deelstaten moeten meer dan ooit een rol kunnen spelen in Europa.

Wij kiezen dan ook resoluut voor méér Vlaanderen, voor volwaardige fiscale, economische en sociale autonomie. Ons uitgangspunt is het Vlaams belang en dus het belang van de mensen, dat gediend is met een efficiënt, nabij en democratisch bestuur.

CONCRETE VOORSTELLEN

Naar een confederaal model: zwaartepunt bij de twee deelstaten

Ons uitgangspunt is dat het zwaartepunt van bevoegdheden bij de twee deelstaten moet komen te liggen en dat de Belgische overheid alleen een beperkt aantal bevoegdheden zal uitoefenen. De regeringen moeten worden 'ontvet'.

- Dit betekent dat de deelstaten op korte termijn:
 - volwaardige fiscale en sociaal-economische autonomie verwerven. Zij moeten alleszins de bevoegdheid krijgen over:
 - het volledige gezins- en gezondheidsbeleid
 - alle aspecten van het werkgelegenheidsbeleid.
 - eigen middelen, volgens het principe van de fiscale autonomie waarbij het beleidsniveau dat verantwoordelijk is voor de uitgaven ook verantwoordelijk is voor de inkomsten. De basis hiervan wordt gevormd door de meest democratische van de belastingen: de personenbelasting. Tevens moeten de deelstaten ook de bevoegdheid krijgen voor kortingen op de vennootschapsbelasting.
 - bevoegd worden voor:
 - bepaalde aspecten van de gerechtelijke organisatie en procedure
 - de mobiliteit, inbegrepen de regionale spoorinfrastructuur en de exploitatie ervan. Tevens wordt hen medebeslissingsrecht gegeven in het spoor-investeringsprogramma en in de exploitatie van de hoofdinfrastructuur
 - het volledige wetenschapsbeleid
 - aspecten van de verkeersreglementering.
- Bij de eerstvolgende grondwetswijziging moeten de voorwaarden gecreëerd worden om het zwaartepunt bij institutionele hervormingen bij de deelstaten te leggen en hen terzake ook initiatiefrecht te geven. Een materie wordt dan slechts Belgisch als de twee deelstaten ermee instemmen.
- Wanneer de deelstaten het niet eens raken over de gewenste bevoegdheidsverdeling, mag dit niet leiden tot een patstelling waarvan de burger het slachtoffer dreigt te worden. Conform het subsidiariteitsbeginsel dient een bevoegdheid in dat geval uitgeoefend te worden op het dichtst mogelijke niveau, zijnde dat van de deelstaten.

Wij willen ook dat Vlaanderen een herkenbare stem krijgt in alle Europese instellingen voor bevoegdheden die het als deelstaat heeft. De rechtstreekse toegang tot het Hof van Justitie en de Europese rechtbanken is daarbij noodzakelijk.

Een bijzonder statuut voor de tweetalige hoofdstad Brussel

Wij kiezen voor een staatsmodel met Vlaanderen en de Franstalige deelstaat als enige twee deelstaten, met een speciaal statuut voor de tweetalige hoofdstad Brussel en een geëigende autonomie voor het Duitstalige gebied.

Dit betekent dat:

- Brussel omwille van zijn opdracht als tweetalig gebied en hoofdstad van Vlaanderen, België en Europa vanzelfsprekend een geëigend statuut moet hebben waarbij de autonomie m.b.t. de lokale materies behouden blijft en zijn hoofdstedelijke rol verder wordt uitgebouwd. Dit statuut is van een andere aard als dat van de deelstaten. De Brussels Hoofdstedelijke Raad oefent verder de gewestelijke bevoegdheden uit die hem worden toegewezen door de deelstaten alsook de provincie -, agglomeratie - en gemeentebevoegdheden;
- de bevoegdheid van de twee deelstaten zich uitstrekt over Brussel waar eigen instellingen opdrachten kunnen vervullen voor de deelstaten. Deze instellingen fungeren ook als instrumenten van ontmoeting en samenwerking, geënt op de specificiteit van Brussel. De gelijke behandeling van alle Vlamingen van binnen of buiten Brussel en van de andere Brusselaars die dit wensen, is hierbij het uitgangspunt;
- de inwoners van de hoofdstad, die hiervoor kiezen, net als alle andere Vlamingen, volwaardig mee de toekomst van de Vlaamse deelstaat bepalen;
- de Belgische overheid en de deelstaten ter vrijwaring van de internationale en Europese rol en de hoofdstedelijke functie van Brussel beslissingen van de hoofdstedelijke instellingen kunnen evoceren. Hiertoe nemen zij tevens in gezamenlijk overleg mee de financiële verantwoordelijkheid;
- de nefaste Lambermont-bepalingen inzake de werking van de taalgroepen in de Brusselse instellingen ongedaan worden gemaakt;
- wij ook de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde willen (met een gewaarborgde vertegenwoordiging van de Vlamingen in het kiesarrondissement Brussel) voor de verkiezing van de Kamer van Volksvertegenwoordigers alsook van het gerechtelijk arrondissement (overeenkomstig ons wetsvoorstel terzake). De integriteit van het Nederlandse taalgebied en de versterking van de band tussen Vlaams Brussel en de rest van Vlaanderen zijn daarbij onze uitgangspunten.

Een initiatief van de Vlaamse christen-democraten voor een nieuwe dynamiek in staatshervorming

Wij zullen in het Vlaams Parlement het initiatief nemen om een evaluatie te houden van de uitvoering van de resoluties van maart 1999 en om een nieuw gemeenschappelijk Vlaams programma op te maken opdat de dynamiek van de staatshervorming heropgestart wordt na Lambermont om zodoende een staatshervorming op gang te brengen die het zwaartepunt van de organisatie van onze staat bij de deelstaten moet leggen.

Een oranje samenleving,
een interculturele samenleving,
een democratische samenleving

ANALYSE: EEN ONVERMIJDELIJKE OVERGANG NAAR DE INTERCULTURELE SAMENLEVING

De groeiende kloof tussen de welvarende landen en de rest van de wereld, de implosie van het communistische blok en de daaruit voortgekomen politieke en economische instabiliteit, de toegenomen mobiliteit en informatisering, zet mensen uit Afrika, Azië en Oost-Europa er meer dan ooit toe aan om – vaak uitgebuit door mensenhandelaars - te migreren naar rijke landen, waaronder België. Signalen over soepeler migratiemogelijkheden voor knelpuntberoepen in de rijke landen en over tekorten van arbeidskrachten op de arbeidsmarkten van die landen versterken dit fenomeen.

Ook in ons eigen land is de werkloosheid van kwetsbare groepen, waaronder relatief veel allochtone jongeren, verre van opgelost. Hun capaciteiten onontgonnen of onbenut laten is onaanvaardbaar.

Voor vele, vooral kwetsbare en oudere mensen is deze wereld, met zijn snelle veranderingen, uitsluiting en informatieovervloed moeilijk te vatten en dus bedreigend. Hun angst en vragen moeten ernstig worden genomen en mogen niet worden weggelachen. Ook zij moeten worden voorbereid op en begeleid naar een nieuwe verbondenheid: de interculturele samenleving, met aandacht en respect voor de eigenheid van eenieder.

Sommigen hopen bij ons op werk en op een menswaardige toekomst, anderen worden gelokt door misleidende verhalen over rijkdom. Toch mogen we ook niet uit het oog verliezen dat velen bescherming zoeken omdat ze worden vervolgd in hun land. Zij zijn slachtoffers van wantoestanden en onrecht in hun land van herkomst en zijn op de vlucht wegens vrees voor vervolging omwille van ras, nationaliteit, lidmaatschap van een bepaalde sociale groep of politieke overtuiging.

ONZE VISIE: ELKE MENS TELT, ONGEACHT AFKOMST OF ORIGINE

Voor Vlaamse Christen-Democraten telt elke mens, ongeacht zijn afkomst, origine, geslacht, seksuele geaardheid, handicap, enz. Vanuit ons geloof in de uniciteit en de talenten van elke mens en in de eigenheid en waarde van verschillende culturen, vinden wij een gemengde echt verbonden interculturele samenleving een verrijking, want bron van nieuwe kansen en perspectieven. Iedereen die zich in Vlaanderen of België vestigt moet dan ook de kans krijgen de eigen talenten te ontplooiën, ook wie zich terecht beroept op het aloude asielrecht. Vlaanderen moet zijn lange traditie van vrijheid, verdraagzaamheid, gastvrijheid en menselijke verbondenheid koesteren.

Op dit ogenblik wordt de 'multiculturele samenleving' te zeer gekenmerkt door het naast elkaar en gescheiden leven van de verschillende culturele en etnische gemeenschappen, door wederzijds onbegrip en frustratie. Een verbonden en open samenleving met een diversiteit aan culturen en religies daarentegen biedt zoveel meer dan nu wordt aangeboord en benut. Alle mensen moeten de kans krijgen om te leren omgaan met diversiteit en (al dan niet sluipend) racisme en alle vormen van discriminatie. Het beste antwoord tegen racisme en onverdraagzaamheid en discriminatie is verbondenheid.

Vanuit die 'verbondenheidgedachte' verwachten we van iedereen die hier permanent komt wonen ook een wil tot integratie in en positief engagement ten aanzien van onze samenleving. Deze verbondenheid wordt best gerealiseerd door gelijke rechten en plichten voor iedereen zonder voorkeurbehandeling maar ook zonder discriminatie of racisme.

CONCRETE VOORSTELLEN

Ongelijkheden op wereldvlak tegengaan

Een internationaal beleid gericht op een duurzame ontwikkeling van de armste landen en eerbiediging van de mensenrechten in alle landen. Dit houdt in:

- het slopen van economische barrières voor hun producten;
- het drastisch terugschroeven van wapenleveringen;
- het stimuleren van internationale investeringen;
- het verhogen en doelmatig besteden van het budget voor ontwikkelings-samenwerking (minimum 0,7 % van het BNP);
- de kwijtschelding van de schuld van de lange inkomenslanden op voorwaarde dat de vrijgekomen middelen ten goede komen aan de lokale bevolking.

Instroom in goede banen leiden

- Het beleid over de toegang tot het grondgebied moet vorm krijgen. Het moet een helder beleid zijn, met regelmatige evaluatie. De Dienst Vreemdelingen-zaken moet performanter worden, door snellere beslissingen, voor vooropgestelde einddata.
- De invoering van een Europese afdwingbare basisregelgeving met betrekking tot de definitie, de procedure en het onthaal van asielzoekers, met specifieke aandacht voor niet-begeleide minderjarigen. Op die manier wordt asiel-shopping vermeden (asiel aanvragen in het land met de soepelste procedure of de beste opvang). Hiertoe moet een sluitend en Europees identificatiesysteem opgezet worden.
- De invoering van een Europese basisregelgeving met betrekking tot immigratie.
- Slachtoffers van mensenhandel moeten worden beschermd tegen uitbuiting en behoorlijk worden opgevangen. Criminaliteit en fraude rond migratie – zoals vervalsing van papieren en mensensmokkel – moeten streng worden aangepakt.

Een correcte toepassing van het spreidingsbeleid voor de opvang van asielzoekers

Wij pleiten voor een menswaardig asielbeleid.

Alle gemeenten, steden en OCMW's moeten hun verantwoordelijkheid echt opnemen. Asielzoekers dumpen kan niet. Ook binnen de gemeenten en steden moet een spreidingsbeleid worden gevoerd. Hogere overheden nemen hun verantwoordelijkheid ter ondersteuning van het lokale opvangbeleid. Omgekeerd hebben asielzoekers pas vrije keuze van woonplaats zodra ze erkend zijn. Bindende afspraken met de overheden over huisvesting zijn nodig. De opvang wordt georganiseerd op zo klein mogelijke schaal en in samenspraak met de vrijwilligersorganisaties, o.m. van en voor migranten en onthaalcentra. De

subsidies van de federale overheid dienen aangepast te zijn aan de werkelijke kost voor de gemeenten, die afhankelijk is van de woonmarkt.

Inburgeringstraject

Nieuwkomers en 'oudkomers' moeten bereid zijn tot samenleven en verbondenheid in hun nieuwe gemeenschap. Daartoe zijn nodig:

- een ruimer aanbod inzake taalonderricht en maatschappelijke oriëntering: dit betekent informatie over de waarden, de organisatie en de historiek van de samenleving (bijvoorbeeld scheiding Kerk-Staat, gelijkheid man-vrouw, solidariteit, arbeidsmarktparticipatie, hoe zit ons schoolsysteem in elkaar, waar kan ik terecht voor rechtshulp, ...). Bijzondere aandacht hierbij voor migrantenvrouwen, alsmede voor migranten met minder mogelijkheden inzake onderricht (mensen met een handicap, dementerenden, ...);
- verplichte taalles moet worden georganiseerd en het aanbod aan opleiding moet drastisch worden uitgebreid;
- interculturele bemiddeling, vooral dan in de gezondheidssector;
- meer middelen voor het onderwijs, zodat we resultaatsverbintenissen kunnen aangaan over de opleiding en wegwerking van (taal en leer)achterstand bij sommige allochtone kinderen en minderjarige asielzoekers (al dan niet begeleid);
- meer aandacht dan in het verleden voor mensen zonder papieren die geconcentreerd samenleven in bepaalde wijken: zij ervaren zelf problemen en veroorzaken ook problemen waarover de overheid onvoldoende aandacht heeft;
- opzetten van een systeem van wijkverantwoordelijken in migrantengemeenschappen, bij wie omwonenden informeel terecht kunnen met mogelijke klachten;
- gelet op de bijzondere uitdagingen, die voortvloeien uit de complexe meertalige situatie in Brussel, dienen de boven vermelde initiatieven daar op een aangepaste wijze gestructureerd te worden;
- de Vlaamse bevolking inzicht bijbrengen en leren omgaan met een multi-culturele samenleving. Meer opvoeding tot verdraagzaamheid en alle initiatieven die ertoe bijdragen ondersteunen;
- verbondenheidsgedachte betekent immers wederzijds respect voor elkaar, actieve verdraagzaamheid en gastvrijheid.

Binnen het asielbeleid moet ook werk worden gemaakt van een humaan repatriërings- en reïntegratiebeleid. Uitgeprocedeerde asielzoekers kunnen niet zonder meer worden uitgewezen. Zij die niet in aanmerking komen voor het statuut van vluchteling moeten op een positieve wijze worden begeleid bij hun terugkeer. De menswaardigheid moet worden gerespecteerd. Daarnaast moeten er ook meer middelen vrijkomen voor reïntegratieprogramma's. Het is belangrijk dat wij hun kennis en vaardigheden doorheen opleidingen aanvullen en ondersteunen. In deze context kan het ondernemerschap worden gestimuleerd. Dit is immers een instrument om de familiale en lokale ontwikkeling in de herkomstregio's te versterken. Daartoe moet een aanbod van logistieke, technische en educatieve begeleiding beschikbaar zijn.

Politieke betrokkenheid

Het aanzetten tot politieke participatie is een belangrijk aspect van een coherent integratiebeleid. De mogelijkheid om politiek te participeren moet open staan voor diegenen die aantonen integratiebereid te zijn, wat niet het geval is in de snel-Belg-wet en in de hangende wetsvoorstellen inzake migrantenstemrecht.

De politieke participatie gebeurt volgens CD&V normaal via de nationaliteitsverwerving. Deze verzekert trouwens de participatie op alle niveaus. De nationaliteitsverwerving moet via de procedure van de nationaliteitsverkrijging daarom als een recht open staan voor diegene die:

- beschikt over een toelating om hier te verblijven voor onbepaalde duur;
- 5 jaar legaal en ononderbroken verblijft in ons land;
- geen crimineel verleden heeft en geen gevaar betekent voor de samenleving;
- beschikt over een basiskennis van de streektaal of zich inspant om deze te leren.

Deze vierde voorwaarde houdt meteen een verplichting in voor de Gemeenschappen om een voldoende groot aanbod aan taalonderricht te organiseren.

Derhalve dient de snel-Belg-wet te worden gewijzigd en roept CD&V alle democratische partijen op om dit samen te doen.

Op dat moment zijn wij bereid in het parlement het debat aan te gaan over de voorwaarden waaronder mensen die aan de nieuwe nationaliteitsvoorwaarden voldoen en die dus integratiebereid zijn, maar die gegronde redenen kunnen aanvoeren waarom zij van dit recht op de nationaliteitsverwerving geen gebruik maken, gemeentelijk stemrecht middels een inschrijvingsrecht zoals voor de EU-burgers kunnen bekomen.

Meer rechtstreekse betrokkenheid bij de politiek via meer lidmaatschap van politieke partijen. Onze partij engageert zich tot gerichte communicatie met alle maatschappelijke doelgroepen (allochtonen, holebi's en personen met een handicap) en verbindt zich er toe, hen nog meer te betrekken bij de partijwerking. Daar waar afdelingen op dit vlak voor bijzondere uitdagingen staan (o.m. in de grote steden) zullen hiervoor vanuit de partij aangepaste initiatieven en ondersteuning ontwikkeld worden. In Brussel zal daarbij niet alleen rekening gehouden worden met het uitzonderlijk groot aantal allochtonen, maar ook met de complexiteit van de meertaligheid en de concurrentiepositie t.a.v. de Franstaligen.

Doordachte en effectieve aanpak van de samenlevingsproblemen en van de sociale overlast die de (interculturele) verbondenheid bedreigen en ondermijnen

- Meer intense begeleiding van jongeren die problemen veroorzaken: een dagcentrum met opvang na schooltijd en op vrije dagen, sportprogramma's, en zeer intensieve begeleiding, waarbij de jongere op regelmatige tijdstippen rapporteert.
- Opvoedingsondersteuning voor (groot)ouders die geen greep meer hebben op hun (klein)kinderen.
- Zelf- en andere organisaties, waar met jongeren gewerkt wordt rond onder meer onderwijs, vrije tijd, werk, cultuur, drugs, zijn vaak een eerste stap naar

deelname aan het maatschappelijk leven. Hun werking moet verder uitgebouwd worden.

- Het bieden van een duidelijk, positief toekomstbeeld via het onderwijs en recht en kansen op tewerkstelling, is de best mogelijke vorm van preventie.
- Positieve initiatieven in het onderwijs, in het verenigingsleven, in de vrije tijdssector, in de media en op de werkvloer moeten erop gericht zijn de wederzijdse kennismaking te bevorderen en racistische vooroordelen en discriminatie te bestrijden.

Participatie van oud- en nieuwkomers

- Effectieve uitvoering en realisatie van de positieve actieplannen voor allochtonen in de overheids- en de particuliere sector. De lat wordt gelijk gelegd voor iedereen, maar allochtonen krijgen een specifieke toeleiding naar vacatures, o.m. door gepaste opleiding en zeer gerichte informatiesessies.
- Bij overheidsopdrachten een tewerkstellingsparagraaf waarbij de privé-sector zich engageert een deel van de omzet te investeren in langdurig werklozen. Heeft het betrokken bedrijf geen mogelijkheid tot aanwerving van personeel, wordt een deel gestort in een algemeen tewerkstellingsfonds.
- Geen nieuwe golf van arbeidskrachten uit niet-EU-landen voor het invullen van moeilijk invulbare beroepen, zoals verplegend personeel, informatici, lassers, chauffeurs, zolang de aanwezige werklozen en personen die worden ingeschakeld in het informele arbeidscircuit, allochtonen en autochtonen, niet worden omgeschoold of bijgeschoold voor en toegeleid naar die vacatures.
- Versterking en ondersteuning van migrantenvrouwenwerkingen.
- Integratie en dialoog met de Vlaamse vrouwenbewegingen stimuleren.

Zorgen voor elkaar

ANALYSE: SPONTAAN EN VRIJWILLIG HULP VERLENEN EN ZORGEN VOOR ELKAAR IS NIET MEER VANZELFSPREKEND

Een aantal belangrijke evoluties in de gezinssamenstelling heeft met zich meegebracht dat de spontane familiale zorg verbrokkelt: gezinnen zijn kleiner, families wonen ver uit elkaar, er zijn vele alleenstaanden, vaak met kinderen, ...

Zorgverlening en hulp wordt bijgevolg meer en meer overgelaten aan professionelen. Dit gaat gepaard met een groeiende medicalisering en institutionalisering. Dit vergroot alleen maar de afstand tussen instelling en thuis.

We stoppen zieken en minder-validen weg. Ziekte, handicap en sterven worden door de professionalisering en institutionalisering van de zorg nog meer een taboe. Mensen weten niet meer hoe ermee om te gaan.

Mensen die ernstig ziek worden riskeren in armoede te vervallen. Zij hebben vaak geen eigen arbeidsinkomsten meer en worden geconfronteerd met hoge kosten. Uit onderzoek blijkt ook dat arme mensen meer risico lopen om ziek te worden, omwille van hun levensomstandigheden.

Tenslotte stellen we vast dat er een maatschappelijke onderwaardering is van zorgtaken en van de mensen die deze taken op zich nemen, zowel familiaal als professioneel.

ONZE VISIE: ZORG IS DE HOEKSTEEN VAN DE MENSELIJKE VERBONDENHEID

Toch dienen wij niet alle noden en kosten onder de mantel van de zorg te zien voor personen met een handicap, senioren, armen, zieken, enz. Er zijn ook noden rond toegankelijke, bereikbare en bruikbare accommodatie, huisvesting, vervoer, arbeid, scholing, cultuur, ontspanning, inspraak en politiek, enz., waardoor men binnen alle beleidsdomeinen met alle bevolkingsgroepen rekening dient te houden.

Mensen die ziek zijn, een handicap hebben, ouder of op een en andere manier kwetsbaar, zijn evenzeer volwaardige mensen als alle anderen. Iedereen heeft dan ook het recht op de beste zorgen, aangepast aan ieders persoonlijke situatie en tegen een billijke prijs.

Menselijke zorg zal daarom steeds moeten vertrekken enerzijds vanuit respect voor de waardigheid van de menselijke persoon en anderzijds vanuit het solidariteitsbeginsel van geven en krijgen: een bewuste herverdeling van mogelijkheden en kansen. Omdat ook arm zijn ziek kan maken, willen we armoede voorkomen en bestrijden.

Zorgen voor mensen is echter niet alles in hun plaats doen. Wij willen dat mensen in de eerste plaats zoveel mogelijk voor zichzelf kunnen zorgen. Iedereen heeft een eigen verantwoordelijkheid. Ondersteunen waar nodig is belangrijker dan in de plaats treden. Mensen moeten zelf kunnen kiezen welke zorg best bij hun leven past: wij pleiten voor zorg op maat.

Daarom ook verdedigen wij het vrij initiatief, als vorm van verbondenheid tussen mensen en van verantwoordelijkheid van mensen voor elkaar.

De niet-professionele zorg moet meer kansen krijgen. Gezinnen die zorg opnemen voor kinderen of ouders moeten maximaal geholpen worden.

Het denken over leven en dood, over fysieke en mentale beperkingen beïnvloedt de manier van zorgen voor elkaar. Vanuit deze gedrevenheid, dit ethisch surplus, en ons respect voor elke mens, willen wij het verschil maken. Zorg is een houding die meer inhoudt dan enkele technische handelingen. Zorg is aandacht hebben voor, luisteren naar, respect hebben voor elke mens, erkennen van gelijkwaardigheid van elke mens. Vandaar dat wij pleiten voor globale kwaliteitszorg waarbij de professionele hulpverlening geïntegreerd wordt in de zorg voor de gehele mens en zijn waardigheid centraal gesteld wordt.

De strafrechtelijke bescherming van het leven is onmisbaar om de autonome en onvervreembare waarde ervan te onderlijnen, maar het strafrecht op zich is onvoldoende om een waardig levenseinde concreet in te vullen. Een waardig sterven met respect voor de mens houdt in dat de samenleving een zorgplicht heeft voor elke zwakkere mens, bijvoorbeeld door palliatieve zorgverlening, waarbij euthanasie enkel kan in werkelijke uitzonderingssituaties, en onder strikte voorwaarden die elk misbruik vermijden. De christen-democraten kiezen niet voor uitsluiting van zwakkeren, maar voor blijvende verbondenheid. Omdat het unieke van elke mens en het waardevolle van elk menselijk leven vooropstaat, kan voor de christen-democraten dan ook onder geen enkele voorwaarde sprake zijn van opzettelijk levensbeëindigend handelen bij niet-stervende mensen.

Zorg is kiezen voor de komende generaties. Kiezen voor verbondenheid houdt ook een verantwoordelijkheid in voor de toekomstige generaties. Daarom kiezen we radicaal voor duurzaamheid. Dit moet zich op ecologisch en mondiaal vlak vertalen. Vlaamse kinderen van nu zijn de wereldburgers van morgen.

Als Vlaamse christen-democraten dienen we voor ééns en altijd de term 'personen of mensen met een handicap' in onze teksten, standpunten en voorstellen te gebruiken i.p.v. de termen 'in-', 'minder-', en/of 'andersvaliden'. Dit om aan te tonen dat ook personen/mensen met een handicap uniek zijn met hun eigen talenten en beperkingen.

Hun talenten dienen meer dan ooit maatschappelijk benut te worden en hun beperkingen dienen zoveel mogelijk weggewerkt te worden door handicapcompenserende maatregelen. Handicapcompenserende maatregelen bestaan uit financiële tussenkomsten voor de meerkosten van hulpmiddelen, aanpassingen; en assistentie die personen/mensen met een handicap meer hebben in vergelijking met personen/mensen zonder handicap. Zonder deze handicapcompenserende maatregelen kunnen personen/mensen met een handicap hun talenten niet ontplooiën en beperkingen niet wegwerken. Deze handicapcompenserende maatregelen zorgen voor onze volledige participatiemogelijkheden op het familiaal, sociaal, cultureel, educatief, economisch en politiek vlak.

ONZE CONCRETE ACTIEPUNTEN: GOEDE, TOEGANKELIJKE EN BETAALBARE ZORG

- **Vlaanderen volledig bevoegd voor de eigen gezondheidszorg en kinderbijslag:** de aanpak van zorg, de prioriteiten en keuzes verschillen

immers grondig in Vlaanderen en Wallonië. Voorzieningen voor RVT-patiënten moeten worden uitgebouwd volgens regionale behoeften. De financiering hiervan moet verhoogd worden zodat de aan de patiënt aan te rekenen dagprijs kan verlagen.

- **Een solidair gefinancierde, gezonde ziekteverzekering** die een zo laag mogelijke kostendrempel bij de mensen legt en een betaalbare basiszorg voor iedereen garandeert. Op die manier wordt tegengegaan dat zieken in de armoede terechtkomen. Het feit dat mensen langer leven en de opmars van sommige 'beschavingsziekten' (allergieën, stress-gerelateerde ziekten, ...) brengen immers steeds meer nieuwe uitgaven mee in de gezondheidszorg. Misbruiken en oneigenlijk gebruik van het systeem moeten actief tegengegaan worden.
- Er moet werk worden gemaakt van een **nieuw en innoverend zorgconcept** gebaseerd op samenwerking dat gericht is op de kwaliteit van het leven en het welzijn van de mensen. Dit concept moet vanuit de werkelijke individuele zorgbehoeften vertrekken. Zorg om maat moet de basis zijn van alle regelgeving.
- Meer aandacht voor **preventie en voorlichting** is de beste garantie voor zowel de mensen zelf als voor de betaalbaarheid van het gehele systeem van onze gezondheidszorg.
- Om de doelstellingen van een breder toegankelijke **zorgverzekering** te halen moeten er voldoende mensen zijn om deze niet-medische zorgen te verlenen.
- **Overheidssteun voor spontane initiatieven:** mensen hebben zelf de kracht om zich te organiseren en in te spelen op elkaars behoeften aan welzijn of gezondheid. Zo komen spontaan heel veel goede dingen tot stand. De overheid moet de nodige middelen voorzien, niet in de eerste plaats als organisator maar als sponsor die kwaliteitseisen moet stellen.
- **Waardering van de professionele zorgverstrekking:** er moeten voldoende middelen vrijgemaakt worden om mensen die professioneel met zorg bezig zijn, zowel medische als niet-medische zorg, te waarderen voor het belangrijke werk dat ze doen en de flexibiliteit en inzet die van hen verwacht wordt.
- **Kwaliteitsbewaking** is een prioritaire opdracht.
- We willen een overdreven juridisering rond het medisch handelen voorkomen door een regeling rond foutloze aansprakelijkheid van het behandelend team.
- **Instellingen en voorzieningen op mensenmaat:** er is vooreerst een nood aan versterking voor alle eerstelijnsdiensten. Het is belangrijk dat binnen de professionele zorgverstrekking de nodige tijd gemaakt wordt om de mens achter de zorgbehoevende te blijven zien. Mensen zijn geen nummers. Vooral in sommige welzijnssectoren (bijzondere jeugdzorg, persoonlijk assistentie-budget, gezinszorg) en in de kinderpsychiatrie is er nog steeds onvoldoende aanbod.

- **De rechten van de patiënt** of zorgbehoevende moeten beter geregeld worden: het recht op informatie, het recht op niet-weten.
- **Mensen hebben nood aan een klankbord** waar ze bepaalde ethisch gevoelige situaties of keuzes in verband met zorg in openheid en vertrouwen kunnen bespreken met deskundigen. Daarom pleiten wij voor de uitbouw van deze klankborden, zowel in de instellingen als voor thuiszorgsituaties.
- **Maatschappelijke insluiting van mensen met een handicap:** mensen met een fysieke, mentale, zintuiglijke of psychiatrische handicap moeten aangemoedigd worden om actief deel uit te maken van het volledige maatschappelijke leven. Handicapcompenserende maatregelen dienen ervoor te zorgen dat personen met een handicap volledig kunnen participeren op het familiaal, sociaal, cultureel, educatief, economisch en politiek vlak. De meerkosten van een handicap moeten niet enkel vanuit Welzijn worden gedragen, maar verdeeld over alle beleidsdomeinen. Daarnaast dienen personen met een handicap maatschappelijk meer vanuit een positieve invalshoek bekeken te worden en niet meer enkel vanuit hun beperkingen.
- **Maatschappelijke integratie van mensen met een handicap:** de valide personen binnen onze samenleving moeten meer aangemoedigd en beter geïnformeerd worden om een grotere actieve deelname van personen met een handicap te verkrijgen. Daarnaast dienen deze personen met een handicap daartoe ook effectief de mogelijkheden te krijgen: gebouwen moeten toegankelijk zijn voor iemand in een rolstoel, verkeerslichten uitgerust met geluidssignalen voor blinde of slechtziende mensen, in elk station moet een mogelijkheid zijn voor mensen met een handicap om de trein te nemen, ...
- **Actief ondersteunen van Mantelzorg**
- **Een gendergevoelig preventiebeleid**
 - In onderzoek moet gebruik gemaakt worden van naar geslacht opgesplitste statistieken.
 - Gratis preventief onderzoek op typische man/vrouw-ziekten (borstkanker, prostaatcancer, baarmoederkanker, osteoporose,...).

BIJLAGEN BIJ DE TEKST ZORG:

1. ZORGEN VOOR ELKAAR (aanvullingen arrondissement Aalst-Oudenaarde)

ANALYSE

De illusie van de jaren 80 dat voor elke kwaal een externe, professionele en betaalde hulpverlening kon gecreëerd worden is achterhaald.

De onbetaalbaarheid van de (gezondheids)-ZORG is een feit. De geneeskunde is hoog technologisch en tegelijk zijn vele ziekten nog steeds ongeneeslijk.

PREVENTIE is daarom nog steeds de beste zorg en precies daaraan besteden we te weinig middelen en inspanningen.

De VERGRIJZING stelt de maatschappij en de bejaarden voor veel bijkomende zorgen: blijft kwalitatieve ouderlingenzorg betaalbaar en toereikend ?

Ons antwoord: bij ongewijzigd beleid is het failliet onafwendbaar.

Een nieuw beleid is nodig waarin de beste prijs/kwaliteitsverhouding wordt bereikt met de beschikbare middelen. Een nieuw beleid is nodig waar zieken of hoogbejaarden ook meer menselijke warmte ontvangen. Een nieuw beleid is nodig dat aan iedereen dezelfde rechten op een goede ver-ZORG-ing waarborgt.

ONZE VISIE: EEN GETRAPTE ZORG MET ABSOLUTE VOORRANG VOOR DE BREEDST MOGELIJKE THUISZORG

Menselijk gesproken wordt de zieke of hoogbejaarde het best geholpen in zijn eigen thuismilieu. Familie, burens, vrijwilligers (MANTELZORG) zijn de EERSTELIJNSVERZORGERS die de basiszorg verzekeren: een substantiële – financiële – ondersteuning is vereist.

De diensten voor POETSHULP, GEZINS- en BEJAARDENHULP, WARME MAALTIJDEN AAN HUIS kunnen de mazen in het thuiszorgnetwerk dichtten: een gevoelige uitbreiding van deze dienstverlening is cruciaal.

De opmaak van het persoonsgebonden ZORGENPLAN met de medewerking van de huisarts en de paramedische hulpverleners completeert dit thuiszorgmodel op mensenmaat: op korte termijn moet dat uitgebreid worden naar alle zieken en hoogbejaarden, alweer met de nodige financiële middelen.

Wanneer de thuiszorg niet meer volstaat, moet de zieke of zwaar zorgbehoevende tijdig en kwalitatief hoogstaand worden verzorgd in de intramurale zorg. Ziekenhuisfacturen of rusthuiskosten mogen geen uitsluiting van de noodzakelijke verzorging veroorzaken: een betaalbare gezondheidszorg voor iedereen ! Daarom moet de verplichte verzekering de kosten van de basiszorg integraal blijven ten laste nemen: geen duale zorgverlening !

Wanneer ten slotte alle hoop op genezing is verdwenen, moet de integrale PALLIATIEVE ZORG elke mens het recht op waardig sterven waarborgen: liefst thuis als het kan, of anders in goede 'hospices'. De gemeenschap moet bijkomende middelen investeren in de palliatieve zorg.

ONZE CONCRETE ACTIEPUNTEN

PRIORITEIT voor de betoelaging van alle partners in de THUISZORG OP MAAT. DE VLAAMSE ZORGVERZEKERING moet meer middelen krijgen om de professionele thuishulp betaalbaar te houden.

De werkingsmiddelen van de Netwerken voor Palliatieve Zorg moeten substantieel stijgen zowel voor thuis- als intramurale begeleiding en verzorging, zodat alle Vlaamse regio's hun bevolking een kwalitatieve en voldoende bemande palliatieve zorg kunnen bieden. Toezicht op therapeutische hardnekkigheid moete georganiseerd worden.

Het zelfstandig Vlaams Volksgezondheidsbeleid moet prioriteit geven aan de PREVENTIE. De curatieve medische zorg moet verstrekt worden op het niveau waar het tegen de beste prijs/kwaliteit wordt gerealiseerd. Consequente toepassing van de 'echelonnering' in de financieringsmechanismen zal de betaalbaarheid ten goede komen.

De verplichte ziekteverzekering mag niet worden afgekalfd ten voordele van private verzekeringen. Degelijke gezondheidszorgen zijn een fundamenteel recht van elk mens en moeten gedragen worden in solidariteit. De supplementaire erelonen in tweepersoonskamers moeten verboden worden in alle ziekenhuizen. Samen met de zorgverleners moet de overheid waken over de correcte aanwending van de middelen.

De PATIENT heeft recht op juiste informatie en correcte behandeling; correcte behandeling van zijn klachten en schadeloosstelling via een fonds op basis van de 'foutloze aansprakelijkheid'.

De achterstand op het gebied van Geestelijke Gezondheidszorg, spirituele begeleiding, bijzonder jeugdzorg en kinderpsychiatrie moet in Vlaanderen worden weggewerkt.

Maatschappelijke integratie van mensen met een handicap. Mensen met een handicap moeten aangemoedigd worden om actief deel uit te maken van de maatschappij. Dat kan maar als zij daartoe effectief de mogelijkheden hebben: zij moeten in het arbeidscircuit kunnen stappen, OVERHEIDSgebouwen moeten toegankelijk zijn voor iemand in een rolstoel, verkeerslichten uitgerust met geluidssignalen voor blinde of slechthziende mensen. In elk station moet een gehandicapte de trein kunnen nemen. (AO)

2. DUURZAAM OUDERENWELZIJN (aanvullingen Senioren)

ANALYSE

Duurzaam ouderenwelzijn. Het wordt een boeiende nieuwe uitdaging. Meer dan ooit moet er naar de toekomst toe gewerkt worden. De ouderen van vandaag en morgen hebben nieuwe en hogere verwachtingen: een naadloze kwaliteit van leven (zorg) en draadloze kwaliteit van leven (telefoon, internet, zich goed voelen in de digitale samenleving).

- Het aantal ouderen en hun aandeel in bevolking van ons land nemen jaar na jaar toe.
- In de komende decennia gaat de generatie die tussen 1945 en 1955 geboren is met pensioen. Deze generatie verschilt in sociaal en cultureel opzicht opvallend sterk van de vorige ouderengeneraties:
 - o het gaat om ouderen die over het algemeen een hoger onderwijsniveau bereikt hebben,
 - o het gaat om ouderen met een ruimere ervaringsachtergrond vanuit totaal andere beroepsloopbanen,
 - o het gaat om ouderen die levenslang willen bijleren en bijblijven...
- De samenleving digitaliseert en ondergaat een niet te stuiten globalisering. Hierdoor veranderen de communicatiepatronen en de dienstverlening fundamenteel. Uit een onderzoek blijkt dat de ouderen tot de kwetsbare publieksgroepen behoren en dat zij zich daarbij soms onbehaaglijk voelen. Vooral de huidige ouderengeneratie beseft dat een gebrek aan kennis en vaardigheden met betrekking tot de digitale communicatiemiddelen kan leiden tot een digitaal analfabetisme dat meteen een massa kansen op samenlevingsparticipatie en duurzaam welzijn doet wegglijden.

Het komt er op aan te helpen voorkomen dat een substantieel deel van de bevolking niet kan omgaan met de nieuwe media en ten aanzien van de digitalisering marginaliseert.
- De nieuwe ouderengeneratie van vandaag en morgen wil mee toekomst helpen maken en wil zich met kennis van zaken actief en creatief inschakelen in de samenlevingsopbouw.
 - o Het is een generatie die streeft naar een duurzaam welzijn met als voornaamste scharnierelementen:
 - o en menswaardig inkomen dat een optimale participatie aan het sociaal en cultureel leven mogelijk maakt,
 - o kwaliteit van leven gekoppeld aan creatief bezig zijn en exploratie van alles wat het leven kan boeiend maken
 - o kwaliteitsvol wonen in een aangename en vooral veilige woonomgeving
 - o een betaalbare en toegankelijke gezondheidszorg
- De nieuwe ouderengeneratie beseft dat het duurzaam ouderenwelzijn dat zij nastreeft een uitdaging inhoudt voor de sociale zekerheid, voor het huisvestingsbeleid, voor de organisatie en de financiering van de gezondheidszorg, voor de ruimtelijke ordening en voor het huisvestingsbeleid. Zij is echter bereid om zelf mee verantwoordelijkheid te nemen voor het realiseren en in stand houden van dit duurzaam ouderenwelzijn.
- Ook vandaag blijft een zeer grote groep ouderen uiterst kwetsbaar. Betrouwbare studies wijzen uit dat meer dan 12 % van alle ouderen nog altijd arm is. Voor de totale bevolking is dat 7 %.
- Voor een massa ouderen is een gemakkelijk bereikbare en betaalbare 'zorg op maat' nog steeds ver af...

CONCRETE ACTIEPUNTEN

Bestaanszekerheid en inkomen

Een menswaardig bestaan waarborgen voor alle ouderen:

- welvaartsvaste pensioenen
- veilig stellen van de wettelijke pensioenstelsels
- aanvullend pensioen voor alle werknemers mogelijk maken
- drastisch optrekken van de oudste en de laagste pensioenen

Arbeid

Eenieder, oud of jong, moet in een ontspannen sfeer zijn of haar bijdrage kunnen leveren aan de verdere ontwikkeling van de samenleving op sociaal, cultureel en economisch gebied.

Vrijwillige inzet en wederzijds dienstbetoon moeten op hun maatschappelijke betekenis worden erkend, aangemoedigd en positief gewaardeerd.

Zorg en gezondheid

Er moeten nu maatregelen getroffen worden om straks het hoofd te kunnen bieden aan de zorgbehoeften van meer mensen en aan de stijgende vraag naar een betere levenskwaliteit.

Zeer belangrijk: jaarlijks een vaste bijdrage voorzien voor het ZILVERFONDS. De bijdrage structureel inbouwen in de federale begroting. De aard van de bijdrage mag niet langer afhankelijk zijn van al dan niet meevallende begrotingscijfers.

Investeren in een doorgedreven preventiebeleid.

Verder uitbouwen van de Vlaamse Zorgverzekering opdat de stijging van de niet-medische zorgkost zou kunnen opgevangen worden.

Uitbouwen van een innoverend en totaal nieuw zorgconcept dat vertrekt vanuit de werkelijke zorgbehoeften van de mensen en een betaalbare en toegankelijke zorg op maat garandeert.

Scharnierelementen van dit nieuw zorgconcept:

- een eigentijds en aangepast zorgaanbod
- optimale inschakeling van de vrijwilliger
- intense en complementaire samenwerking tussen thuiszorg en residentiële zorg
- omschakelen van de rusthuizen tot open woon-, zorg- en leefcentra waarin de familie van de zorgbehoevende, de vrienden en de kennissen voluit kunnen meerwerken aan de opbouw van aangepaste zorg op maat...

Participatie

Iedereen, jong en oud, moet gestimuleerd worden en kansen krijgen om zoveel mogelijk actief en betrokken deel te nemen aan het maatschappelijk leven in al zijn vormen.

Ouderen, zowel vrouwen als mannen, moeten net als iedereen als volwaardige burgers kunnen deelnemen aan de politieke besluitvorming op alle niveaus. Niets mag hen verhinderen een politiek mandaat op te nemen.

Ouderenadviesraden moeten op een krachtige wijze op alle beleidsniveaus de stem en de inspraak van de ouderen aan bod laten komen.

Levenslang leren

Iedereen, ook de ouderen, moet een leven lang het nodige kunnen leren om zich zelfstandig te kunnen bewegen in de samenleving en om positief en creatief te kunnen bijdragen aan de samenlevingsopbouw.

Alle leervoorzieningen moeten voor ouderen openstaan en toegankelijk worden.

Sociale cohesie

In een samenleving met meer generaties moet alles in het werk gesteld worden om de samenhang en de verbondenheid tussen generaties aan te moedigen en te verstevigen.

Sociale netwerken zijn meer dan ooit van vitaal belang.

In een verouderde samenleving neemt het risico van vereenzaming toe. Er moet dus een preventief beleid gevoerd worden. Elke gemeente kan op dit terrein inventief optreden.

Voor de ouderen de deur naar de digitale samenleving wagenwijd openzetten

Alle initiatieven aanmoedigen en ondersteunen die gericht zijn op:

- het meer vertrouwd maken van ouderen met de nieuwe media of waarbij de communicatietechnologie wordt ingeschakeld in het belang van hulpbehoevende ouderen
- het vergroten van de toegang van de ouderen tot de digitale samenleving

Oranje buurt: streven naar sterke lokale leefgemeenschappen

ANALYSE: TE WEINIG BUURT

Mensen zijn vandaag veel mobieler dan vroeger. De wereld is een beetje ons dorp geworden. Het is makkelijk relaties te onderhouden met mensen uit alle windstreken. Mensen wonen niet meer waar ze werken. Meteen hoeven we door de technologische innovaties – met internet op kop – voor heel wat dingen het huis niet meer uit.

Tegelijkertijd, en ook daardoor, is de eigen buurt vaak een sociaal arme wijk zonder buurtgevoel geworden. Mensen kennen hun eigen burens niet meer. In steeds meer buurten hebben mensen een onveiligheidsgevoel.

VISIE: MENSEN MOETEN KUNNEN LÉVEN WAAR ZE WONEN

Als christen-democraten streven we naar een democratie van verbondenheid die zich vertaalt in sterke lokale leefgemeenschappen als antwoord op globalisering en sociale vervreemding. We dromen van oranje buurten, zowel in de steden als op het platteland, waar mensen echt samenleven, waar ontmoeting centraal staat, waar iedereen evenveel respect en aandacht krijgt. In oranje buurten is het aangenaam wonen, spelen kinderen veilig en onbekommerd op straat, gaan ouderen met een veilig gevoel slapen en spreken mensen elkaar aan. Oranje buurten zijn groen, maar ook ondernemend. We willen alle obstakels die zo'n oranje buurten belemmeren uit de weg ruimen.

Werken aan buurten betekent ook werken op maat van de buurt. Buurt niet gezien als geografisch maar als sociologisch begrip. Daarom zijn niet alle maatregelen die we voorstellen per se op elke buurt van toepassing.

De Gemeente moet de bevoegdheden en middelen krijgen om beter én vlugger de lokale noden op te lossen vandaar dat we o.a. pleiten voor de herverdeling van de bevoegdheden ten voordele van de lokale overheden.

CONCRETE VOORSTELLEN

Oranje buurt, buurt van dialoog en ontmoeting

Een oranje buurt is geen anonieme buurt. Je kent er de mensen, hun problemen en bekommernissen. Je praat open met de burens, ontwikkelt samen initiatieven, je creëert samen een aangename sfeer.

- Elke openbare accommodatie moet voor iedereen (personen/mensen met een handicap, senioren, mensen met kinder- en boodschappenwagens, enz.) vlot bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar zijn. Er moet hierover afdwingbare regelgeving komen.
- (Buurt)verenigingen en –comités maken mee het beleid.
- Verenigingen worden actief ondersteund vanuit de noden van de verenigingen, niet vanuit de noden van de overheid.
- Een ontmoetingscentrum is de locatie bij uitstek voor de organisatie van allerlei sociale, culturele, sportieve, ..., buurt evenementen: de gemeente

ondersteunt bestaande spontane buurtinitiatieven en helpt met de opstart ervan waar het nodig is.

- In elke buurt moet gefuifd en gefeest kunnen worden.
- Lokalen voor ontmoeting, samenkomsten, vergaderingen, feestjes moeten vlot te huren en te gebruiken zijn. Het beleid moet de toestemming voor gebruik decentraliseren naar een buurtcomité. Dit is depolitiseren.
- Elke openbare accommodatie moet voor iedereen (minder validen, bejaarden, mensen met kinderwagens, ...) vlot bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar zijn.
- Een oranje buurt moet ruimte bieden voor kinderen en jongeren om te kunnen spelen, sporten en vrije tijd te spenderen, ...met respect voor andere mensen die willen samen zitten, kaarten,
- Lokale besturen moeten inspanningen leveren opdat de verschillende beleidsplannen die zij opmaken op elkaar worden afgestemd. Als burger en buurt is het onmogelijk deze te begrijpen omdat deze door specialisten opgemaakt worden en een eigen taalgebruik hanteren. Daarom moeten deze ook uitgelegd en gecommuniceerd worden in de buurten waarop ze van toepassing zijn.

Oranje buurt, veilige buurt

Mensen moeten in eigen woonomgeving op straat kunnen komen.

Een aangepaste snelheidsbeperking en infrastructurele aanpassingen ...

- Snelheidsbeperking tot 30 km/u en infrastructurele aanpassingen als obstakel voor hardrijders en doorgaand verkeer, maar veilig en comfortabel voor voetgangers en fietsers
- Het lokale veiligheidsbeleid dient op het welzijnsbeleid te worden afgestemd want ze is er een onderdeel van. Niet het oprichten van BIN's maar een geïntegreerde aanpak met verschillende actoren ter verhoging van de leefbaarheid en het veiligheidsgevoel van de buurten is lovender.
- Kleine hinderproblemen worden in een open dialoog aangepakt door de buurtbewoners zelf.
- Tijdens de politiehervorming moet er meer aandacht geschonken worden aan de wijkagent.

Oranje buurt, buurt voor iedereen

In een oranje buurt is er een sociale, interculturele, functionele en demografische mix met bijzondere aandacht voor doelgroepen o.a. mensen met een handicap, jonge gezinnen, asielzoekers, lage inkomens, ...

Om de ontwikkeling van oranje buurten in de stad te stimuleren willen wij:

- de registratierechten verlagen;
- de afschaffing van de successierechten tussen echtgenoten en wettelijke partners, op de enige woning;
- aanmoedigingen via premies en vlotte vergunningsprocedures om te investeren in renovatie en verfraaiing van woningen en buurten;
- aanpasbaar en levensbestendig wonen stimuleren;
- huurwoningen en appartementen tegen sociale prijzen. Ieder gezin moet in zijn buurt kunnen blijven wonen. Sociale huurreglementeringen mogen daarom qua netto-belastbaar inkomen en abnormale huurprijzen niet 'uitdrijvend' gericht zijn;
- een onthaalpakket voor alle nieuwe buurtbewoners;

- vlotte integratie van specifieke groepen, ondersteund door een integratieprogramma;
- respect en verdraagzaamheid voor de verscheidenheid van de leefomgeving. In een oranje buurt is er ruimte voor landbouw, jeugdlokalen, kleine bedrijven, ...
- huisvestingsprojecten in oranje buurten zijn gericht op de bevordering van sociale integratie en cohesie;
- een geëigende leefbaarheidsaanpak voor kleine plattelandsbuurten krijgen: zorg, openbaar vervoer, ICT (afstands)onderwijs, werkingsmiddelen voor de gemeenten.

Oranje buurt, zorg in de buurt

De uitbouw van een eerstelijnsdienst voor lokale problemen (burentwisten, familiale problemen, slachtofferbejegening, ...) dient op lokaal vlak te worden georganiseerd vooraleer naar gespecialiseerde diensten wordt doorverwezen. Een probleem wordt beter aan de bron aangepakt. Dit heeft kans op slagen op voorwaarde dat de verschillende sectoren zoals gemeentebestuur en gemeentelijke diensten, OCMW, politiediensten en externen van de welzijnssector bereid zijn samen te werken.

Mensen hebben het recht om niet ontworteld te worden. Daarom moeten ze de nodige zorg in eigen buurt kunnen vinden opdat ze in hun buurt zouden kunnen blijven wonen.

- Alle hulpbehoevenden (ouderen, mensen met een handicap, ...) moeten in de buurt vrijwillige of professionele zorg vinden om in hun eigen huis te kunnen blijven wonen.
- Er is een buurtdienst voor dienstverlening op vlak van kinderopvang, wassen, strijken, boodschappen, personenvervoer, onderhoudswerkzaamheden, ...
- De lokale initiatieven die zorg aanbieden wordt gestimuleerd.
- Informatiecentrum: iedereen moet op een gemakkelijke manier allerhande informatie kunnen verkrijgen op een centraal punt in de buurt waar iedereen informatie kan brengen en terugvinden.
- Leefbare regionale ziekenhuizen worden behouden en krijgen de nodige ondersteuning.

Oranje buurt, groene en propere buurt

- Een oranje buurt is een propere buurt. Zowel de overheid als de bewoners dragen hun steentje bij en nemen hun verantwoordelijkheden op. Ze maken afspraken over het nethouden van de buurt. Rondslingerend vuil moet sneller worden verwijderd, meer onderhoudspersoneel van de reinigingsdienst moet op straat gestuurd worden, kleine hinderproblemen worden snel gesignaleerd en aangepakt (zwerfvuil, defecte straatlamp, ...).
- De buurt heeft een groen uitzicht, heeft een parkje, promoot het aanleggen van geveltuintjes, respecteert en verzorgt de bomen die er staan. Straten en pleinen worden voorzien van zitbanken.
- De buurt probeert de afvalberg te verkleinen door te composteren, in eigen tuin of gezamenlijk, onder impuls van een compostmeester.
- Een oranje buurt is een buurt waar gepoogd wordt wateroverlast te voorkomen door kleinschalige maatregelen zoals hergebruik van regenwater, infiltratie of buffering

Oranje buurt, een ondernemende buurt

- Buurt- en dorpscafé's zijn drempelverlagend voor ontmoetingskansen tussen mensen. Zij moeten meer en veel actiever ondersteund worden.
- Publieke dienstverlening wordt geïntegreerd in de buurt, eventueel via een nieuwe formule van dienstverlening bij een plaatselijke handelaar (bv. post-dienst via de bakker of de café-uitbater).

Oranje buurt, buurt met inspraak

Buurtbewoners moeten actief betrokken worden bij de beleidsbeslissingen die rechtstreeks te maken hebben met hun woon- en leefomgeving. Dit geldt zeker voor de volgende beleidsdomeinen:

- verkeer
- ruimtelijke ordening
- milieu

Oranje buurt in zowel stad als platteland

Leefbare buurten en de middelen die eraan toegewezen worden zijn niet uitsluitend stedelijk te interpreteren en verder te ontwikkelen. De inspanningen voor de charmes van het platteland van de kern- en dorpsvernieuwing, van het volksleven in zovele gemeenten en deelgemeenten moeten uitgebreid en versterkt worden. Projecten die het leven op het platteland koesteren en beschermen moeten extra ondersteund worden.

Absolute prioriteit voor de mensen die in armoede leven en zwaksten in de samenleving

ANALYSE: IN ONZE MAATSCHAPPIJ LEVEN NOG STEEDS TE VEEL MENSEN IN ARMOEDE

In ons land leven ongeveer 7% van de gezinnen en bijna evenveel individuen onder de armoedegrens. Mensen zonder werk, ééninkomensgezinnen en bepaalde groepen van gepensioneerden lopen het grootste risico om met armoede geconfronteerd te worden.

De sociale uitkeringen volgen de welvaartsevolutie niet: uitkeringen stijgen minder vlug dan lonen. Sommige uitkeringen en pensioenen liggen zelfs onder de armoedegrens. Ons systeem van sociale zekerheid is nog onvoldoende welvaartsvast en doet de ongelijkheid groeien.

Armoede kenmerkt zich niet alleen door bestaansonzekerheid maar ook door sociale uitsluiting, gebrek aan kansen tot integratie in en participatie aan de samenleving.

Werk hebben of gewerkt hebben vormt in onze samenleving nog steeds een belangrijke hefboom om te ontsnappen aan of gespaard te blijven van armoede. Het is een waarborg tegen maatschappelijke uitsluiting. Maar ervaring leert dat tewerkstelling voor vele mensen die in armoede leven niet zo maar te realiseren is: gezondheidsproblemen, geen kinderopvang, mobiliteitsproblemen, verkeerde of te lage scholing, combinatie van werk met zorg voor een moeilijke gezinssituatie, ... belemmeren tewerkstelling.

Armengroepen en mensen die in armoede leven worden vandaag structureel gescheiden van de meerderheid van de bevolking: een belangrijke groep mensen neemt door armoede niet deel aan de samenleving. Zij kunnen op eigen kracht deze kloof niet overbruggen.

Goedbedoelde maatregelen hebben niet altijd het gewenste effect gehad: dat wijst erop dat armoede niet alleen een inkomensprobleem is, maar ook een kwestie van gebrek aan maatschappelijke participatie en van onmacht van mensen die in armoede leven om eigen oplossingen te brengen.

ONZE VISIE: MENSEN NIET UITSLUITEN

De bestrijding van armoede moet een strijd zijn tegen de ontbinding van het sociaal weefsel, een strijd tegen de sociale uitsluiting en een strijd voor sociale integratie.

Christen-democraten streven naar levenskwaliteit voor iedereen: zij willen dat zoveel mogelijk mensen participeren aan onze welvaartsmaatschappij, met respect voor hun eigenheid.

Het huidige concept van de welvaartsstaat moet ook een welzijnsdimensie inhouden. Duurzaamheid vormt daarin een belangrijke factor en houdt in dat

onze samenleving budgettair goed moet onderbouwd zijn en dat er gelijke kansen zijn voor iedereen. On-welzijn is niet mogelijk in een welvaartsstaat.

Problemen van mensen in armoede willen christen-democraten samen met hen oplossen: permanente dialoog met mensen die in armoede leven moet centraal staan in het zoeken naar structurele oplossingen zowel op gebied van inkomensgarantie als participatie.

ONZE CONCRETE ACTIEPUNTEN: WELVAARTSHERVERDELING EN PERMANENTE DIALOOG MET ARMEN ALS BASIS VOOR STRUCTURELE VERANDERINGEN

- Ter bestrijding en voorkoming van armoede moet werk gemaakt worden van toegankelijke gezondheidszorgen en justitie. Efficiënte schuldbemiddeling en schuldpreventie is vandaag meer dan noodzakelijk.
- Initiatieven die uitsluiting en vereenzaming tegengaan moeten financieel, materieel en psychologisch ondersteund worden op alle beleidsniveaus.
- Met alle betrokken actoren moet werk gemaakt worden van een actieplan om generatie-armoede te vermijden.
- Om armoede te bestrijden is een multidimensionele aanpak vereist. Deze aanpak vergt inspanningen op het vlak van inkomensverdeling, werkgelegenheid, huisvesting, onderwijs en kansen tot sociale participatie.
- De nadruk ligt op tewerkstellingskansen en op activering van iedereen. Voor elke werkloze willen wij een begeleidings- en werkgarantieplan. Tevens het recht op aangepaste arbeid. Deze individuele trajectbegeleiding dient te worden geplaatst binnen de huidige arbeidsmarktcontext en moet, indien nodig, worden voorafgegaan door een aangepaste opleiding.
- De christen-democraten willen een Vlaams armoedeactieplan, gericht op Vlaanderen en Brussel en ondersteund door een federaal armoedebeleid.
- Wij pleiten voor een inkomen, dat een menswaardig leven waarborgt, voor iedereen. Mensen die moeten leven van een sociale uitkering willen wij mee laten genieten van welvaartsstijging. Wij stellen voor alle uitkeringen en loonplafonds welvaartsvast te maken. Wij willen de huidige minima voor iedereen dan ook met tien procent verhogen om armoede te voorkomen.
- Armen hechten veel belang aan hun gezin: mensen die in armoede leven hebben volgens Christen-democraten het recht te leven in het eigen gezin.
- Verenigingen waar armen het woord nemen moeten erkend en gesubsidieerd worden: zij werken emanciperend, verhogen de participatie van mensen die in armoede leven en zijn de aangewezen gesprekspartner om veranderingen voor te stellen.
- Betaalbare gezondheidszorg en beschikbare welzijnsvoorzieningen, laagdrempelige toegang tot recht, respectvolle hulpverlening, volwaardige huisvesting, kansen in onderwijs en cultuur willen Christen democraten

garanderen, ook aan mensen die in armoede leven. In dialoog met hen willen we hiervoor haalbare oplossingen zoeken.

- Christen democraten vinden tewerkstelling voor mensen die in armoede leven belangrijk en meer aandacht voor de omgevingsfactoren die dat verhinderen. Falen in het traject 'naar het verwerven van inkomen' kan echter geen uitsluiting van een minimuminkomen meebrengen.
- Onze samenleving kent nog teveel generatie-armen, mensen uit families die, vaak sedert meerdere generaties, in economische armoede leven, aan de rand van de maatschappij. Zij worden meegezogen in een neerwaartse spiraal van uitsluiting, marginalisering en sociale uitstoting. Zij hebben nood aan een permanente, zorgzame aandacht, aan een vangnet, naast de huidige hulpverleningsinstanties. Hierbij is een specifieke rol weggelegd voor verenigingen die zich samen met de armen kunnen inzetten in de strijd tegen de uitsluiting.
- Velen leven in een situatie van verdoken armoede, en ontkennen of negeren de bestaansonzekerheid waarin zij moeten leven. Binnen een kansarmoedebeleid, voornamelijk uitgebouwd op lokaal vlak, moeten initiatieven worden ontwikkeld waardoor de kansarme kan worden heringeschakeld in de samenleving.
- Teveel armen zijn dakloos. Het aanbod van betaalbare huurwoningen maakt momenteel iets meer dan 5% van de woningmarkt uit. Dit moet worden uitgebreid tot 10%. Om de harde kern onder de armen niet in de kou te laten staan moet ook het aanbod van betaalbare woningen en noodopvang dringend worden vermeerderd.

Actualiteitsmotie en begeleidende tekst

GLOBALISERING

Ingediend door CD&V

A. Begeleidende tekst

1. ANALYSE

Ontgrenzing ...

Globalisering is het universele proces van *ontgrenzing*. Snellere informatie-, communicatie- en transportmiddelen verbinden mensen intenser en rechtstreeks met elkaar dan ooit voorheen. De economische ontgrenzing gaat het snelst, maar ook sociale, ecologische, culturele en politieke barrières vallen weg. De globalisering van de arbeidsmarkt, van de milieuproblemen, van veiligheidsproblemen, van woord en muziek, van de economie of van de mensenrechten,... elk kent zijn eigen proces.

... is positief...

De globalisering opent een waaier aan mogelijkheden. We kunnen snel en goedkoop e-mailen naar om het even wie in binnen- en buitenland. De culturele uitwisselingen in alle betekenissen, van culinair tot filosofisch, worden intenser. Nieuwe technieken - van milieuvriendelijke energiebronnen, geneesmiddelen of zaden voor droogtebestendige planten - verspreiden zich moeiteloos over de hele wereld. Economieën krijgen nieuwe groeikansen, schaarse rijkdommen kunnen beter worden benut, de totale welvaartskoek kan worden vergroot. Kortom, de mensen kunnen kennis, goederen en cultuur uitwisselen en daardoor hun welvaart en welzijn verhogen.

... mits bijsturing

Globalisering is niet onverdeeld positief. Ze verloopt te eenzijdig economisch. Ze komt niet iedereen ten goede: uitsluiting blijft bestaan, zowel in Noord als Zuid. Gemiddeld genomen neemt de armoede af, maar een aantal mensen en volkeren worden steeds meer gemarginaliseerd, ook bij ons. De kloof tussen zij die meekunnen en zij die dat niet kunnen, wordt groter. In veel lage inkomenslanden neemt de uitsluiting hallucinante proporties aan: armoede, milieuverloedering, migratie, oorlog en geweld, mensenhandel, Dat alles roept angst en onzekerheid op. Veel mensen voelen zich overgeleverd aan grote, anonieme ondernemingen die met banen schuiven en op wie nationale regeringen weinig greep hebben. Ze voelen zich de speelbal van geldhandelaars die met speculatieve acties het leven van eenvoudige loontrekkers en spaarders ingrijpend kunnen veranderen. Herstructureringen, overnames, fusies of de hervestiging van bedrijven leiden tot onzekerheid over het behoud van baan en

inkomen. De internationale misdaad buit de globalisering uit. Zij opereert sneller en grootschaliger dan ooit en de overheid lijkt niet bij machte de verschillende vormen van criminaliteit aan te pakken. Dat versterkt het gevoel van onveiligheid in de eigen directe omgeving. Het gebrek aan inspraakmogelijkheden in het internationaal besluitvormingsproces, wekt bij de bevolking wantrouwen op en een gevoel van machteloosheid. Het democratische deficit is één van de grote knelpunten in het globaliseringsdebat.

2. VISIE

Verbondenheid, ook buiten Vlaanderen

Voor de christen-democraten is ieder mens uniek. Hij moet in vrijheid zichzelf kunnen ontplooiën en daarbij op respect van de anderen kunnen rekenen. Tegelijk moet ieder individu zijn verantwoordelijkheid opnemen voor zijn medemens. De globalisering geeft aan deze uitgangspunten een extra dimensie. Ieder van ons is immers meer dan ooit een deel van het wereldgebeuren en wordt dagelijks geconfronteerd met de vele positieve en negatieve gevolgen van globalisering.

Het wegvallen van een aantal grenzen scheidt extra vrijheid waardoor globalisering voor ieder individu nieuwe ontplooiingskansen creëert. Denken we maar aan het internet of aan reizen. Tegelijk heeft wat wij in Vlaanderen doen, ook rechtstreeks of onrechtstreeks impact op het politiek, sociaal, economisch, ecologisch en cultureel gebeuren in de rest van de wereld. De verbondenheid met de rest van de wereld brengt dus naast nieuwe ontplooiingskansen ook nieuwe verantwoordelijkheden met zich mee.

De globalisering confronteert ons verder ook met nieuwe onzekerheden. Veilig voedsel, veilige gezondheidszorg, veilig wonen, fysieke veiligheid, ... zijn geen puur nationale gegevens meer. Zonder internationale samenwerking is een voldoende basis aan zekerheid en veiligheid niet meer mogelijk. Globalisering verscherpt het spanningsveld tussen vrijheid en onzekerheid. Het verplicht ons opnieuw de afweging maken tussen enerzijds het behoud van een aantal vrijheden en anderzijds de maatregelen om nieuwe onzekerheid en onveiligheid te op te vangen. We kunnen onze vrijheid slechts beleven indien de staat en de internationale gemeenschap goed zijn georganiseerd en bijzonder efficiënt én selectief kunnen optreden tegen alles en iedereen die de vrijheid en de veiligheid bedreigt. Alleen op die manier kunnen lineaire maatregelen die vrijheidsbeperkend zijn, worden vermeden.

Lokaal stevig verankerde samenleving

Evenwichtige globalisering veronderstelt in de eerste plaats dat mensen voldoende maatschappelijke zekerheid wordt geboden op het lokale vlak. Mensen moeten zich lokaal sterk verankerd, beschermd, 'zeker' en veilig weten om van daaruit met open vizier de wereld tegemoet te treden. Alleen op die manier kunnen mensen krachtig genoeg zijn om in de wereld te functioneren. Alleen ook op die manier hebben zij de 'geglobaliseerde' wereld iets te bieden, en is de verrijkende verwevenheid van het lokale en globale, of het adagium 'think global act local' een feit!

De overheid kan die stevige lokale verankering bevorderen met sterke lokale besturen. Die zijn het best geplaatst om een beleid 'dicht bij de mensen' te voeren. Tegelijk veronderstelt evenwichtige globalisering dat de overheid aan de rest van de wereld een aantal zekerheden en veiligheidsgaranties biedt (en vice versa). In een globaliserende samenleving is de ketting maar zo sterk als de zwakste schakel. Dit veronderstelt een bijzonder grote solidariteit tussen de staten. Elke staat is een schakel die op zijn grondgebied een aantal verantwoordelijkheden moet opnemen. Voorbeelden van die verantwoordelijkheden zijn ongetwijfeld de manier waarop de overheid migratie kan beheersen, de echtheid van officiële documenten kan garanderen, de toegang verleent tot het grondgebied of de wijze waarop de nationaliteit verworven kan worden: in dit alles moet elke overheid bijzonder performant zijn.

Internationale bijsturing

Naast een stevige lokale verankering veronderstelt evenwichtige globalisering de bijsturing van de wereldeconomie op sociaal, ecologisch, democratisch en gerechtelijk vlak. Enkel dan kan de globalisering duurzaam en ethisch verantwoord zijn. Als het recht van de sterkste en de marktcompetitie de belangrijkste wetten blijven op wereldvlak, dan wordt de wereld een onleefbare jungle waarin uiteindelijk slechts een paar enkelingen winnaar zijn. Er is daarom nood aan een nieuwe wereldordening als basis voor een evenwichtige en duurzame ontwikkeling; een afdwingbare wereldorde die berust op mensenrechten, marktregels, ecologische en sociale normen. Ze zal het resultaat zijn van een machtsevenwicht tussen de grote wereldregio's. Een geïntegreerd Europa moet de ambitie hebben één van die regio's te zijn.

De christen-democraten hebben een open blik op de wereld. Zij zien globalisering als een kans. Tegelijk onderkennen ze ook de nieuwe onzekerheden en bedreigingen die er van uitgaan. Daarom willen ze trachten de globalisering aan te sturen, zowel lokaal als internationaal. Globalisering is een uitdaging met mogelijkheden tot meer welvaart en welzijn, zowel bij ons als elders in de wereld. Niet minder maar betere globalisering is de boodschap. En iedereen moet aan de globalisering kunnen participeren.

3. CONCRETE ACTIEPUNTEN

Een lokaal stevig verankerde samenleving als 'uitvalsbasis' naar de rest van wereld

De overheid moet voorwaarden scheppen voor een stevig lokaal verankerde samenleving als 'uitvalsbasis' naar de 'rest van de wereld'. Enkele voorbeelden.

Die verankering start ondermeer in het onderwijs en wordt verder ondersteund door permanente vormings- en informatiemogelijkheden. De uitwisselingsmogelijkheden van leerlingen en leerkrachten moeten worden uitgebreid. Elke leerling moet hetzij zelf de kans hebben gehad om voor zijn afstuderen in het buitenland onderwijs te volgen of les hebben gekregen van een leerkracht die een bepaalde periode in het buitenland heeft gewerkt. Ook het systeem van vakantiebeurzen voor scholieren en studenten moet drastisch worden uitgebreid en gedemocratiseerd. Naast uitwisselingen op internationaal vlak moet de

overheid het leren omgaan met moderne communicatiemiddelen (zoals internet) stimuleren, zowel bij jongeren als bij volwassenen.

Het behoud van een eigen taal en cultuur is essentieel voor mensen als baken in een wereld waar men niet vertrouwd mee is. Dat geldt zowel op wereldvlak (honderden talen worden bedreigd of zijn al verdwenen,...) als op kleinere schaal bijvoorbeeld in Europa: ook daar is het belangrijk dat elke Europese burger in zijn eigen taal terecht kan bij de Europese overheid.

Op het terrein van de justitie moeten er nieuwe maatregelen komen. De Europese lidstaten moeten de Europese justitiële ruimte aflijnen. Het statuut van het Openbaar Ministerie als verantwoordelijke voor de handhaving van de strafwet moet worden aangescherpt. Het Openbaar Ministerie moet ook onafhankelijker worden.

Sterk Europa

Eén van de belangrijkste spelers in de globalisering is de Europese Unie. Als economisch en politiek machtscentrum moet Europa de globalisering mee aansturen. Europese standpunten en regelgeving hebben niet alleen directe gevolgen voor de Europese burger maar ook voor de wereldbevolking.

De Europese burger heeft het gevoel dat alles boven zijn hoofd beslist wordt. Wil de Europese integratie verder gedragen blijven, dringt zich een hervorming van de Europese instellingen op waardoor deze meer doorzichtig worden en de burger meer inspraak krijgt. Sleutelementen om dit mogelijk te maken zijn de uitbreiding van de bevoegdheden van het Europees Parlement en een grotere invloed van dit parlement op de Europese Commissie. Het Europees parlement moet de Europese Commissie rechtstreeks kunnen aanduiden.

Internationale rechtsorde

Internationaal moet verder gewerkt worden aan het meer transparant en efficiënt maken van de VN-instellingen zodat zij een grotere impact krijgen op het globaliseringsproces. Een zetel voor de EU in de VN-Veiligheidsraad is een logisch gevolg van het Europees eenmakingsproces en een concreet antwoord op het doorzichtiger maken van de internationale besluitvorming.

De uitbouw van een internationale rechtsorde, vereist een structurele aanpak. Omdat de economische en milieumisdrijven in het raam van de globalisering steeds grotere proporties aannemen, willen wij een gevoelige uitbreiding van de rechtsmacht van het internationaal strafgerechtshof. De rechtsmacht beperkt zich momenteel tot misdaden van genocide, misdaden tegen de menselijkheid, oorlogsmisdaden en misdaad van agressie. Dit moet uitgebreid worden tot ernstige misdrijven tegen het milieu met grensoverschrijdende gevolgen, illegale wapenproductie en -handel, internationale handel in verdovende middelen, internationale handel in effecten met voorkennis, het op internationale schaal witwassen van geld, grensoverschrijdende fraude, mensenhandel in vooral vrouwen en kinderen, actieve en passieve corruptie van buitenlandse ambtenaren, internationale gijzelneming en internationale kaping van vliegtuigen en schepen, terrorisme. Internationale misdaad en straffeloosheid krijgen daardoor minder kans en de afdwingbare wereldorde komt een stap dichterbij.

Tegelijk mag onze Belgische overheid haar ogen niet sluiten voor de eigen verantwoordelijkheid tegenover haar eigen burgers en andere staten: een land dat geen wetgeving stemt met betrekking tot bijzondere opsporingstechnieken om de georganiseerde criminaliteit aan te pakken, brengt heel de vrije wereld in gevaar. Een land dat de problematiek van de verblijfsvergunningen en de nationaliteitswetgeving zo slecht organiseert als het onze, creëert risico's voor de hele Europese samenleving (door een Belgische identiteit kan iemand vrij rondreizen in heel Europa).

Internationaal middenveld als vaste gesprekspartner

Om op mondiaal vlak samenwerking tussen de verschillende volkeren mogelijk te maken hechten de christen-democraten hechten groot belang aan het middenveld. Het middenveld heeft een onmiskenbare brugfunctie. Te lang werden de 'oude' en 'nieuwe' sociale bewegingen die zich steeds meer transnationaal organiseren, verwaarloosd. Hun drijfveer is niet zozeer het terugschroeven van de globalisering, maar een correctie uitvoeren door de inspraak van de 'machtelozen' in de nationale en internationale instellingen te verhogen. Voor de christen-democraten moeten deze organisaties evenwaardige gesprekspartners worden bij de besluitvorming rond mondiale thema's zoals mensenrechten, internationale handel, milieu, ontwikkelingssamenwerking... Een meer geïnstitutionaliseerd overleg is hiervoor de aangewezen weg.

Sociale en ecologische bijsturing

We willen werken aan het wereldwijd uitdragen van een sociaal gecorrigeerde markteconomie waarbij meer aandacht besteed moet worden aan milieuvriendelijke productieprocessen en het stimuleren van correcte handelsverhoudingen met de ontwikkelingslanden. Daarbij moet gestreefd worden naar een correcte prijsvorming waarin zowel de economische, sociale als ecologische elementen verrekend zijn. De conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie moeten bijvoorbeeld worden geïntegreerd in de handelsregels van de Wereldhandelsorganisatie.

Ontwikkelingssamenwerking blijft noodzakelijk maar fundamenteeler nog is het openstellen van onze markten voor producten uit de armste landen.

Het fiscaal stimuleren van ethische beleggingsvormen om verantwoord ondernemen - ook op globaal niveau aan te moedigen is één van de middelen om de internationale samenwerking verder te stimuleren.

De invoering van een taks op de speculatieve kapitaalstromen moet voor de christen-democraten niet alleen op de internationale politieke agenda worden geplaatst. Onze ministers moeten bij de EU, de VN en de G8 verder onderzoek naar concrete modaliteiten blijven verdedigen. Daarnaast moeten zij ook een internationale taks op energiegebruik verdedigen. Die taks kan door zijn brede belastingsbasis een interessante financieringsbron zijn voor ontwikkelings-samenwerking.

In onze Westerse samenleving moeten we niet alleen de nadruk leggen op de ontwikkeling van een hoogtechnologische economie. Naast het blijvend investeren in onze eigen 'grijze massa', is ook de overdracht van aangepaste

technologie naar lage inkomenslanden een uitdaging voor de toekomst. De internationale patentregeling, de zogeheten TRIPs (trade related intellectual property rights) moet fundamenteel in vraag worden gesteld. Het is onaanvaardbaar dat AIDS-remmers door deze patentregeling buiten bereik blijven van de overgrote meerderheid van AIDS-patiënten, dat farmaceutische bedrijven meer geld spenderen aan nieuwe cosmetica of ziekten die de huisdieren van koopkrachtige Europeanen treffen dan aan nieuwe medicijnen tegen slaapziekte, malaria of tuberculose. De wetenschap mag niet louter ten dienste staan van de commercie. Nieuwe wetenschappelijke ontdekkingen, die de hele mensheid ten goede komen, moeten betaalbaar zijn, ook en vooral voor de armsten. De overheid moet meer deelnemen in het onderzoek opdat de resultaten achteraf ook als een publiek goed beschikbaar zullen zijn.

Globale solidariteit

Structurele ingrepen zijn nodig om ervoor te zorgen dat in de geglobaliseerde wereld de welvaart en de mogelijkheden voor welvaartscreatie gelijkmatiger verspreid worden. Christen-democraten moeten daarom binnen de Europese Unie pleiten voor:

De voorwaardelijke kwijtschelding van de ondraaglijke schulden van de armste landen. 'Ondraaglijke schuld' kan en moet worden berekend in functie van de basisbehoeften van de bevolking. Momenteel komt niet alle ondraaglijke schuld in aanmerking voor kwijtschelding. Het geld dat door kwijtschelding zou vrijkomen moet naar sociale voorzieningen (onderwijs en gezondheidszorg) en naar economische investeringen gaan.

Meer inspanningen op het vlak van conflictpreventie en conflictbeheersing, een betere controle en beheersing van de illegale wapenhandel, toezicht op de ratificatie van naleving van het verbod op kindsoldaten, en het 'conditionaliseren' van ontwikkelingssamenwerking aan het percentage militaire uitgaven.

Kosteloos onderwijs voor iedereen, ook in ontwikkelingslanden. België moet zich houden aan de beloftes gemaakt op de Wereldconferentie 'Onderwijs voor Iedereen' in Jomtien (Thailand) en minstens 2% van de ontwikkelingssamenwerking aan basisonderwijs in de armste landen besteden.

Netwerking en meer uitwisseling van mensen

Belangrijker dan liefdadige interventies is de opbouw van economische en maatschappelijke draagkracht. Onze lokale openbare besturen, ons maatschappelijk middenveld en onze privé-sector hebben hun equivalenten in de lage inkomenslanden. Zij kunnen daar nieuwe partners zoeken om kennis en ervaring mee uit te wisselen. Iedere groep kan op zijn eigen domein een toegevoegde waarde geven aan de internationale samenwerking. Het mag niet de bedoeling zijn onze manier van werken op te dringen, wel om van de samenwerking meer te maken dan enkel liefdadigheid of erger nog, caritatief toerisme. NGO's kunnen tussenpersoon zijn voor die nieuwe partnerschappen. De overheid moet deze nieuwe partnerschappen aanmoedigen.

Er moeten terug meer coöperanten komen. Naast hun hoofdpdracht in de ontwikkelingssamenwerking moeten ze "interculturele bemiddelaar" worden die

onze betrokkenheid in lage inkomenslanden vertegenwoordigen en de lokale omstandigheden leren kennen. Evengoed moeten mensen uit de lage inkomenslanden hier kunnen werken om er later over te kunnen getuigen in hun eigen land.

Het belang van de uitbouw van wereldwijde netwerken geldt ook voor de politieke machtsuitoefening. Steeds meer zullen politieke partijen uitdrukkelijk op het internationale forum aanwezig moeten zijn om te wegen op de politieke besluitvorming.

B. Motie: Méér globalisering én meer lokalisering

Globalisering creëert nieuwe kansen zowel bij ons als elders in de wereld. Ze creëert echter ook nieuwe onzekerheden en nieuwe verantwoordelijkheden.

Mensen kunnen meer kennis, cultuur en goederen met elkaar uitwisselen dan ooit voorheen. Onze zelfontplooiing, onze welvaart en ons welzijn krijgen extra mogelijkheden.

De globalisering is echter niet onverdeeld positief. Ze is te eenzijdig economisch, te weinig sociaal en te weinig milieugericht. Een aantal mensen en volken marginaliseert steeds meer, ook bij ons. Talen verdwijnen, de eigen cultuur wordt verdrongen. Overheid en politiek hebben onvoldoende greep op het globaliseringsproces. Bij veel mensen leeft een gevoel van machteloosheid. Dat alles roept angst en onzekerheid op.

Wat wij in Vlaanderen doen heeft (rechtstreeks of onrechtstreeks) steeds meer impact op het politiek, sociaal, economisch, ecologisch en cultureel gebeuren in de rest van de wereld. De verbondenheid met de rest van de wereld brengt dus naast nieuwe ontplooiingskansen en onzekerheden, ook nieuwe verantwoordelijkheden met zich mee.

De christen-democraten willen méér en betere globalisering én meer lokalisering

De Vlaamse christen-democraten voelen duidelijk aan welke ontzaglijke opdracht voortvloeit uit het debat. Wij zijn niet tegen globalisering, maar willen een sterke aansturing van de te eenzijdig economische globalisering door meer politieke, juridische, sociale en ecologische globalisering. Daarnaast moet een stevig verankerde samenleving de 'uitvalsbasis' zijn naar de rest van de wereld.

Dat betekent dus dat we voor méér globalisering pleiten. De economische globalisering is dan wel de motor van wereldwijde vooruitgang, er moeten ook roergangers zijn die het roer in handen nemen. Dat betekent dat er een sterke politieke overheid nodig is, die richting kiest. Een sterk middenveld van organisaties die de sociale, ecologische en ethische problemen aanbrengen op dit forum, en een krachtige internationale justitie die de vastgelegde regels op internationaal vlak kan handhaven. Dat betekent dus méér globalisering op al deze vlakken. Zo kunnen we bereiken dat sociale minimumnormen overal nageleefd worden, dat de vrije wereldeconomie goed gereguleerd is, dat een internationale rechtsmacht criminaliteit, terrorisme, milieumisdrijven en economische misdrijven kan aanpakken.

De internationale organisaties uit het 'oude' en het 'nieuwe' middenveld moeten een vaste plaats krijgen in de bespreking van mondiale thema's.

We willen solidair zijn, ook buiten de grenzen van Vlaanderen. Iedereen moet aan de globalisering kunnen deelnemen en er de positieve vruchten van plukken, zowel bij ons als elders in de wereld.

Dat betekent ook dat we voor meer localisering pleiten: mensen moeten zich lokaal sterk verbonden, beschermd, 'zeker' en veilig weten om van daaruit met open vizier de wereld tegemoet te treden. De eigen cultuur en taal moet beschermd worden tegen vervlakking of uitsterven. Sterke wortels en eigen

culturele identiteit zijn immers belangrijk om op een open manier te kunnen omgaan met andere culturen. Een versterking van de lokale besturen is nodig om een beleid 'dicht bij de mensen' mogelijk te maken. De Vlaamse en de federale overheid moeten aan de rest van de wereld een aantal zekerheden en veiligheidsgaranties bieden. België mag niet de zwakste schakel zijn in de ketting van de Europese lidstaten.

Op deze breuklijn, tussen het globale en het lokale, moet de christen-democratie de uitdaging aangaan, en de kracht van mensen benutten om de dingen te veranderen die moeten veranderd worden.

Actualiteitsmotie

DRUGS, NEEN BEDANKT !

Ingediend door CD&V-fractie Kamer en Senaat

5 jaar geleden kwam de bevolking massaal op straat om het gebrekkig functioneren van politie en justitie aan te klagen. Hun drijfveer ? Hun veiligheid, en vooral de veiligheid van hun kinderen. Morgen vindt opnieuw een 'mars' plaats; een mars van ouders die de veiligheid van hun kinderen bedreigd zien door de groeiende aanwezigheid van drugs in onze maatschappij. Een dreiging die versterkt wordt door het onduidelijke beleid van de huidige regering, die een maatschappelijke aanvaarding van drugs suggereert.

CD&V steunt de ouders in hun mars en in hun aanklacht want ook CD&V is tegen drugs.

Vanuit dit radicaal één aan drugs, betreuren wij dat:

- de Vlaamse regering slechts 100 miljoen vrijmaakt voor preventieprojecten om onze kinderen weerbaar te maken en hen van de drugs af te houden. Wetende dat de sector heeft berekend dat een bedrag van 500 miljoen een minimum is om een goed preventiebeleid met voldoende preventiewerkers te kunnen voeren, is de krenterige houding van de Vlaamse regering onbegrijpelijk, ja zelfs misdadig;
- de federale regering heeft gekozen voor een gedoogbeleid. Indien de politie bij de vaststelling van cannabisgebruik niet langer een proces verbaal mag opstellen, ontvangt de gebruiker verkeerdelijk het signaal dat drugs geen probleem zijn en dat hij gerust zijn gang kan gaan. Niet alleen heeft de federale overheid een ongelukkige keuze gemaakt; zij heeft deze bovendien op zo'n verwarrende wijze aan de bevolking gecommuniceerd dat de indruk is ontstaan dat voortaan alles kan. 'Verstandig omgaan met drugs' is een contradictio in terminis. Drugs vormen altijd een gevaar, of het nu gaat om cannabis, heroïne of PMA.

Vanuit deze verontrustende vaststellingen en onze bezorgdheid om de veiligheid van onze kinderen pleiten wij voor:

- een duidelijk ontradingsbeleid. De ontrading moet in eerste instantie gebeuren door middel van preventieve acties maar moet ook binnen de sector van de hulpverlening op consequente wijze worden ondersteund. Bovendien kan een ontradende boodschap maar geloofwaardig zijn als tegelijk een repressief beleid ten aanzien van drugs wordt gevoerd;
- een permanente coördinatie en samenwerking – niet alleen op papier ! – van alle betrokkenen;
- een sterke verhoging van de financiële middelen voor preventie en voor de aanwerving van bijkomende preventiewerkers in het bijzonder, evenals een degelijk statuut voor deze preventiewerkers;
- een goede voorlichting en begeleiding van ouders die zich zorgen maken over het mogelijk druggebruik van hun kinderen;

- een voldoende aanbod van hulpverlening, afgestemd op de problemen van de druggebruiker. Dit geldt in eerste instantie voor minderjarige druggebruikers, waarvoor momenteel onvoldoende aangepaste opvang bestaat;
- een strenge controle op het gebruik van drugs in het verkeer;
- het behoud van het strafbaar karakter van elk drugfeit, óók van het bezit van cannabis voor eigen gebruik. Een duidelijk afwijzende norm – in dit geval de strafwet – is nodig als houvast, zowel voor de burgers als voor de handhaving van de wet. Door deze norm te stellen kunnen we ten volle benadrukken dat geen enkel druggebruik banaal en zonder gevaren is;
- het ernstig nemen van drugs en druggebruik. Elk gebruik moet beantwoord worden; niet met onverschilligheid maar met een aangepaste reactie
- de actieve opsporing en strenge aanpak van drugdealers, drugproducenten en drugnetwerken. Politie en parket moeten daartoe de nodige middelen krijgen. Drughandel vormt de voornaamste financieringsbron voor de georganiseerde criminaliteit; alleen op pro-actieve wijze kunnen we daartegen het gevecht aangaan.
- de bestrijding van de drugoverlast in woonbuurten en –pleinen; dit is prioritair want de toestand is op veel plaatsen onhoudbaar geworden.

Ten slotte, vanuit ons streven naar méér verbondenheid, willen wij ons er toe verbinden en roepen wij iedereen – en in het bijzonder hen met een grotere maatschappelijke zichtbaarheid en aanzien (acteurs, zangers, schrijvers, ...maar ook ministers en journalisten) - op om het gevaar van drugs – ook legale ! - niet te minimaliseren en de ontradende boodschap in hun gedrag consequent toe te passen.

Actualiteitsmotie

LANDBOUW

Ingediend door CD&V-fractie Vlaams Parlement

De vragen van de samenleving aan de landbouwsector evolueren. Na de Tweede Wereldoorlog rekende men op de landbouw om, in een Europees kader, een voldoende voedselaanbod te waarborgen. Vandaag is de klemtoon verschoven in de richting van ruimtegebruik, leefmilieu, voedselveiligheid, kwaliteit, landschapsbeheer, enz.

CD&V is er zich van bewust dat de agrarische sector die nieuwe vragen heeft begrepen en de uitdaging reeds volop aangaat. Wij ondersteunen ten volle het idee van duurzame landbouw die een economische, ecologische en sociale meerwaarde wil creëren.

'Duurzame landbouw' vergt een 'duurzame overheid'. Wie actief is in de land- en tuinbouw heeft recht op menselijke zekerheid. Op dat vlak schieten de Vlaamse en de federale regering op dit ogenblik duidelijk tekort.

1. Van de **administratieve vereenvoudiging** die de regering Dewael heeft beloofd, is nog niets in huis gekomen. Op het terrein wordt eerder het tegendeel ervaren.
2. De **verwarring** die de **regionalisering** in de agrarische sector en in de administratie heeft geschapen moet dringend worden opgeklaard. De versplintering van de bevoegdheden over verschillende niveaus en departementen dreigt een sterk beleid te hypothekeren. Om na de regionalisering de continuïteit (bij ongewijzigd beleid!) van het beleid te garanderen zijn reeds in 2002 bijkomende middelen uit de Vlaamse begroting nodig.
3. De agrarische sector heeft recht op **rechtszekerheid**. M.b.t. het MAP en de nutriëntenhalte werd vooral onduidelijkheid geschapen.
4. Met de mond wordt een **multifunctioneel landbouwbeleid** gepromoot maar wie hierop wil inspelen stoot op tegenstrijdige regelgeving in de ruimtelijke ordening en de milieuwetgeving, of stoot op fiscale hindernissen. Wettelijke en administratieve hinderpalen die de multifunctionele landbouw tegenwerken, moeten worden weggewerkt.
5. Het RSV bepaalt dat voor beroepslandbouw 750.000 ha worden afgebakend. De aanduiding van de **agrarische en de natuurlijke structuur** mag niet op de lange baan worden geschoven.

Actualiteitsmotie

DE VLAAMSE VREDESWEEK

Ingediend door Jong CD&V

CD&V vraagt dat België het voortouw neemt om van de Europese Unie een solidaire wereldpartner met een hart voor vrede te maken.

Samen met de Vlaamse Vredesweek eist CD&V:

- dat er een Europees wapenembargo komt op landen en regio's verwikkeld in gewelddadige conflicten.
- dat de Europese Unie werk maakt van een echt vredesbeleid en middelen vrijmaakt om gewelddadige conflicten op preventieve en niet-militaire wijze te helpen voorkomen.

Actualiteitsmotie

MIDDEN DE MENSEN

Ingediend door Arro Mechelen-Turnhout

In de nieuwe naam van de Vlaamse christen-democraten verdwijnt het woord 'volk'.

Toch zijn wij van overtuiging dat de nieuwe CD&V een volkspartij moet blijven. Een nieuw type van mandataris moet onze boodschap 'midden de mensen' kunnen uitdragen. Te veel vergaderen, te veel studeren op dossiers kan ons doen vervreemden van de mensen waar we het uiteindelijk voor doen.

Daarom vragen wij dat de 'nieuwe' christen-democratische mandatarissen terug meer 'op café gaan', wijkfeesten en manifestaties van verenigingen bezoeken en zich letterlijk 'midden de mensen' begeven. Wij richten ons naar alle mensen en willen met iedereen de dialoog aangaan over onze visie.